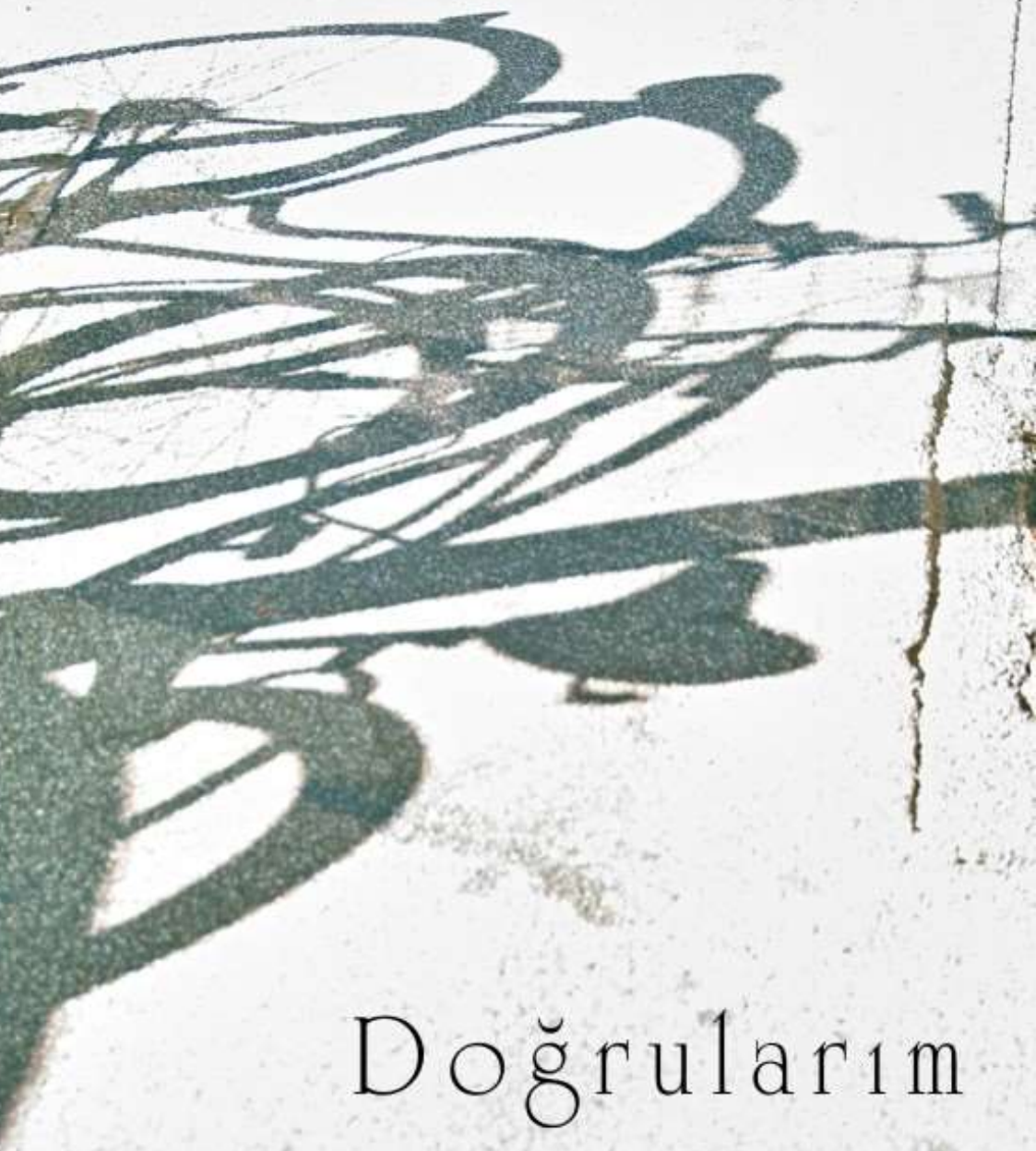

Ferruh Dinçkal

Doğrularım

Doğrularım...

Doğrularım...

Bu kitaptaki yazılar çeşitli konularda başta ayorum.com sitesi olmak üzere çeşitli yerlerde yayınlanan yazılarım ve söyleşilerimden oluşmaktadır.

Doğrularım...

Dil, Akıl, Kalem

Dil sınırsız olanakların sınırlı kullanımınıdır aslında. Bu sınırlar nasıl oluşur? Çocuk, önce ailesi ve çevresinden aldığı sözcükleri tek heceli olarak kullanmaya başlar. Çocuk dilinde başlangıçta hiçbir kural yokken anlamlı sözcükler söylemeye başladığı anda düzeltmeler başlar, çok ayırımında olmadan gramer bilgileri de aktarılır. Söylenen sözcükler düzeltilir. Yumta dediğinde çocuk yumurtayı betimlerken, zihninde yumurta diye de düzeltilir ve çocuk yumurta demeye başlar. Ayırımında olmadan aktarılan gramer bilgileri ve sözcükler çocuğun tümceler kurmasını ve aktarmasını sağlar.

Çocuk okul süresince aldığı eğitim ile gramer bilgisini pekiştirirken, temel bilim dersleri sayesinde sözcük dağarcığını da zenginleştirir. Eğer bu eğitim yetişme çağındaki çocuğa okuma alışkanlığı kazandırabilirse, hayatı boyunca okuduğu her sözcük yaşamında elde ettiği deneyimler ile birleşerek düşünce dünyasını genişletir.

Öğrenme ve kendini geliştirme düzleminde insanın, yaşamı boyunca

öğrendiği sözcükleri doğru şekilde doğru zamanda doğru yerlerde kullanmaya başlaması dil ve akıl ilişkisinin bir sonucudur. Bunu ne kadar başarabilirse kişi, dildeki sınırları o kadar ortadan kalkar.

Aynı zaman diliminde yaşayan iki ayrı yazar düşleyelim Diyelim ki biri Kara Kitap'la Orhan Pamuk, diğeri ise Güneşle Damgalı ile Nihat Ziyalan olsun. Bu iki yazarın romanlarında geçen İstanbul iki ayrı İstanbul olacaktır. İki ayrı birikim, iki ayrı gözlem, iki ayrı sınırlama sonucu bize iki ayrı İstanbul anlatılır.

Chomsky tanımıyla iki temel yapısı vardır kullandığımız dilin. Bunlar dış dil ve iç dildir. Dış dil bugüne kadar yazılmış, söylenmiş, kaydedilmiş sözcükleri içerir. Dış dil, geçmiş kaynakları kullanabilmek, onları öğrenebilmek için çok önemlidir. Dış dil zenginleştikçe iç dil dediğimiz dili oluşturur. İç dilse bugüne kadar söylenmemiş, yazılmamış, kaydedilmemiş bütün sözleri kapsar. İç dil kullanımına geçtiğimiz andan sonra aklın ve bilgi birikiminin de yardımı ile dilimizi daha zengin ve daha yaratıcı bir biçimde kullanmaya başlarız.

Kullandığımız her sözcüğün bir mantıksal formu bir de ses formu vardır. Gramer kurallarına göre ses formlarının nasıl olması gerektiği, bu kurallar zaman içinde ufak tefek değişiklikler gösterse de temel olarak belirlidir. Mantıksal form ise kişiden kişiye ve kültürden kültüre değişir. Kişiler dili kullanırken akıl ve bilgi birikimleri ile oluşan kodlamaları ifade etmeye çalışırlar. Yaşadıkları, beyinlerine kodladıkları deneyimler ile, hayal ettikleri, gelecekte yaşayacakları üzerine kodlamaları, edindikleri dil ve zihinsel potansiyelleri ölçüsünde sözcüklere dönüşmeye başlar. Kişi her zaman söylemek istediğini tam olarak ifade edemeyebilir. Örneğin, günlük yaşamda bazı deneyimlerin, yalnızca "inanılmaz" diye aktarılması, kullanılan dildeki ve dil ile akıl ilişkisindeki kimi yetersizliklerden kaynaklanır. Anlatamadığımız, adını bilmediğimiz kavramlar ve nesnelere için sıklıkla "şey" dememiz gibi.

Peki iletişim nedir? İletişim, bilgi iletişimidir. Eşdeyişle, haberleşmenin (enformasyon) ön koşuludur. İletişimin oluşabilmesi için alıcı kaynak, verici kaynak ve ortam gereklidir. İki ayrı dilde birbiriyle konuşan iki insan arasında bilgi iletişimi yoktur. Demek ki iletişimin amacı "bilgi iletmek"tir. Aslında aynı dilli konuşan insanlar arasında da her zaman bilgi iletişiminin varlığından söz

edilemez. Üç bin sözcüklük bir dağarcıkla konuşan bir kişinin, üçyüz sözcüklük dağarcığı olan bir kişi ile arasında ne tür bir iletişim olabilir?

İnsanlar arasındaki iletişimin temel biçimi “konuşmak”tır. Konuşarak yaptığımız %100 lük bir iletişimin, %70’ini mimikler ve vücut dili, %20’sini ses, %10’nunu sözcükler oluşturur . Yazmak ise ikinci en etkin iletişim yöntemidir. Ayrıca yazmanın da çok büyük bir sorumluluğu vardır. Neden mi? Yazdıklarınızı toplumla paylaştığınızda tarihsel bir sorumluluk alır, yaşamın bir parçasına tanıklık etmiş olursunuz. Kolay bir sorumluluk değil! Konuşurken kullanabileceğiniz mimikler, vücut dili, ses ve onun titreşimleri de yoktur. Kala kala %10 sözcükler kalır. Bu %10 ile %100’ü anlatabilmek için seçeceğiniz her sözcüğe özen göstermeniz, doğru sözcükleri kullandığınızdan emin olmanız gerekir.

“Ya... Ben aslında şunu demek istemistim” sansınız yoktur. Yani.... Yazdın, basıldı, şu anda okundu! Geçmiş olsun!!!

Ferruh Dinçkal - Melbourne 2002

Kültür, Sanat ve Sanatçı

Dünyada, özellikle Türkçede sanat ve sanatçı sözcükleri o kadar hoyratça, bolkeseden kullanılıyor ki, çoğu kavramlarda olduğu gibi içlerinin boşaltıldığını düşünüyorum. Eğitimli olmakla kültürlü olmanın karıştırdığı gibi.

Gelişigüzel kullanılan sanat-sanatçı nitelendirmeleriyle, gerçek sanat-sanatçı kavramları arasında söyle bir ayırım var bence:

POPÜLER KÜLTÜR

Geniş dinleyici ve izleyici kitlelerinin beğenisine sunulan, önceliği para olan, satmayı amaçlayan, tüm medya unsurlarını kullanan, kolay algılanabilecek ve anlaşılabilir türde bir anlatım ve zevkin oluşturduğu yaygın kültürel olgu.

SANAT KÜLTÜRÜ

O konuda eğitilmiş veya birikimi olan sınırlı dinleyici ve izleyici kitlesinin oluşturduğu, algılamak ve anlamak için çaba gösterilmesi gereken yapıtların ele alındığı, popüler arayışlara rağbet göstermeyen, kişisel üslubun bir değer olarak nitelendirilmesini önemseyen olgu.

Birbirine zıt bu iki olgu. Örneğin, popüler kültür tüketenler için klasik müzik kapı gıcirtısı sayılırken, klasik müzik severler için pop müzik kulaklara işkence olabiliyor. Ama bir bakıyorsunuz, her iki gruptan ürünlere sanat, bu ürünlerin sahiplerine ise sanatçı deniyor.

Popüler kültür, hemen tüketilebilecek metaları, kısa ömürlü tutmak ve gündemi her an yenilemek amacını gütmekte. Hızlı bir üretim ve tüketim zinciri. Tıpkı “fast food” alışkanlığı ve bu alışkanlığın salgına dönüştürülmesi gibi. Son yıllarda ünlenen sevdiğiniz popüler şarkıcıların bir iki yıl önceki ürünlerinden kaçını anımsıyorsunuz ?

Sanat kültürü ise, hızla üretmek ve tüketmekle kesinlikle ilgilenmeyen, hatta uzun soluklarla üretilen, yaratıcılık, teknik, estetik ve bir dünya görüşü içeren yapıtları, diğer bireylerin ilgisine sunan fantastik diye niteleyebileceğimiz bir iletişim türü.

Hiç değerindeki bir ürünü, alınıp satılabilir hale getirip bir de toplumları peşinde süreklemek tabii ki küçümsenecek beceri değil Delikanlılığın kitabını yazmak ya da nota bilmeden beste yapmak inanılmaz bir azim ve yüzsüzlük istiyor.

Tabii ki popüler kültür ile sanat kültürünün birbirlerini kestiği veya beslediği noktalar da bulunabilir. Ama ayırım anaparanın (sermayenin) hangi tarafı beslediğinde ve bunun için nelerin yozlaştırıldığında değil mi?

Bence sanat ve sanatçı sözcükleri Sanat Kültürü ile beslenmeyenler için harcanamayacak kadar değerlidir.

Ahçılık ne kadar yetenek ve bilgi birikimi istese de ahçıya “Gıda işleme sanatçısı” diyor muyuz? Ahçı, ahçidir. Bırakalım da sanatçı da sanatçı olsun...

Felsefe, Yaşam ve Maymun

Her ne kadar felsefeyi yaşamın uzağına düşürmek isteyenler olsa da, yaşam sorgusuz sualsiz olamayacak kadar çapraşık, çelişik, sarmallar içinde, yoğunluklarla dolu.

Filozoflar gibi düşünmek, insanlığın önünü açan düşünceler üretmek kolay değil. Ama insan olup da günlük yaşamın kaygıları, sorumlulukları içinde sorulken felsefeye bulaşmamak ne mümkün ?

Hergün göre duya kanıksadığımız, beylik slogan lafların desteği ile, kimi beyaz kimi sırça saraylardan, yaşamın merkezinden uzak, kitleleri önceden belirli hedeflere yöneltmeyi amaçlayan sorular değil tabii sözettğim. Bizden önce görüp ortaya koyanlar, farklıyaşayan, farklı duyan, farklılıkla yaşamayı önerenler konumuz.

Niye küçümsercesine bakılır felsefeyle uğraşanlara, onlara neden biraz marjinallik belki biraz kaçıklık bulaştırılır? Bu büyük bir haksızlık değil midir?

Normal nedir?

Yaşama alışkanlıkları ve yaşamdan beklentilerin çoğunluğa uyumluluğu, sürüden ayrılmama... İşte, burada en basitinden bir soruya yanıt ararken bile felsefeye bulaşılır. Sorulmuş soruların ve yanıtların içimizdeki coşkusu, yanıt ile vardığımız noktaya duyulan saygı yaşama duyulan saygı değil midir ?

Felsefe, sadece belli bir yaşam önerisinin içine sıkıştırılmayacak kadar engindir. Ama o zaman neden bazı ideolojiler benimser felsefeyi ve karşıt görünenler yadsır? Neden birilerinin tekeline sunulur da herkes yararlanmaz?

Felsefe, kendine saygı duyup kendini, yaşamını ve yaşamı sorgulayanların bir gereksinimi olarak can bulur. Yalnızca bu değil. Bugün kullanılan teknolojinin ardında bilim gerçeğini buluşumuz, bilimin ardında duran filozoflardır.

Öngören, öndüşünen, soru sormayı akıl edip insan olmanın baş koşulunu gerçekleştiren, yaşam "normalinin" ötesinde bizim adımıza bizim için huzursuzluğu yaşayanlar, işte yaşamın ta içinde günlük sıradan kullanımlarımızın bile ardında dururlar. O küçümsediğimiz ya da ulaşılmaz görüp kimi kez yarı alay ettiğimiz bu insanlar olmasa kim bu denli rahat, kolaylıklar içinde yaşamını devam ettirebilirdi ki?

Bu soru soran insanlar olmasa, olması gerekeni oldurmak için yolları kim açardı? İyinin, güzelin, varın ya da yokun ayırđına kim vardırırdı bizi? Özgürlük, demokrasi, insan hakları gibi kavramların önünü arkasını didikleyenlerin işlerinin ne kadar kolaylaşacağını bir düşünün..

Felsefeyi yaşamın dışında düşünenler yaşamın yaşam olduğunun ayırđına vardırmanın felsefe olduğunu ayırımsayamayanlardır. Herkes, tabii ki tarih ile ve kavramsal ayrıntılarıyla bilmek zorunda değil felsefeyi. Ama böylesine yaşama ilişkin, yaşama üzerine, insan için bir alan olan felsefeyi yaşamın dışına iteleyip hatta yok sayanlara sormak gerekir, korkunuz neden? Sorulan

Doğrularım...

sorular mıdır sizi tedirgin eden ? O zaman tedirgin olun çünkü felsefe soru sormaktır. Çünkü felsefe insanla başlar, insanla devam eder. İnsan için, insana ilişkin, yaşamın içinde en insanca olan bilme, anlama ve bunun için de soru sorma alanıdır. Onun için de rahatsız edicidir. Ama asla ulaşılmaz değildir!

Saf ve temiz gerçeğin kalmadığı günümüz dünyasında, felsefenin ve öğretisinin sonucu olan sorgulama daha büyük bir önem kazanmıştır. Küreselleşmeyi savunan servis sektörlerinin karşısında ulusallaşmayı savunan silah ve petrol tekelleri, tek tip maymun yaratmaya çalışan sermaye tabanlı basının yönlendirdiği dünyamızda sorgulama size mutluluk getirmeyecektir.

Ama ya sorgulamazsak... Yaratılmaya çalışılan bir maymun olacağımız kesindir.

Felsefeyi yaşamın dışında düşünenler yaşamın yaşam olduğunun ayırdına vardırmanın felsefe olduğunu ayırmıyabileceklerdir.

05 Mayıs 2007

Kimin için küreselleşme !

Uluslararası sermayenin sözcüleri artık Markstan örnekler vererek konuşuyor. Bir saniye! Ne oluyor ? Kafanız karışmıyor mu? Örneğin Melbourneda yapılan Dünya Ekonomi Forumu toplantıları sırasında Markstan alıntılı konuşmalar basına da yansıdı. İlginç olan, bu konuşmaları yapanların küreselleşme karşıtı S11 üyeleri olmamasıydı.

Küreselleşme, serbest piyasadan yararlanarak kazanç elde etmek isteyen bireylere yönelik bir sisteme verilen adken, Marksizm, bireyleri değil de bireylerin oluşturduğu sınıfları birbirleri ile ilişkilerini konu almaz mı?

Peki o zaman, bu Marksizm neden el değiştirdi? Ve bir çok Marksist aydının enternasyonal ile küreselleşmeyi bir tutmasının (belki de karıştırmasının) nedenleri nedir?

Küreselleşmeye nereden geldiğine kısaca bir göz atalım.

Sanayi devrimi ile oluşan burjuva sermayesi, korumalı ekonomide ulusal pazara doğal olarak hakim oldu. Ürettiğini, üreten kişilere, işçi sınıfına ve orta gelirliye sattı, zenginleşti. Bu döngü kısa sürede çıkmaza girdi. Eğer üretene çok para verirse maliyet yükeliyor vermezse satacak adam kalmıyor.

Demek ki yeni pazarlar gerekiyordu. Bu aşamada en yakındaki ülkelerin işçi

sınıfları veya orta gelirliyi iyi bir Pazar diye düşünüldü. Bu pazarlara girmek gerekiyordu. Gelişmemiş ülkelerde, idareler değiştirildi, ihtilaller yaptırıldı. Gelişmiş ülkelerde ise, girmeye çalışılan pazardaki ulusal sermaye ile bir çok çatışmalar yaşandı. Savaşlar, politik çatışmalar gibi. Tarihi gelişmeleri yalnızca ekonomik boyutuyla ele alır ve günümüze gelirsek, en sonunda bugünkü dengelerin oturduğunu söyleyebiliriz. Dünyada üç büyük birlik oluştu. Avrupa, Kuzey Amerika ve Okyanusyaç Bu üç topluluğun nüfusu dünya nüfusunun azınlığı olmasına karşın dünya ekonomisini neredeyse tamamını elinde tutuyorç Üretim hızının artmasıyla tüketim hızının da artması gerekti.

Neden başta Türkiye, Endonezya, Ukrayna olmak üzere dünyanın bir çok ülkesinde temiz eller operasyonları başladı?

Uluslararası sermaye, ihtilaller, terör ve iç huzursuzluklar yaratarak rüşvet vererek, çaresiz bırakılmış, sesizleştirilmiş, değersizleştirilmiş halkların yozlaşmış parlamentolarından yasa çıkartarak girdikleri ülkelerde artık temizlik

operasyonlarını destekliyorlar....

Büyük sermaye Afrika'daki açlığı görmezken, gelişmekte olan ekonomilerdeki temiz eller operasyonuyla ilgileniyor.

Çünkü... Tüketici daha çok insana ve daha çok tüketecek insana gerek var artık.

2000 yılı yapımı bir bulaşık makinesinin üstünde bulunan çipin teknolojisinin, Ay'a ayakbasan ilk insanı taşıyan aracın bilgisayar kapasitesinden daha büyük olduğunu biliyor muydunuz?

Son yıllara kadar üretilen bir malda çıplak maliyet hesaplanırken, hammadde artı işçilik gibi öğeler temeldi. Oysa artık bir ürünün çıplak maliyetinin yüzde yetmişini bilgi teknolojisi oluşturuyor. Bilgi ise bireylerde bulunuyor. Bu da bireyselleşmenin ya da bireyin önemini arttırmakta. Tabii ki gelişmiş ülkelerdeki bilgili bireylerden söz ediyorum.

Üretim, maliyet ve pazarlama biçimlerinin değiştiği günümüzde, büyük şirket evlilikleri rekabeti çoktan yok etti. Yapılan araştırmalara göre, rüşvetmakul bir seviyeye çekilirse maliyet yüzde otuz otuzbeş düşecekmiş. Çok güzel değil mi? Bu durumda tabii ki rüşvetten yana olamayız.

Ama merak ettiğim şey, örneğin, bir dolara yediğimiz bir hamburger altmışbeş yetmiş sent mi olacak yoksa biz gene bir dolara yiyeceğiz de üreten veya satan şirket yüzde otuzbeş daha fazla mı kazanacak?

Ben örnekle açıklamalardan daha iyi anladığım için size de örnekle anlatacağım.

Yüz milyonluk bir ülke düşleyin. Ve bu ülkedeki nüfusun yüzde yirmisi, gelirin yüzde seksenini alsın. Bu durumda bir spor ayakkabısı üreten şirket için, bu ülkenin iyi tüketici sayısı yirmi milyondur. Bu tüketiciler yılda iki ayakkabı alsın, bu şirket yılda kırk milyon ayakkabı satar. Oya eğer gelir düzeyi daha eşitlikçi dağılsa ve herkes bir ayakkabı alsın, bu şirketin pazarı yüz milyon olacaktır.

İşte uluslararası sermayeyi Marksist eden bu hesap.

Doğrularım...

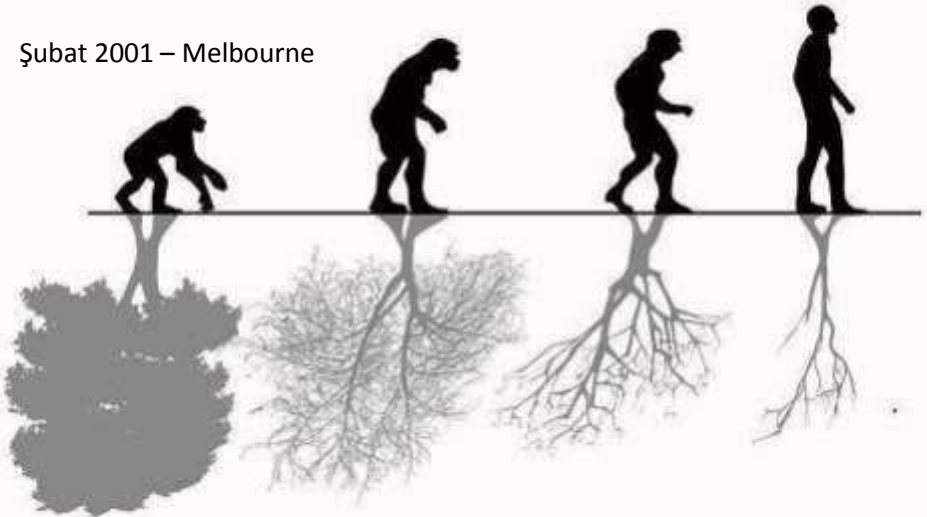
Gözden kaçırılmaması gereken bir diğer konu da şu: Küreselleşmeyi empoze eden gelişmiş ekonomilere sahip refah ülkeleri kendilerine yakın bölgelerde kendilerine bağımlı ama az çok demokratik, eli yüzü düzgün sanaisi ve ekonomisi olan ülkeler yaratmaya çalışmaktadırlar ve onları desteklemekte. Örneğin, Japonya yakınlarındaki Kore ve Singapur ya da ABD ve komşusu Meksika belki de ileride AB ve Türkiye gibi. Bunların desteklenmesinin ve elde sağlıklı olarak tutulmasının, gelişmiş, uluslararası sermayenin beşiği refah ülkeleri için yaşamsal önemi var. O da dünyanın en yoksullarından en zenginlerine oluşan göç yollarında, çekim merkezlerini kaydırmak ve bir tür emniyet şeridi oluşturmak.

Unutmayın!

Refah ülkesinde yaşayan her birey gibi sizin de, bir süper markete girdiğinizde yalnızca on dakika içinde sahip olduğunuz seçeneklerin toplamı, herhangi bir Afrikalının ömür boyu sahip olacağı seçeneklerin toplamından kat kat fazla.

Sanırım bu konu üzerinde biraz düşünmeye değer.

Şubat 2001 – Melbourne

Aydın kimdir?

Yaşadığımız çağın en büyük hastalığı olduğuna inandığım kavram kargaşası günlük yaşamda aydın kavramının da içeri boşatmıştır. Her yazar çizene aydın etiketi yapıştırılmakta. Benim anladığım aydın ise belki biraz ütöpik ama oldukça zor erişilebilecek bir nokta hatta sürekli gelişen, ilerleyen bir nokta.

İnsanlık tarihi boyunca, oluşan tüm kültürlerde yaşayan insan için en derin, ulaşılmaya çalışılan nokta özgürlüktür.

Peki özgürlük nedir?

Özgürlüğü anlatmak için binlerce kelime yetmeyebilir ama benim tanımım oldukça özet:

Özgürlük kendi içimizdeki ve dışımızdaki egemen güçlerin baskılarına rağmen kendini tanımlayabilmek ve ifade edebilmektir.

Aydınlanma ise özgürleşme sürecindeki bilinçli bir çabanın adıdır. Ve bu çaba insanlık kadar eskidir.

Doğrularım...

Bu çabanın somut yaşam içindeki gelişmesini şöyle sıralayabiliriz:

- varolma savaşı
- sorun çözme
- tutsaklıktan kurtulma
- engel aşma
- gereç üretme
- bilinç oluşturma
- kendini geliştirme
- özgürleşme

Aydınlanma anlayışı tarihsel süreç içinde üç büyük kırılma noktası geçirmiştir:

Antik Yunanda dogmacılık (inakçılık) ve metafizik tutumun gelişmesi 17 yy.da aydınlanma akılcı, insancı ve laik olan daha ileri bir noktaya ulaşması günümüz yaşam biçiminin altyapısını oluşturan bilimsel tutum, kültürel üst yapısını oluşturan sanat, felsefe ve diğer evrensel insansal değerlere ulaşılması

Aydın olmasını istediğimiz insan nasıl bir gelişim izliyor?

Bir insan üç kez doğar:

Birinci doğuş kültürüdür:

Bebek dünya geldiğinde genetik özelliklerinden başka bir şeyi yoktur. Hangi kültüre doğdu ise o kültürün kuralları ile çevrilidir. Kendi seçemediği bu kültürde aile sevgisine karşın ağır cezalar onun biçimlenmesinde rol oynar. En savunmasız olduğu bu zaman diliminde kendisine giydirilen kültürel kimlik ile baş eğmeye zorlanır ve sürekli denetlenir.

Bu kültürü öğrenmeden, benimmeden ona rahat yoktur. Geleneksel bir yapıdan gelen aile ve toplumlarda nesilden nesile aktarılan hiç sorgulanmayan bilgilerle donatılan bu dönem insanın çocukluğudur. Sorgusuz ve

“sorunsuz”!!! ve eleştirisiz bilgi aktarımı özgür düşünce ve yaratıcılığın baş düşmanıdır.

İnsan ikinci olarak eğitime doğar:

Eğer geleneksel bir eğitime doğdu ise ailenin yerini öğretmen alır. Burada amaç öğretmenin dediğini sorgulamadan kabul etme, söylediklerini ezberlemek, toplumun istediği gibi birey olmaktır. Kültüre doğuştan pek fazla ileri gidemeyecek olan insan eğer çağdaş bir eğitime doğarsa kendi kültüründen farklı kültürleri, bilgiyi, bilgiyi bulmayı öğrenir. Bu bilgileri kullanmayı sorgulamayı özgür düşünmeyi öğrenir. Bu da aydınlanma bağlamında bir anlam taşır. Ama gerek geleneksel gerekse çağdaş eğitim alan kişi aydın oldu demek değildir. Sadece eğitimi olduğunu belki bir konuda uzman olduğunu söyleyebiliriz.

İnsan üçüncü olarak kendine doğar:

Gerek kültürden gerek eğitimden aldığı kendi içinde sorgulamaya başlayan insan bunlara cevap aramaya başladığında kendine doğar. Kendisine doğan insan eğer toplumsal sorumluluk hissetmeye başlarsa insanlık için en yüksek yaşam biçimi olan aydınlanma yolundaki en keskin virajı dönmüş demektir. Bunun üstüne de bilgilerini, aklını, yöntemsel kuşkuculuk ve eleştirel tutumla ilerletir ve geliştirirse ikinci virajı da almış ve ışığı gören düzlüğe çıkmış olur.

Peki bir de tersten bakalım. Çağımızda aydın dediğimiz insanlarda neler olmalı veya olmamalıdır.

1.Aydın dünyanın geleceğini evrensel doğrulara paralel olarak değiştiren veya değiştirme çabasında olmalıdır.

2.Aydın eğilip bükülmemelidir. Kendi doğrularını kesin dil ile anlatmalıdır. Kimin ekmeğine yağ sürdüğüne veya yoluna taş koyduğuna bakmazsınız doğrularını olay veya düşünce bazında anlatmalı tavrını koymalıdır.

3.Aydın inanıyor olamaz. Aydın biliyor olmalıdır. İnanmak veya inanmamak aslında bilmemeye denk düşer. Bilmediği, en azından emin olmadığı bir şey

Doğrularım...

için toplumunun önünde ışık olamaz.

4.Aydın olan kişi aydınım diyemez belki aydınlanmacıyım veya aydınlanma yolundayım diyebilir

5.Bir fikrin veya akımın askeri olamaz. Savunduğu fikri sorgulamalıdır. Sorgulamaz ise kendi gelişimini duraklatır.

Peki aydının günümüz sorunu nedir? En büyük sorunu bilgi enflasyonu! Bilgi çokluğu bugünkü insanı bir kaosun içine itmekte olduğunu düşünüyorum. Ne kadar sorgulayıp güncel olayların arkasından bakarsanız bakın birde bilgi kaynaklarının aslında azlığını düşündüğünüzde bir karamsarlık oluşmakta.

Tüm zorluklara rağmen hepinize aydınlık günler...

05 Mayıs 2007

Siz maymunlaştıra madıklarımızdan mısınız ?

Bugün dünyadaki en büyük sorun Homosapiens sorunu. Homosepyensi Türkçeleştirirsek farkında olduğunun farkında olmak demektir. Tamam A yorum sitesinin sloganındaki.

Oysa şu anda dünyada farkında olan değil, farkında olduğunun farkında kaç kişi var.

Hayvanlar da farkında. İnsanı hayvandan farklı kılan şey nedensellik, birden fazla olayı birbiri ile bağlantılayabilmesidir.

Darwin teorisi tersine çalışmaya başladı. Dünya nüfusunun ezici çoğunluğu maymunsu hareketler göstermekte. İdolleştirilen tiplere tapınıyor, onlar gibi olmaya, onlara benzemeye çalışıyor.

Nasıl mı?

Doğrularım...

Estetik ameliyatlara bakalım. Biraz abartırsak: Türkiye televizyonlarında boy gösteren kadınların 2 tip dudağı, 3 tip burnu, 4 tip saçı, 1 tip göğsü var... Uzun süre yurtdışında kalıdıktan sonra Türk televizyonlarını seyredince kişileri ayırt edebilmek inanın çok zor.

Daha ciddi bir örnek: Bir basketbol için tasarlanmış spor ayakkabısına ikiyüz küsür dolar verip okula giden çocuklar ya da alışverişe giden yetişkinler var. Neden daha rahat ve ucuz bir ayakkabı kullanmazlar?

Bence iki temel nedeni var. Birincisi MARKA ile, ikincisi idollerle özleşmek. Tayvan'da günde iki dolara insanları çalıştırarak yedi dolara üretilen bu ayakkabı reklamında kullanılan idol olmuş/oldurulmuş bir kişi ile özleşmek, ona benzemek ya da onu taklit etmek, maymunlaşma belirtisi.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Biraz etrafımıza sorgulayan gözlerle baktığınızda emin olun örnekleri çoğaltmakta zorlanmazsınız.

Farkında olduğunun farkında olan insan yaratmak için şüphe uyandırmak gerekiyor. Sorun bu şüpheyi beynin kıvrımlarına nasıl sokarız?

Sermayenin idolleştirdiği tipleri takip eden maymunlaşmış insanlar ile bugünkü dünya düzenini insancıl bir merkeze çekmek olası görünmüyor.

Ortadoğu savaşları veya Afrika veya enerji paylaşımı; bugünün farkında olan insanların çoğu tarafından vitrindeki bilgiler ile gözlenmekte. Yani bize neyi nasıl görmemizi istiyorlarsa vitrini öyle hazırlıyorlar.

Karşı durabilmek için farkında olduğunun farkında olmak gerekir.

18 Eylül 2007

Küresel tekdüzeleşme...

Batılı bir düşünce temelinde batıya rağmen kuruldu Türkiye Cumhuriyeti. Ama bugün hayvan hastanesini açarken kurban kesen bir halkımız var. Tüm batı üniversitelerinin bahçesini süsleyen Rodin'in Düşünen Adam heykeli bizde akıl hastanesinin bahçesini süslüyor.

Neler oluyor Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına?

1923'de başlayan aydınlanma hareketi 1950'ler den sonra tırpanlana tırpanlana bugünlere gelindi. Hem de "Aydınlanma ve Demokrasi" adına.

Şimdi de demokrasi adına Sivil Anayasa tartışması var. Sivil Anayasa! Özgürlükler getirmesi için! Hadi bir de tersten bakalım. Tüm yasaların zaten özgürlük getirmesi için yapıldığı söylenir ama aslında tümü, özgürlükleri kısıtlama işlevi görmez mi? Daha doğrusu egemenlerin haklarını, ayrıcalıklarını koruyup, güvence altına almaz mı? Bu ister askeri, ister sivil, isterse dini olsun.

'Sivil' anayasa tartışması başladı. Toplumun aydınları büyük bir çoğunlukla görüşlerinin ne kadar doğru olduğunu kanıtlamak için her zamanki kalıp ke-

Doğrularım...

lamları ile basında boy gösteriyor. Aydınlar tartışıyor ya toplum da bu konuda düşünüyormuş gibi görünüyor. Oysa toplumun büyük bir çoğunluğu 72’de 80’de olduğu gibi güncel deyişle “RELAX” durumda.

Küreselleşmeden mi neden bilinmez tüm dünyada eğilim bu zaten. Kapitalin bize sunduğu olanaklar ile zenginleşen bilgi dağarcığımız sayesinde çok şey biliyorsak da gerçekten ne biliyor ve ne kadar düşünüyoruz? Yönlendirilmiş kitle hareketleri insanları düşünüyor ve tepki gösteriyor gibi gösterse de baskın olan küresel ‘tekdüzeleşme’dir. Tekdüzeleşen toplumlarda düşünme veya düşünce geliştirmek olanaklı değildir.

Oysa düşünmek var olmanın temelidir.

Kelimeler ise düşüncenin dışı vurumudur. Bu da iletişimin temelidir.

Düşünen toplum demek tartışabilen toplum demektir.

Kendini birey olarak göremeyen bir cemaatin parçası hisseden kişinin düşünme olasılığı sıfıra yakındır. Düşünmek aynı zamanda fanatizimden kurtulmanın da yoludur.

Her toplumda geleneksel fanatizm, popüler fanatizm olduğu gibi geleneksel humanizm, popüler humanizm de vardır.

Sorgulanarak geliştirilmesi gereken humanizmdir. O zaman düşünce kazanır. Şiddet ve fanatizim yok olur.

Eylül 2007

Aptallığıma verin ama...

Fettullah Gülen cemaati uluslararası alanda faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Avustralya Katolik Üniversitesi'nde valinin açtığı kürsünün masrafını Fethullah Hoca'cılar verecek .

25-27 Ekim'de Londra'da Lordlar Kamarası'nda ve 3 Kasım'da San Antonio'daki Teksas Üniversitesi'nde düzenlenen "Gülen hareketi" konulu konferansların ardından Fethullah Gülen adına 23 Kasım'da Avustralya Katolik Üniversitesi'nde "Müslüman ve Katolik ilişkileri" konusunda çalışmalar yapacak bir kürsü açıldı. Açılışı Avustralya'nın Viktorya Eyaleti Valisi Prof. David De Kretser yaptı.

Gülen adına Avustralya Katolik Üniversitesi'nde bir kürsü açılması için girişimleri, yine Gülen'e bağlı olarak faaliyet gösteren ve başında Avustralya'ya yerleşmiş Orhan Çiçek isimli bir Türk'ün bulunduğu Avustralya Kültürlerarası Diyalog Merkezi yaptı. ABD'de yaşayan Fethullah Gülen ilk önce bu teklife sıcak bakmasa da sonunda kabul etti.

Yürütülen çalışmalar sonucunda "İslam dünyası ile Katolik dünyası arasında-

ki ilişkiler konusunda çalışma yapacak bir kürsünün kurulması, söz konusu kürsünün Fethullah Gülen adına açılması, yapılacak çalışmaların finansmanının da yine Gülen cemaati tarafından karşılanması” yönünde görüş birliğine varıldı. Fethullah Gülen kürsüsü, Katolik Üniversitesi içinde yüksek lisans ve doktora düzeyinde tezler üreten bir merkez özelliği de taşıyacak.

Merkezin, açılışa ilişkin tanıtım yazısında, “Gülen kürsüsü sadece Katolik dünyası için bir ilk değil, aynı zamanda Türkçe konuşan İslam ülkeleri açısından da bir prototip olacaktır” denildi.

Melbourne’de Katolik Üniversitesi’nin kampusunda yapılan açılış törenine AKP’den İstanbul Milletvekili Reha Çamuroğlu , Düzce Milletvekili Celal Erbay, Antalya Milletvekili Yusuf Ziya İrbec, Adana Milletvekili Vahit Kirişçi de katıldı.

Açılış için Türkiye’den Avustralya’ya gelen öğretim üyesi, gazeteciler ve politikacıların listesinde ise Prof. Nazif Gürdoğan, Prof. Ahmet Güç , Prof. Recep Kaymakcan, Prof. Hüseyin Algül, Prof. Abdullah Özbek, Prof. Suat Yıldırım, Prof. Alpaslan Açıkgenç, Prof. Hüseyin Elmalı, Prof. Ali Şerif Tekalan, Prof. Mete Tunçay, Prof. Doğu Ergil, Prof. Eser Karakaş, Yazarlar ve Gazeteciler Vakfı Yayın Yönetmeni Faruk Tuncer, eski Sağlık Bakanı Bülent Akarcalı, gazeteci Fehmi Kuru yer aldı.

Yukardaki haber Türkiye ve Avustralyada`ki tüm basın yayında çıktı. İlk baktığınızda “diyalog” adına kutlamak gerekiyor. Ancak aklıma bazı sorular takıldı .

Bu sorular siyasi değil. Daha çok konuyu düşünsel anlamda kavrayabilmek ve hedefin tarafların kendi inançları açısından doğruluğunu ve samimiyetini anlayabilmek için.

Elbette olayın siyasi boyutu apayrı bir konu. Bugünkü dünya düzeni ve Fethullah Gülen’in bu düzen içindeki yeri üzerine sayfalarca yazılabilir

Sorular aslında basit.

1 - Sayın Orhan Çiçek ile Melbourne’da bir seminerde beraberdik ve bu soru-

yu kendisine de yöneltmiştim. Hz.Muhammed’i tanımayan ya da kendi inancı gereği tanıyamayan bir görüş ile nasıl bir diyalog geliştirilebilir?

2 - İnananlar açısından çok önemli bir sure var. Maide suresi 51’ci ayet. Ayette ne diyor: “Ey inananlar, Yahudi ve Hristiyanları dost (veliler) edinmeyin. Onlar, birbirlerinin dostudur ve sizden kim onları dost edinirse şüphe yok ki o da, onlardandır. Şüphe yok ki Allah, zalim olan kavmi doğru yola sevk etmez.”

Bu ayetten iki ayrı anlam çıkararak görüş var:

Birinci grup oldukça sert. Müslümanların, Yahudi ve Hristiyanlar ile dost olmayacağını savlıyor. Eğer müslümanlığa hoşgörü dini diye bakılıyorsa bu anlaşılır bir yaklaşım ya da yorum değil.

İkinci görüş ki bana daha akılcı geliyor : Yahudi ve Hristiyanlardan veli seçmeyin, diyor. Veli kelimesi bize çok uzak bir kelime değil. Türkçede kullandığımız VALİ (idareci) kelimesi ile aynı kökten. Böyle bakarsanız mantıklı da. Veliler, Yahudi veya Hristiyan olursa size ibadet etme ya da inandığınız gibi yaşama hakkı tanımaz.

Benim anlamaya çalıştığım Müslüman kimliğini öne çıkartan Fehtullah Gülen ve cemaati bu iki soruya nasıl yanıtlar buldular ki, başta yukarda bahsi geçen ve bilinen diğer eylemleri yapıyorlar.

Maide suresine söye bir bakarsak:

Medine döneminin son zamanlarında inmiştir. İnanışa göre Mâide Sûresi’nin üçüncü âyetinin inmesinden 81-82 gün sonra, MS 632 yılında, 63 yaşında iken ve 23 yıllık bir peygamberlik görevinin ardından, Hz. Muhammed vefat etmiştir. Mâide, yemekli sofradır demektir. “İsa’nın Mâidesi” nin bu sûrede anılmış olması, bu ismi vermenin açık bir sebebi gibi görünürse de, doğrusu onun için buna Mâide Sûresi denilmemiştir, bu Mâide Sûresi olduğu için o bunda zikredilmiştir. Esasında bu sûre İslâm nimetinin sofrasıdır.

Mâide / 51 Mealleri :

Abdülbaki Gölpınarlı

Doğrularım...

Ey inananlar, Yahudilerle Nasranileri dost edinmeyin. Onlar, birbirlerinin dostudur ve sizden kim onları dost edinirse şüphe yok ki o da, onlardandır. Şüphe yok ki Allah, zalim olan kavmi doğru yola sevk etmez.

Ali Bulaç Meali

Ey iman edenler, yahudi ve hristiyanları dostlar (veliler) edinmeyin; onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden onları kim dost edinirse, kuşkusuz onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna hidayet vermez.

Diyanet İşleri Meali

Ey İnananlar! Yahudileri ve hıristiyanları dost olarak benimsemeyin, onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onlara dost olursa o da onlardandır. Allah zulmeden kimseleri doğru yola erİştirmez.

Diyanet Vakfı Meali

Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez.

Edip Yüksel Meali

İnananlar, Yahudileri ve Hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudur. Sizden kim onlarla dost olursa onlardan sayılır. ALLAH zalim toplumu doğru yola iletmez.

Elmalılı Hamdi Yazır

Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostudurlar. Sizden kim onları dost edinirse, şüphesiz o onlardan olur. Şüphesiz Allah, zalim kavmi doğru yola iletmez.

Ömer Nasuhi Bilmen

Ey imân edenler! Yehûd ile Nasâra'yı dost tutmayınız. Onların bazıları bazılarınin dostudur. Ve sizden her kim onları dost edinirse muhakkak o da onlardandır. Şüphe yok ki Allah Teâlâ o zalimler olan kavme hidâyet etmez.

Muhammed Esed

SİZ EY imana ermiş olanlar! Yahudileri ve Hristiyanları dost edinmeyin: Onlar yalnızca birbirlerinin dostlarıdır. Ve hanginiz onları dost edinirse kesinlikle onlardan olur: Bilin ki Allah böyle zalimlere doğru yolu göstermez!

Suat Yıldırım

Ey iman edenler! Yahudi ve Hristiyanları velî edinmeyin. Onlar ancak birbirlerinin velisidirler. Sizden kim onları velî edinirse o da onlardandır. Allah böylesi zalimleri doğru yola iletmez.

Süleyman Ateş Meali

Ey inananlar, yahudileri ve hristiyanları veliler edinmeyin! Onlar, birbirlerinin velileridir. Sizden kim onları kendine veli yaparsa, o onlardandır. Şüphesiz Allah, zalim toplumu doğru yola iletmez.

Şaban Piriş Meali

Ey İman edenler! Yahudi ve Hristiyanları veli / dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin velileridir. Sizden kim onları veli kabul ederse o da onlardandır. Allah, zalim topluma hidayet vermez.

Ümit Şimşek Meali

Ey iman edenler! Yahudi ve Hristiyanları veli edinmeyin. Onlar birbirinin velisidir. Sizden onları veli edinen, onlardan olur. Allah ise zalimler gürhuna yol göstermez.

Yaşar Nuri Öztürk

Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanları gönül dostları edinmeyin. Onlar birbirlerinin gönül dostlarıdır. Sizden kim onları gönül dostu edinirse o, onlardandır. Allah, zalimler toplumunu doğruya ve güzele kılavuzlamaz.

Kasım 2007

İtaat, güven ve velayet...

İnsanların, yetke dayatmasına boyun eğdikleri ya da razı oldukları açık. Ancak, yetke dayatmasına razı olmalarının gerektiği o kadar açık değil. O halde sormalıyız: Hangi koşullarda ve niçin bir kişi ya da kişilerin ötekiler üzerinde yetkesi olmalıdır?

Yetke sözcüğünün sözlükteki karşılığı: Yeterliğine herkesi inandırarak bir kimsenin kendisine sağladığı itaat ve güven, velayet. Ama yetke sözcüğünün biri betimleyici öteki işlevsel (otoriter) iki anlamı var.

Betimleyici anlamına baktığımızda, yerleşmiş ilkeler ve yükümlülüklerden söz edildiğini görürüz. Yani davranışların hangi inançlar çerçevesinde tanımlar, bireylerin nasıl davranmaları gerektiğini belirtmez.

İşlevsel anlamı için ise sanırım bir şey söylemeye gerek yok. Buyruk vermektedir.

Devlet, sınırları belirlenmiş bir toprak üzerinde güçlü bir yetke ile donanmış ve bu yetkesini o toprakta oturan nüfus üzerinde kullanan bir grup insanın oluşturduğu tüzel bir varlıktır.

Şaşıracak bir şey yok...

Elbette bu tanım kendini demokratik olarak niteleyen devletler de olmak üzere bütün devletler için geçerli.

Devletin belirleyici özelliği, yetkeye, yani yönetme gücüne ya da siyasetçilerin, sosyal bilimcilerin deyimiyle egemenliğe sahip olmasıdır. Örnek mi? Krallığın mutlak hakimiyetindeki devlete monarşi, halkın devlete sahip olması ya da "olduğunu sanması" haline ise halkın egemenliği deniyor !!!

Yetke, yönetme hakkı, buna bağlı olarak da, boyun eğme zorunluluğudur. Devlet bunun için zamana, günün koşullarına, o topraklarda oturan nüfusun deneyimlerine göre yetkiler ile donanır.

Yetke tanımının betimsel anlamıyla devlet:

bir toprak üzerinde yaşayanlar üstünde yetkeye sahip bir örgütlenmedir.

Ya da yetke tanımını buyurucu anlamında alırsak devlet:

bir toprak üzerinde yetke kullanan bir grup insandır.

Yetişkin insanın buyruk ile inandırıcı sav arasındaki farkı algılaması beklenir:

İnandırıcı sav: Yetke tarafından bir şeyi yapmamız buyrulduğunda, tehdit altında olmasak bile buna uymayı seçebiliriz. Çünkü yapmamız gereken bir şey olduğuna inanmış ya da aklımıza yatmış olabilir.

Buyruğa itaat: Devlet tarafından verilen talimatı bize taşıyan kişinin veya kuruluşun örneğin polis, bizim üzerimizde bir yetkesi olduğunu varsayabiliriz.

Bu da bizim inandığımız ya da savlarını kabul ettiğimiz için ona uyduğumuzu açıklar. Ancak, bu hareket, buyruğu veren kişinin veya kuruluşun yani bu örnekte polisin, kendisinin bir yetkesi olduğunu ya da bizim böyle bir yetkeyi kabul ettiğimiz anlamına gelmez.

Genelde insanların, yetkeyi kabullenmesinin birçok nedenleri olduğunu söyleyebiliriz:

Bütün yazılı tarihi göz önüne aldığımızda, en basit nedenin geleneğin buyurucu gücü olduğunu görüyoruz. Bir şeyin uzunca bir süre uygulandığı için neredeyse yasallaşmış sayılması, töre hükmüne geçmesi, genel kaniya uygun olması ve bunun ileride de sürmesi için birçok kişinin gözünde yeterli sayılıbiliyor.

- Karizmatik ya da idolleştirilmiş kişiler, yetke sahibiymiş gibi davranabiliyorlar. Bu kişiler çevrelerin gönüllü olarak itaat eden bireyleri topluyorlar. Bir kez mürit olunca, önderlerinin buyurmaya hakkı, hatta yetkesi olduğuna iyice inanıyorlar.
- Kralların kalmadığı, peygamberlerin soyunun tükendiği günümüzde, bürokratik orduların, kurumlaşmış dinlerin dünyasında, yetke artık resmi makamlardaki kişilere veriliyor.
- İnsanlar, matbu formlar, nişanlar, plakalar, rozetler gibi görünen resmi işaretlere göre davranmaya şartlanıyor. Yalnızca bir üniformanın görülmesi bile çoğu zaman üniforma içindeki kişiye itaat edilmesi gerektiği duygusuna kapılmaya yetiyor.
- İdolleştirilen kişilere, kendimiz seçmemize karşın başbakanlara, bakanlara itaat edilmesi gerekiyormuş gibi hissediliyor.

Arkalarında küresel sermaye bulunan filanca uluslar arası bir yayın kuruluşunun yorumu bunları desteklemiyor mu?

Oysa ciddi biçimde sormamız gerekiyor: Hangi hallerde - buyurucu anlamında - devlet var olmalı veya olmalı mıdır?

Aralık 2007

Aydın duruşu...

Tüm aydınların, ne iktidardan, ne muhalefetten, ne AB'den ne de ABD'den, ne soldaki ne ortadaki ne de çıkar dünyasının her hangi bir yerindeki güç odaklarından, özellikle de kendi toplumlarından korkma-

dan, çekinmeden kendi doğrularını, kendi saptamalarını kamuoyuna açıklamalarını bekliyoruz.

Fazıl Say'ın son çıkışını kutlamak gerekir. Bu bir sanatçı aydın duruşudur.

Bir toplumun kültür ve sanat hayatını yönlendiren veya bu görevi üstlenmesi gereken Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın, Say'a “aykırısın” diye tepki göstermesini anlamak olası değil.

Elbetteki “aykırı” olacak. Sistemi popoflayan aydın hele sanatçı olmaz.

Bilinen tüm aydınlar, sanatçılar, hatta bilim insanları aykırı oldukları için vardır.

Günümüz dünyasında popüler kültür, poplar kültürü yaratan sığ uygarlıklar sanatın yerini, sanatsal değerleri yok etme çabasında oldukça başarılılar. Aykırılığın değerini, anlamını kavrayabilmek için bilgi birikimi ve zeka gerekir.

Gerçek sanatçı aydındır topluma ışık tutar, aydınlatır. Toplumların gelişimine katkıda bulunur. Sanatçı ne iktidar ne toplum, ne de ideolojiler önünde eğilip bükülmez. Kendi doğrularını yaratıcılığı ile bütünleştirip korkmadan, çekinmeden anlatabilendir. Kimin ekmeğine yağ sürdüğüne veya yoluna taş koyduğuna bakmaksızın doğrularıyla durandır.

Fazıl Say da bunu yaptı. Bir demeç ile hepimizi silkeledi. Her ne görüşte olursa olsun herkes, Say'ı tanımayan, klasik müzik bilmeyen bile konuştu.

Köşesi olan her yazar bir şeyler yazdı. Ne yazık ki bazıları gerçekten çok kaba, aşağılayıcı idi. Hatta günümüzde gitgide popüler olan köşe yazarlarımızdan Ahmet Hakan, Fazıl Say'ın "İslamileşme" dediği kavramın "köylüleşme" olduğunu savundu. Fazıl Say'ın teşhisi kesinlikle doğrudur. "İslamileşme" veya "İslamleştirilme" dir sorun, hatta "Araplaşma" ama kesinlikle "köylüleşme" değil.

Fazıl Say'ın savını destekleyecek örnekleri sunmak çok zor değil:

Son on yıldaki gazete haberlerine bakıp tarafsız olarak yorumladığınızda, İslamcı yayılcılığı, dinsel öğeleri toplum yaşamının her alanına sokma, kanıksatma çabalarını kolaylıkla görürsünüz.

Televizyonlar sabah programlarından başlayıp, her dakikasında dini motifleri pompalıyor. Sabah kadın programlarında bir hoca efendi konuk ediliyor - genelde bunların bir de akademik ünvanları oluyor- çocuk edinmeden cinsel hayata, sağlıktan ekonomiye yorum yapıyorlar.

Elbette, bu yapılanma hatta karşı devrim diye adlandırabileceğimiz eylemler son on yıl ile kısıtlı değil. Cumhuriyetle aydınlanma ülküsünün başlamasından bu güne bu eylemler sürmektedir.

İslam kimliklerini herşeyin önünde tutan güçlü bir iktidarla, demokrasi adına her noktayı kendi lehine çevirme isteği, oluşan akım sonunda sisleri dağıttı. Tüm gerçekler görülür oldu.

Aydınlanma yolunda olduğunu söyleyen herkesin Say'a sahip çıkmalarını, başta sanatçıların, bilim insanlarının, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın deyimi ile "aykırı" diye tanımlanan tüm aydınların, ne iktidardan, ne muhalefetten, ne AB'den ne de ABD'den, ne soldaki ne ortadaki ne de çıkar dünyasının her hangi bir yerindeki güç odaklarından korkmadan, çekinmeden kendi doğrularını, kendi saptamalarını kamuoyuna açıklamalarını bekliyoruz.

Fikri firar

YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan, devlet üniversitelerini paralı hale getirmeyi istediklerini söylemiş. Kısaca Özcan'a göre parası olanlar üniversiteye gitmeli, diğerleri "ara eleman" ihtiyacını karşılamalı.

Devlet üniversitelerini paralı yapmak istediklerini söyleyen YÖK Başkanı Yusuf Ziya Özcan "Amaç, sadece belli sayıda insanı üniversiteye taşımak olabilir. Okullar bedava. Hiçbir yerde görülmemiştir" demiş. Haklıdır.

YÖK tarafından kurulan Ulusal Öğrenci Konseyi'nin genel kurulu sonrası öğrencilerle sohbet eden Özcan, bir öğrencinin, "Herkes üniversite mezunu olmalı mı?" sorusuna, "Hayır, olmamalı" yanıtını vermiş. Doğrudur.

Herkesin üniversiteye yöneldiğini belirten Özcan, bu sözlerini şöyle açmış: "Okullar bedava. Hiçbir yerde görülmemiştir. Şunu yapmak istiyoruz: Üniversiteleri paralı yapalım, ihtiyacı olana burs verelim. Hiç olmazsa üniversiteler ayağının üzerinde dursun. Sonra, insanlar çalışınca bu parayı geri ödesin. Aynı Kredi ve Yurtlar Kurumu'ndan alınan kredi gibi. İsteyene 8-10 bin YTL kredi versek, sonra bunu bize geri ödese. Neyse borcu... ABD'de olduğu gibi, mezuniyetten sonra ödesin. Bunun ideali, hiç kimseyi üniversiteye taşımamak. Sadece belli sayıda insanı taşımak. Diğerlerini, yüksek teknik okullara ve yüksek meslek yüksekokullarına yönlendirmek. Ara elemana ihtiyaç var. İstihdam sorunu çözülür."

Üniversiteleri tamamen piyasacı mantığa açmayı hedefleyen ve Başbakan'ın

Doğrularım...

"ben bu ülkeyi pazarlamakla mükellefim" sözlerine paralel bir mantığı yansıtan, her türlü yasağa karşı olduğunu söyleyen YÖK başkanını acaba Cumhurbaşkanı mı atadı başbakan mı? Yoksa farkı yok mu?

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan'ın, vurguladığı bir konu da "yükseköğretimin özelleştirilmesi". Bu da doğru. Dünyada hapisaneler, ordular, eğitim, yollar, enerjinin üretimi, su -ki bize bedava olarak öğretilmişti- aklinize ne gelirse özelleşirken, Türkiye'nin nesi eksik?

Türkiyenin nesi mi eksik dedim. Söyle bir bakalım:

Planlama var mı? Konumuzla ilgili olduğu için özellikle eğitimde planlama var mı? Milli Eğitim Bakanlığı 2028`de Türkiye`de şu veya bu mühendisine ne kadar gereksinim duyacak biliyor mu? Devlet Planlama mı biliyor? Bir yerlerde bu planlamalar yapılıyorsa, umarım 2007 yıllı enflasyon oranlarına benze-miyordur. %209 sapmaya dünyanın hiç bir yerinde planlama denmez.

YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan 'ın verdiği örnekteki ABD`de -ki ne-dense hep ABD örnek gösterilir- meslek sahibi bir doktorun veya mühendisin yıllık geliri nedir? Bir fikri var mı? Yoksa var da fikri firar durumda mı?

ABD`de bu kişinin aldığı bursu ödemesi için kaç ay çalışması gerekiyor? Türki-ye`deki örnekler kaç ay çalışacak, o da iş bulursa?

Sonuç olarak her mahallede açılan üniversitelerimizin paralı olması, önümüz-deki on yıllar içinde parası olanların okuyabildiği bir sisteme doğru yönele-cektir. Kalite konusunda ise söylenecek pek birşey yok. Dünyada açıklanan raporlar Türkiye`deki üniversitelerin durumunu gösteriyor.

Bir de şunu unutmayalım. Türkiye`de yabancı sermaye için yapılmadık cam-bazlık kalmadı. Eğitim sektörü de bu konu için güzel bir alan olacaktır. Eminin ABD, İngiltere başta olmak üzere bir çok şirketin bu konuda ağızlarının suyu akıyordur.

70 Milyonun 14 milyonunda yeşil kart olan bir ülkede üniversiteyi paralı yap-maktan sözetmek gerçekten fikri firardır.

Ocak 2008

Keskin virajda yol ayrımı

Araç kullananlar bilir. Viraja hızlı girerseniz, bir de yol ayrımı varsa kararsızlık ölüm getirir. Türkiye de son tartışmalarla 'Laiklik ile İslam' yol ayrımında bulunuyor. Devletin geneksel yapısının altı oyuluyor. Anlaşılan hedef karşı devrim. 71 yıllık laik gelenek temelden sallanıyor.

"Laiklik, 1937 yılında Atatürk'ün ölümünden 1 yıl önce,

Sultanlık ve Halifeliğin kaldırılması sürecinde, genç Cumhuriyet 14 yaşında iken anayasaya girdi. Atatürk, dini, ilerlemenin önünde engel olarak görüyordu. Ama halkın inancına dokunmanın kolay olmadığını Atatürk'ün mirasçıları kısa zamanda anladılar. Bu yüzden de devlet, dini olan her şeyi kontrol etmeye başladı. Buna örnek olarak cuma vaazlarında okunacak konuların Diyanet İşleri tarafından saptanması, kilise çatılarının tamiri için bile devletten izin alınması gerektiği ve hiçbir kamu kurumunda başörtüsü takılamamasını gösterilebilir. Türkiye laik bir ülke olsaydı, Hıristiyan - Ortodoks vatandaşlarının din adamları yetiştirmesine izin verir, kadınların başlarını örtüp örtmediğine karışmaz, sadece din bir zorlama unsuru olarak kullanıldığında devreye girerdi. Ama şu anda bu hoşgörüyü beklemek imkansız, çünkü sembol olarak başörtüsü tartışması, iktidar mücadelesinin aracı oldu."

Bu metin Alman Süddeutsche Zeitung gazetesinden. Eminim bu metni yazan kişi Kuran ile İncil'in arasındaki farkın ne denli büyük olduğunun farkında değildir. Tarihsel bilgilerde elbette hata yok fakat laiklik anlayışı hiçbir zaman batı normlarında olamaz. Bu söylediğim veya söyleyeceklerim ile, kesinlikle bugünkü Türkiye'de Diyanet'in tek tip bir inanış ile sürdürdüğü konumunu savunmuyorum.

Doğrularım...

İncil İsa örneği ile bir Hristiyanın nasıl erdemli, iyi bir insan olacağını öğretir. Çağdaş sosyal yaşamdaki kuralları koymaz. Ayrıca Hristiyanlığın 2000 yıllık birikimi, deneyimleri, devrimleri, ekonomik ve güç dengeleri var. Bu deneyimler ışığında laiklik doğmuş ve gelişmiş. Tam olarak çalışıyor mu? İspanya seçimlerinde ne kadar çalıştığı tartışılıyor. Bu tek örnek değildir. Örnekler hem de yakın tarihe ilişkin örnekler çoğaltılabilir.

Gelelim İslamiyete. Kuran-ı Kerim, İncildeki herşeyi çok küçük farklar ile içerir ama en büyük farkı kendi çağının gereklerine göre tüm sosyal, ekonomik, hukuksal yapıyı düzenleyen kuralları koymuş ve batının geçirdiği süre ve deneyimi geçirmemiştir.

Bu yüzden de Türkiye dışında öyle veya böyle de olsa nüfusunun büyük çoğunluğu müslüman olan başka bir 'ben Laiğim' diyen devlet yok.

Yakın tarihlere kadar batı düşmanlığı ile politika üreten görüşten gelip sonra biz değiştik diye iktidar olan, batının ahlaksızlığına vurgu yapmasına rağmen batının en büyük gurubuna girmeye çalışan Adalet ve Kalkınma Partisi'ne bakalım.

Batılı bir gazeteden alıntı yaparak başladık yazmaya, öylese Batılıların desteklediği AKP tanımlarına bakalım.

Önceleri "ılımlı İslamcı" tutmadı. Light cola gibi.

Daha sonra "Neo-İslamcı" (Yeni İslamcı) daha entellektüel!

Bir ara "İslami kökenli"....

Sonra Neo-Osmanlı bazen Genç Osmanlı. Bu da komşuları rahatsız eder...

Neyse... Ne derlerse desinler sonunda mutlaka bir İslam ya da Batı için İslami çağrıştıran Osmanlı var. Bu bir batılı için hiçbir zaman olumlu bir çağrışım yapmaz her ne kadar AKP batı ile kolkolayız dese de. Tabii kim kimi kullanıyor tartışılır.

Yüzü doğruya doğru olduğundan mı bilinmez, AKP yönetimi, ses getiren açıklamaları iktidar olduğu Türkiye'de değil de, Batı'dayken doğudaki Türkiye'ye

yapıyor.

Başta Başbakan Tayyip Erdoğan'ın İspanya'da "Türban siyasi simge olsa ne olur!" açıklaması.

Daha sonra AKP Genel Başkan Yardımcısı Egemen Bağış'ın, Almanya'nın Berlin kentinde 25 Ocak'ta Avrupalı Türk Demokratlar Birliği'nde türban sorusu üzerine yaptığı "Meclis'te görev yapanlar kimlerdir? Milletvekilleri. Kimin vekili? Milletin vekili. O zaman millet neyse, vekil de o olmalıdır. Farklı olmamalı. " açıklaması.

Tabii her ikisine de söylenecek çok söz var ama onları başka yazılara bırakalım ve soruları sormaya başlayalım.

Bu kadar gerilimi yükselten açıklamalar planlı ve programlı mı? Gerçekten, yok canım demek isterdim ama bu kadar da rastlantı olmaz.

Türban özgürlüğü anayasa değişikliği ile kalkacak mı? Yürürlüğe girse bile hangi tip türban geçerli olacak? İğneli, bağlı, soldan bağlı, sağdan bağlı, üstten düğümlü. Peki her kapıda büyüklerimizin izin verdiği modele uyup uymadığını kim kontrol edecek? Hani özgürdü. İki bin küsur yeşil, liberal akademisyenin imzaları boşa mı gitti?

Haydi türbanlı kızlar okula (yüksek -şimdilik-) diyelim. Türbanında siyasi simge olmadığını varsayalım. Bir sürü islamci erkek beyin o kapıdan girerken kızlar da girsin, bırakın özgürlüğü, eşitlik diyelim. Peki Türkiye'deki Üniversiteler İTÜ, ODTÜ, Boğaziçi, Bilkent'ni oluşturuyor? Anadolu üniversitelerinin hangi tarikatların elinde olduğunun haritası çıkarıldı mı?

Kızlarımız üniversiteye girdi, Hukuk'u bitirdi ya da Tıp'ı. Ne olacak? Kamuda çalışamaz (şimdilik). Evinin avukatı ya da kocasının doktoru olacak. Güzel bir gelecek. Ama ben bu kadar zengin bir ülke düşünmüyorum. 16 yıl okut sonra evlendir!!!!

Türkiyede başı açık kızların başını kapatma özgürlüğü kadar başı kapalı kızların başını açma özgürlüğünün olduğu günleri de görme umudu ile....

Göçememenlik

Göç, dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer nedenlerle insan topluluklarının bir yerden bir başka yere gitmesi. Kişisel nedenlerle yer değiştirmeye ve bu süreçte taşınan eşyaların hepsine göç deniyor. Çağlarboyu .insanoğlu pinpon topu örneği daha yaşanabilir bir ortam bulabilmek için ordan buraya, burdan şuraya göçetmiş.

Kuşların, balıkların ve bazı hayvan türlerinin, belli mevsimlerde dünyanın çeşitli yerlerine gitmeleri de göç olarak anılıyor. Anlaşılan göç kavramı sınır tanımayan, tanımayan her türlü canlı için geçerli.

İşsizlik, daha iyi şartlarda yaşama gibi nedenlerle, ülke içinde olduğu gibi ülkeler arasında da gerçekleşen göçler, zamanla çözümü zorlaşan büyük sorunlar ortaya çıkarmakta, ülkelerin siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel dokusunu değiştirmekte.

On yıl öncesine değin, göçmenler herşeylerini, özellikle alışkanlıklarını evlerinde bırakıp, umutları ve birikimleri ile dünyanın başka bir noktasında yaşamaya başladılar. Mutlu olmak için, karşılaştıkları yeni kültüre, sosyal yapıya ve bir çok yeniliğe uyum sağlamak sorundaydılar.

Ya bugün? Durum teknoloji sayesinde oldukça değişti. Uydu yayınları ile internet sayesinde, göç edenler geldikleri ülkeden bir türlü kopmuyor. Beden göç ettiği yeni yurdunda iken, ruh ve akıl olarak sürekli geldiği, bağlarını koparamadığı ülkede yaşıyor.

Dilini ve kültürünü unutmamak, hatta ikinci kuşaklara aktarmak için iyi bir olanak olarak görülebilinecek bu durum, yeni kültürü tanımak, ona uyum sağlamak açısından olumsuz etkiler yapıyor. Yaşadığı ülkeye bir türlü uyum sağlayamayan, bu gereksinimi bile duymayan göçmenlerin yaşadıkları yabancılaşma daha büyük bir sorun haline geliyor. .

Elbette hiç birimiz geldiğimiz ülkeyi unutmamalıyız, unutamayız. Ancak bir denge kurmamız gerekiyor. İkinci, üçüncü kuşakların birinci kuşakla arasındaki uçurumun daha da açılmaması , sağlıklı gençler yetiştirebilmek için yaşadığımız ülkedeki kültürel, ekonomik, siyasi yaşama katılmamız, hatta söz sahibi olmamız gerek.

Bir göçmenin yeni ülkesinde yaşama katılma, söz sahibi olma olanağı, internet ve uydu yayınları yokken bile oldukça zordu. Şimdi hayatımızı kolaylaştırdığı varsayılan teknoloji sayesinde daha zor.

Küreselleşen dünyada, gelişmekte olan ülke vatandaşlarının gelişmiş ülkelerdeki olanakların çekimine kapılarak, bu ülkelere ulaşmak için verdikleri yasal ya da yasadışı çaba ne kadar büyük olursa olsun, sonuca ulaştınca rahata kavuşulmuyor. Varılan ülkeye uyum sağlamak için bilinmeyenlerle dolu zorlu bir başka mücadele daha gerekiyor.

Belki de bu zorlu mücadeleden yorulan göçmenler için teknoloji bir kaçış alanı ve sanal da olsa özlem giderme olanağı sunuyor.

Şubat 2008

Diyanet Danıştay'a karşıymış...

Danıştay'ın zorunlu din dersini iptal kararına Diyanet karşı çıktı. "Dini konularda bizden görüş alınmalı dedi.". Diyanet İşleri Başkanı Ali Bardakoğlu, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin zorunlu olarak okutulmasında zorunluluk bulunduğunu bildirdi. Danıştay'ın iptal kararını eleştirdi.

Danıştay 8. Dairesinin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine ilişkin kararıyla ilgili sorusu üzerine Bardakoğlu, bu dersin, çocukları namaza alıştırmaya ya da dindar yapma değil, din konusunda bilgili yapma dersi olduğunu kaydetti. 'Son karar AİHM'in aldığı kararın adeta Türkiye'ye uyarlaması ve onun gölgesi gibi duruyor' diyen Bardakoğlu, eleştirilerini şöyle sürdürdü:

"Yargının neyin din olduğu, neyin din olmadığı hakkında karar vermesinin hangi bilimsel veriye dayandığı, hangi üniversite görüşüne, hangi rapora dayandığı konusunda ciddi kuşkularım var. Türkiye'de bir din eğitimi nasıl verilir, öğretimi nasıl yapılır, hangi bilgi İslam dininin orta bilgisidir, hangi bilgi İslam dininin içinde kalan bir mezhebin, grubun bilgisidir. Bu konuda herhalde en yetkili kurum Diyanet olmalıdır. Bu konuda bizden görüş alınmadı. Gönül isterdi ki, AİHM bağlamında söylüyorum; yargıçlar kişisel kanaatlerine, ön yargılarına, kişisel tercihlerine göre değil, konuyu bilim zemininde ve o dinin

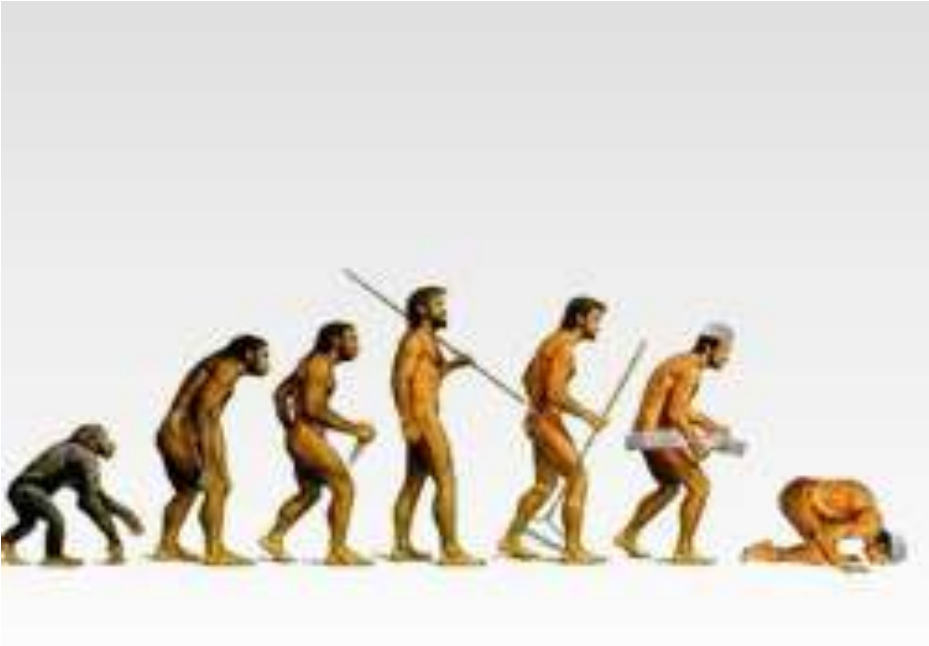
bilgi metodolojisine göre inceleyip karar versin. AİHM, ilahiyat uzmanı gibi, ama bilgisizce bu konularda çok rahat karar vermekle kendini yükümlü ve yetkili görmektedir. Bana göre burada ciddi bir yanlışlık var.”

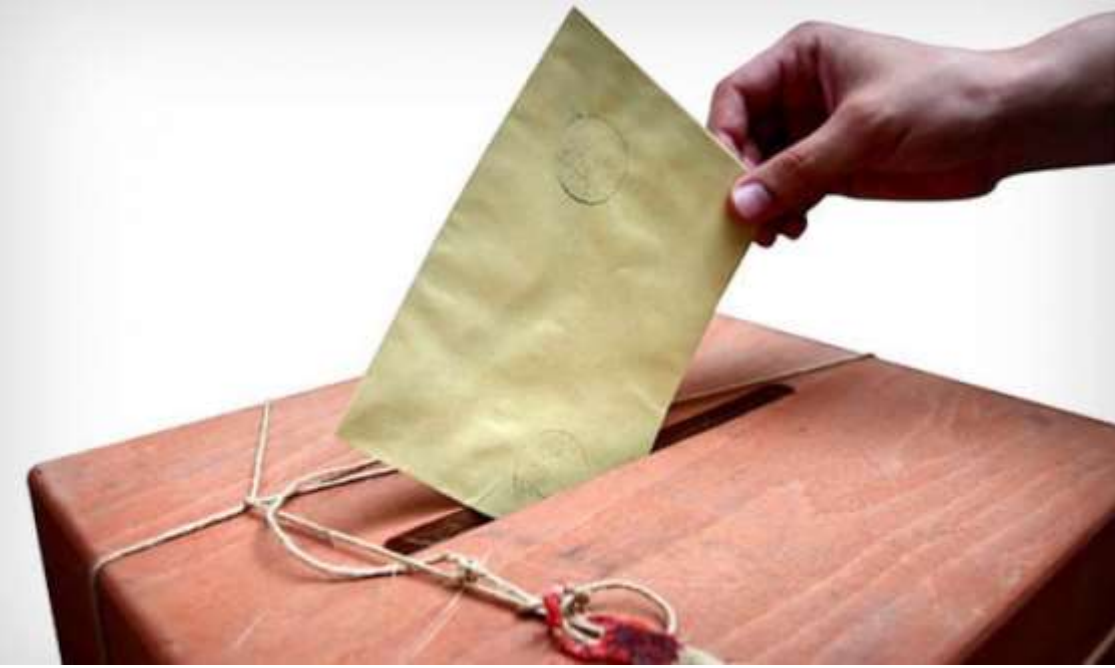
Sayın Bardakoğlu haklı bu işte bir yanlışlık var. Danıştayın verdiği kararın içeriğindeki seçme özgürlüğünün ayırında olmayan, eğitim sisteminin ve yöntemlerinin kendisine ya da kurumuna ait olmadığını göremeyen bir kişinin öncelikle Diyanetin başında olması en büyük yanlış.

Belki de Sayın Bardakoğlu Türkiye’deki hükümette görülen her yargı kararını eleştirme modasına uydu. Olabilir. İşin tehlikeli yanı, toplum gittikçe muhafazakarlaşırken, anayasaya sokulmaya çalışılan bir inancın doğmalarının oluşturduğu ortamda bir kurum içinde din geçen her konuda konuşma hakkı olduğunu sanıyor. Vay Türkiye’nin haline!

Bu durumda Şeyhülislam Bardakoğlu efendiden efendiden DİNGİL, DİNAZOR, DİNAMİT, vs kelimeler için de açıklama bekliyoruz.

Mart 2008

Bir Oyum Var...

Yurt dışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları da oy kullanacakmış. Türkiye'de yaşamaya devam eden 70 milyonun kaderini belirleyecek olan seçimlerde yurtdışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları niye oy kullanmak ister ki?

Belki asıl soru şu: Niçin oy kullanılır?

Bence yanıt basit. Bir ülkede ki o ülke seçme seçilme hakkı varsa her yurttaş ülkenin ve buna bağlı olarak kendi geleceğini gönlendirebilmek için düşüncelerine uygun olanı değil genelde önüne konulnlardan birini seçer.

Neden seçme hakkı yurttaşta tanınır ve yurttaş bu hakkı kullanır?

Çünkü bu yurttaş ülkesine değer katar. Üretir, vergi verir, kendi ve çocuklarının geleceğini düşünür.

Yurttaş bu hakkını neden kullanır? Hayatında olabilecek iyi veya kötü geliş-

meleri bir ölçüde bir ölçüde etkileyebilmek ister ya da etilediğini sanır.

Sanırım buraya dek yazılanlara eklenecek çok şey vardır ama ana temaya kimsenin bir diyeceği yoktur.

Öyleyse, Türkiye Cumhuriyetine vergi ödemeyen, topraklarında mal varlığı olmayan, ülkeye hiç bir değer katmayan, yalnızca ülkede yurttaşlık numarası kalmış, yıllardır yurt dışında yaşayan ve dönmeyi de düşünmeyen arkadaşına neden oy hakkı verilir, o da niye kullanır?

Hayatımı geçirdiğim, gelişmelerinden doğrudan ve dolaylı etkilendiğim Avustralya'da bir yurttaş olarak oyumu tüm seçimlerde hiç sektirmeden kullanıyorum.

Ama ille de bir başka ülkenin seçimlerinde oy kullanma hakkına sahip olmam gerekiyorsa, yürüttüğü politikalar ile hayatımın her aşamasına doğrudan etki eden, keyfi bir biçimde müdahalede bulunabilen Amerika Birleşik Devletleri seçimlerinde oy kullanmak istiyorum.

Evet! Türkiye ya da Avustralya hükümetlerinin yaptıkları seçimlerden daha fazla ABD hükümetlerinin seçimlerinden etkilendiğime göre, ABD seçimlerinde oy kullanma hakkımı istiyorum!

ABD'de başlayan ekonomik kriz, Beyaz Sarayda alınan savaş kararları, petrol fiyatları, bir valinin kimle yattığı, hangi polislin hangi aracı takip edip nasıl yakaladığı, hayvanat bahçesinde hangi aslanın doğurduğu... Hepsi ilgi alanına düzenli ve yoğun olarak sunulmakta.

ABD gibi, küresel terör örgütler de eylemleri ile günümü doğrudan etkileme, tüm yaşamımı trajik olarak değiştirebilme olasılığına, gücüne sahipler.

Ödediğim vergilerin buharlaşmasına, yeni yasal düzenlemelerle yurttaşlık haklarımın özgürlüklerimin kısıtlanmasına ortam hazırlıyor, neden oluyorlar. Bu terör örgütlerde uygun olması halinde OY kullanabilmek istiyorum.

Yetkili ve yetkisizlere duyurulur....

Mart 2008

Adaletin A'sı Kapatmanın K'si Partinin P'si...

Armutlarla elmaların aynı sepette değerlendirildiği günümüz Türkiye'sinde yargı ile siyaset, seçmenle yasalar birbiri içinde değerlendiriliyor. Bir ülkede yüzde %99 tarafından sevilen ve sayılan bir iş adamı, bir dekan, spor kulübü başkanı ya da siyasetçi dolandırıcılıktan ya da vergi kaçırmaktan çok sevildiği için yargılanmaktan yırtar mı?

İktidar yanlısı medya kapatma davası açan savcıya yükleniyor. Öteki taraf tamtamlarını çalıyor. Hukuk kararları yerine ulemaya danışılmasını savunan bir kişi için bu kadar fazla...

Demokratik bir yapılanmada bir örgütün kapatılması kabul edilebilir bir eylem değil. Bu isterse siyasi parti olsun ister spor kulübü.

Peki örgütlerin veya derneklerin başındaki kişi "Demokrasi hedefe ulaşmak için bir araçtır" diyorsa.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı AKP'ye karşı kapatma davası açtı. Yetkisi var mı?

Yaptığı yasal mı?

Evet. Daha da ötesi bu beğenilmeyen anayasayı değiştirmek için AKP tarafından hazırlanan "sivil" Anayasa taslağında da yasaları kullanarak da parti kapatmak olasıyken AKP "Bu demokrasiye sıkılmış kurşundur" diyor.

AKP, DTP'nin kapatılması için yapılan başvuruda ne yaptı? O zaman bu kurşun kime sıkılmıştı?

Dini siyasete alet edemezsin. Dini istismar edemezsin. Din devleti kuramazsın.

Anayasada ceza yasalarında bu yazıyor.

Yargıtay Başsavcılığı diyor ki, "Dini siyasete alet ediyorsun." Başbakanın buna verdiği yanıt: A'raf suresi 179. ayet.

Buna artık başka ne diyebiliriz ki!

"AKP yüzde 47 aldık. Kapatamazsınız."

"Ülkenin yüzde 47 si gerici."

"Halkı da kapat "

gibi geyik lafların hiçbir anlamı yok.

Eğer bu slogansı başlıkları doğru sayarsak çıkacak sonuç: Madem ki ben iktidarım, istediğimi yaparım. Ülkenin hukuk kuralları da bana işlemez.

Bu laflar ve düşünce tarzında, onlarca yıldır eğitime ayrılan bütçelerle ortalama eğitim yılını 4 yıla indiren tüm idarelerin sorumluluğu var.

Çanakkale'den İstanbul'a uçakla dönen yurdum idarecisi Başbakan yeni transfer edilen yabancı futbolcu edebi ile karşılandı. Konuşmasında "Biz kimseye kırgın değiliz... İleri demokrasi yakalanmadan ileri ekonomi yakalanamaz" dedi. İnanılır gibi değil

1920 lerde aydınlanmanın başladığı bir ülkenin başbakanı bunları söylerse, ya konuşanın ya da dinleyen ve alkışlayanların eğitimlerinden şüphe etmek gerekir. Bugün dünyanın üretimi ve ekonomisi ile devleşen Çin ne kadar demokrat?

Yıllardır büyük bir çoğunluğun bilgi yerine inanç ve doğmalar yetiştirdiği ülkede

Aklın A sının yerini Allah'ın A'sı

Dilin D'sinin yerini Dinin D'si

İlkenin İ'sinin yerini İncanın İ'si

Egemenliğin E'si Ekonominin E'si aldı.

Doğrularım...

Bunun sonucu kolay idare edilen manupilyasyonlara yatkın, sorgulamayan bir kitle -evet kitle, toplum değil- elde edildi.

Sosyal devlet anlayışını yalnızca bedava kömür dağıtmaya ya da yeşil karta bağlarsanız, eğitim ortalamasını 4 yıla indirirseniz, toplumuna gelecek için sosyal ve ekonomik korkular koyarsanız sandıktan çıkan sonuç ne kadar doğru olabilir ki?

Sorun, halkın büyük bir bölümünün kendisinin islamlaşma endişesi yaşamasıdır . Bu algının gerçek olup olmaması ikinci plandadır. Toplumlar için algılama, kuşku gerçekten daha etkileyicidir.

Ve...

Anayasa mahkemesi davayı oy birliği ile kabul etti...

Gene gazete başlıkları

“Kaosa kalkan 11 el”,

“Çağdışı mahkeme değişmeli!”

“Yeni 31 Mart Vakkası” ...

Sanat

Türkiye'de sabah eline gazete alıp da insanın beynine kan fişkırmaması olası değil. Manşetteki başbakan, cumhurbaşkanı, ekonomi haberleri zaten alışkanlık yapmış, herşey normal kabul ediliyor. Ama köşe bucaktaki iki satırlık haberler insanın gelecek umutlarını elinden alıyor.

Kötü bir raslantı mı bilmem ama bugün Cemil Eren'i ziyarete gideceğiz. Cemil abi Çayyolunda oturuyor. Sabah elimde Cumhuriyet gazetesi göz gezdiriyorum. Kenarda kalmış bir haber gözüme takılıyor: Nü, Başbakanlık, Sergi ve Çayyolu kelimeleri ilgimi çekiyor, okuyorum.

Haber aynen söyle:

“Hazine Sanat Galerisi'nden sansür! ‘Nü’ resimler kaldırıldı! Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın sanat galerisinde sanata yine sansür uygulandı. Çayyolu

Platformu gönüllülerinin, ressam Sema Sanal öncülüğünde yaptığı “nü” resimler, galeri yönetimi tarafından sergiden kaldırıldı.

Çayyolu Platformu gönüllülerinin, ressam Sema Sanal öncülüğünde yaptıkları karma resim sergisi dün Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın sanat galerisinde açıldı. Ancak sergideki “nü” eserler, açılış öncesinde sergiden kaldırıldı. Çayyolu Platformu'nda resim öğretmeniği yapan Sema Sanal, sergideki “nü” resimlerin, Hazine Sanat Galerisi'nin sözleşmesinde yer alan, “Galeride sergilenen eserlerin, politik ve ideolojik amaçlara yönelik, manevi değerler ve inançlar gibi hususları zedeleyici, ulusal değer yargılarını küçültücü, kışkırtıcı, sömürücü, gelenek ve göreneklere aykırı olmaması gerekmektedir” maddesine dayanılarak kaldırıldığını söyledi. “

Haber aklıma bir kaç ay önce Ayorum'da da yer alan Gaziantep'teki sergi haberini çağırırdı. Orada da Nü resimlerinin üstleri “ahlaka mugayir” diye örtülmüştü.

Birden düşünüyor insan. Politik ya da ideolojik olmayan, kimsenin manevi değerlerine veya inançlarına dokunmadan, ulusal değerleri sorgulamadan ya da sömürmeden (yalakalık yapmadan) gelenek göreneklere aykırı olmadan özgürce sanat yapmak...!!!

Eğer konu resimse sanırım düz beyaz tuval asmaktan başka bir yöntem yok. Yeşil bir armut çizsen birileri yeşil renk bunu anlatır, armut da birinin yüzünü anımsatıyor diyebilir.

Hem iktidarın yerini koruma korkusu, hem sanatçının iktidarlar ve sansür politikaları karşısında aldığı tavır, hem de sanatseverlerin verdikleri tepkiler açısından söylenecek çok şey var. Belki de söylenecek çok şey varken hiç bir şey söylemediğimiz için güç sahibi olanlar anlaşmalara böyle maddeler koyma hakkını bulabiliyor.

Sanat sağolsun !!!

Mayıs 2008

Dinamik Medya Ferdi : Dengir Mir Fırat kısaca DMF

AKP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Dengir Mir Fırat kısaca DMF boşa konuşmaz. İyi düşünülmüş denemeler ile, sınırları ince hesaplanmış provokasyonlara imza atar. AKP'nin psikolojik savaş ustası DMF, gündem oluşturma, eğitim belirleme, nabız ölçme konularında usta...

DMF işini iyi yapmakta. Yiğidi öldür hakını yeme demişler. Doğuya Batıdan açıklamalar yapan başbakanı gibi, Türkiye üzerinde oynanan oyunların senaryo yazarlarından olan New York Times'a, verdiği "tabu yıkıcı" açıklamalarla dolu demeçten sonra Ergenekon davasının son fırtınası ile ilgili yorumlarını da bugün dinledik.

Cumhuriyet'in kazanımlarının gözden çıkarılmasına, toplumun küçümsenmeyecek bir kesiminde "onay" verildiği bir dönemde cumhuriyetin meşruiyetini sorgulayıcı sözler sarf edilmesi, basiretsizlikle açıklanamaz. Başta DMF olmak üzere AKP'nin misyonu bu, sürekli yeni mevziler elde etmek, edemiyorsan bile o mevzide birkaç delik açıp sızma hareketinde bulunmak.

Cumhuriyet travmasına gelince... DMF haklı. Her devrimci dönüşümde oldu-

ğu gibi, Türkiye’de devrimler sürecinde toplumsal bir sarsıntı yaşanmıştır. Buna travma demek DMF nin tercihidir. Devrimler bazı toplumsal dinamiklerin önünü açar, bazılarını devre dışı bırakır ya da baskı altında tutar. İdeolojik olarak Atatürk devriminin dünyaya pencerelerini kapatanlar açısından bir “travma” etkisi yarattığı doğrudur.

DMF ve onun gibilerinin ekonomik ve siyasi güçlerine bakıldığında bu travmadan etkilenmedikleri ya da kısa sürede uyum sağladıkları kesin! Peki... DMF gibilerinin palazlanması ve bu gücü elde etmesini sağlayan sermaye ne??? Yerel sermaye mi? Yoksa uluslararası sermaye mi? Bunun cevabı son yıllardaki özelleştirme politikalarının sonucunda beğenmedikleri Cumhuriyetin birikimlerinin kimlere satıldığında yatıyor.

Bugün Türkiye’de Cumhuriyetin 85 yıllık kazanımları gerçekten tehlikede ve sanıldığı gibi bu yalnızca vitrinde sürekli tutulan “laiklik” başlığıyla ilgili değildir. Yokedilmek istenen Cumhuriyet kazanımlarının kamusal alanları, kamusal yaşam ve sonuç olarak kamu çıkarlarıdır.

DMF’nin derdi, ‘travma” diye işaret ettiği, bugün uluslararası sermayenin ayağına dolanan ulusal değerlerdir.

Temmuz 2008

Bu karar ne demek

Anayasa Mahkemesinin 11 üyesinin 10'u bir kararda anlaşılıyorlar. Suçlu! Anlaşamadıkları konu. Ceza. Bu ne demek? AKP, laiklik karşıtlığının odak noktası olmuştur. İster kapatılsın isterse kapatılmasın Anayasa Mahkemesi AKP'nin laiklik karşıtı olduğunu hukuksal ve sosyal düzeyde, ve de vicdanlarda onadı.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu üç temel unsura dayanır.

Bunlardan ilki bağımsız, anti emperyalist ve verdiği bağımsızlık savaşı ile sömürülen halklara örnek bir toplum oluşudur.

İkincisi laiklik. Laiklik aydınlanmacı düşünce yapısının yerleşmesi, modernleşme ve çağdaşlık için bir araç.

Üçüncüsü ise bu toplumu bir arada tutacak yurttaşlık bilinci yüksek bireylerden oluşan ulusal devlet.

Bu ülkenin temel ilkelerinden biri laiklik olmasına karşın, iktidar partisi laiklik karşıtlığı ile suçlu bulundu.

Anayasa mahkemesinin aldığı karar sonuç olarak devletin politikacılara hafifçe, büyük abi tavrı ile "kendinizi toplayın, size bir fırsat daha!" demesi anlamına geliyor. Elbette ki bu görev ya da sorumluluk mahkemelerin değil. Ama burası Türkiye!

Peki...

AKP bu sonucu, kendisine verilen bir ödün olarak mı, yoksa Türkiye'de de-

mokratikleşmeye verilen bir şans olarak mı görecek?

Bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Bir de şunu soralım: AKP kapatılsa ne olacaktı? Bir kaç ay bunalım, sonra XKP veya ZKP partisi olarak devam edecekti. Üstüne üstlük, olası tüm ekonomik ve sosyal sorunların sorumlusu olarak adalet ya da hukuk gösterilecekti.

Bir ülkede, politikacılar tartışmıyor, çözüm politikaları üretmiyor, durmadan topu mahkemelere atıyorsa, o ülkede toplumun saflara bölünmesi, tarafların sertleşmesi kaçınılmazdır.

İklim İslami.

Herkes kendisi için demokrat.

Sosyal Demokrat geçinenler hiç bir proje geliştirmiyor, yalnızca 'Hey kör! parmağım gözüne' muhalefeti yapıyor.

Bu ülkede elbette ki bağımsızlık dünyadan kopmak, onurlu davranmak aptallık olarak algılanır.

Elbette ki, Cumhuriyet kazanımları travma olarak görülür, modernleşme tüketimle, çağdaşlaşma kişi başına gelir ile, ve tüm değerler borsa rakkamları ile ölçülür.

Şimdi sormamız gereken şu: AKP özeleştirisi yapacak mı? Bu karardan bir ders çıkaracak mı?

Yaratılan uzlaşma zeminini, 'olumlu normalleşerek' güçlendirecek mi?

1 Mayıs'ta dayak yiyen insanları, kendisine oy vermeyen, hatta özellikle laikliğin elden gittiğine inanan bu ülke yurttaşlarını, önümüzdeki aylarda üreteceği politikalarla kazanmaya çalışacak mı?

Belki bir kaç ay için.

Meşhur 22 Temmuz balkon konuşması ve türban kararına bir baktığımda...

Benim ümidim yok. Umarım yanılırim.

Temmuz 2008

Ey Türk Gençliği sizi gericilikten kim koruyacak?

AKP Genel Başkan Yardımcısı Edibe Sözen, bir yıldır hazırladığını söylediği "Gençleri Koruma Kanunu" tasarısını açıkladı. Tasarıya göre porno dergi alanlar yurttaşlık numarasını verip imza atacaklar, tüm eğitim kurumlarına da ibadethane açılacaktı.

AKP'li Genel Başkan Yardımcısı Edibe Sözen'in Almanya'daki "Basın Yasası"ndan yararlanarak bir yıllık bir sürede hazırlandığı belirtilen "Gençleri Koruma Kanun Tasarısı Taslağı" çok konuşulacak maddeler içeriyor.

Önümüzdeki günlerde önemli tartışmalara neden olacak olan bu taslağa şöyle bir bakalım:

Eğitim kurumlarına ibadethane

Edibe Sözen tarafından hazırlanan taslağın en önemli maddelerinden birisi eğitim kurumlarında ibadethane açılmasını zorunlu kılan madde.

Bu maddeye göre "devlet her seviyeden okulda, her dine mensup öğrenci için ibadethane alanı kurmakla yükümlü". Tasarıya göre bu yükümlülüğün gerekçesi "gençlerin sağlıklı ve dengeli gelişimi".

Sayın Sözen'e sormak gerek devletin her seviyesindeki okullarda ne kadar kütüphane, labaratuvar var? Öğretmen başına kaç öğrenci düşüyor? İlkokullarda ne kadar öğretmen açığı var?

Neyse... Diyelim yüzde 99 ü müslüman olan en azından olduğu iddia edilen bir ülkede yüzde 1 müslüman olmayan var. Bu önlemler yüzde 1 in inanışları-

na saygıdan mı yoksa ülkede esen İslam ikliminin sonucundan mı?

Tasarıda devletin gençleri en büyük sorun olan tarikatlardan korumak için ibadethaneler açacağı da belirtilmiş. Pek çok üniversitede tarikatların "mescit isteriz" diyerek yürüdüğü hatırlanırsa, gençler mescit açarak tarikatlardan nasıl korunacak?

Pornografik Yayınlar kimlik numarası ile satılacak

Taslağın içerdiği bir başka "ilginç" madde de pornografik yayınlar konusunda.

Pornografik yayın yapan dergilerin kırmızı poşette ve ağızları dikişli olarak satılmasının zorunlu kılınması gerektiğini belirten maddenin asıl ilginç kısmı, bayilerin yayınları satın alanların "kimlik numarası ve imzasını" almalarının zorunlu tutulması. Tasarıda ayrıca bu verilerin, her ay sonunda Gençlik ve Spor Müdürlüğü'ne "yazılı beyanla" bildirileceği belirtiliyor. Başkasına ait kişisel bilgilerin saklanması, yani fişlemenin normal şartlarda yasak olduğu Türkiye'de, bu uygulama ile ne amaçlanıyor?

Bu verilerle ilgili merak ettiğim bir başka nokta ise Gençlik ve Spor Müdürlüğü'nün bu verileri nasıl ve ne yönde kullanacağı?

İnternet kafeler, içkili müzikli mekanlar, gazeteler

Taslağın içerdiği bir diğer nokta ise günün herhangi bir saatinde; 18 yaşından küçüklerin internet kafelere girişinin yasaklanması. Bu maddeye göre yasağa uymayan işletmelerin sahip ve yöneticileri hakkında bir yıla kadar hapis cezası uygulanacak.

Restoranlar ile müzikli ve içkili mekanlara giriş konusunda da önemli kısıtlamalar içeren tasarı ile gazetelere de önemli yasaklar geliyor.

Asıl merak ettiğim konu ise 'Gençleri Koruma' olarak adlandırılan bu kanun taslağı ile sokakta yaşayan, kaybolan, dilendirilen, organ mafyasının eline düşen çocuklara ne tür 'koruma' getiriliyor?

Ya da Konya'da, Gülen'in deyimi ile "şehit" olan kız çocuklarına yenilerinin eklenmemesi için ne getirecek?

Ağustos 2008

AK Cumhuriyette it dalaşı...

Birinci iktidar döneminde barış eli uzatan bir mazlum parti görünümünde olan AKP, herkesi kucaklıyordu da kıymeti bilinmiyordu. İkinci AKP döneminde ise 'kucaklama' işinin boyutları ilerledi. Artık tacize doğru gidiyor. AKP, devletin gerçek sahipleri karşısında bir 'gariban hükümet' olduğu söylemi ile güçlendi.

Şimdi AKP, devlet gücünü kullanma konusunda hiç kimsenin olmadığı kadar umursamaz, sorumsuz ve kibirli.

AKP iktidarda olmanın tüm olanaklarını kullanarak, iktidarda kalıcılığa çalışıyor ve siyaset tekeli oluşturma yolunda inanılmaz adımlar atarken, arkasındaki gücü ekonomik tek güce dönüştürme yolunda önünde engel tanımıyor. AKP başta Erdoğan, başka hiç bir ses istemiyor.

Kendi yandaşlarını güçlendirmek, yeni sermaye odakları yaratmak için devletin kaynaklarını kullanan AKP, bu gücünü, muhalif sesleri bastırmak için de kullanıyor.

Karadeniz sahil yolu projesi ile Cengiz Holding'i, ATV ve Sabah ile Çalık Holding'i büyüten AKP iktidarı, bu süreçte, çıkarlarının çatıştığı birçok büyük sermaye grubunu da yok etme yada en azından zayıflatma çabasında.

Son dönemde gündeme gelen başlıkları bir hatırlayalım:

- AKP Genel Başkan Yardımcısı Dışli'nin ihale takipçiliği
- Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı'nın imar planını değiştirmek için 700 bin YTL'lik 'bağış' alışı
- Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanı'nın 'vergiden muaf'lığı
- Batman İl Başkanı hakkında 'kamu ihalelerini kendi çıkarı doğrultusunda yönlendirdiği' gerekçesiyle çıkartılan yakalama emir
- Geçen seçim döneminde, Çanakkale, Amasya, Hatay, Samsun, Kütahya, Bingöl, Karaman ve Sinop'taki yerel yöneticilerin yolsuzluk yaptıkları iddiasıyla çeşitli tutuklama ve istifa olaylarının yaşanması

AKP'nin kendisini mutlak güç ve tek olasılık olarak yansıtmada, en önemli rolü şüphesiz medya üstleniyor. Gönüllü destekçileri dinci basının yanı sıra, sermayesi sürekli sorgulanan Taraf gibi liberal yayın organları da, bu süreçte görev alıyor.

Bu basın kuruluşlarını destekleyen ve enformasyonla besleyen ya da yönlendiren AKP, Sabah ve ATV'yi Çalık Grubu'na vermesi örneğinde olduğu gibi, Başbakanın deyimi ile 'kazan' 'kazan' politikası güdüyor.

Kanal Türk'ün uzun süre mali takip altında tutulması ve en sonunda Fethullah'a yakınlığı ile bilinen bir grup tarafından satın alınması, AKP'nin muhalif medyaya karşı tutumunu gözler önüne seriyor.

Mizah yoluyla dahi eleştirilmesini kabullenemeyen Erdoğan, TC mahkemelerine oldukça yük bindiriyor. Bir yandan yerel basında muhalif olan sesleri, yerel gazetelerin en önemli geliri olan resmi ihale ilanlarının elektronik ortama aktarılması kararıyla oyunun dışına atıyor.

Gündemdeki Doğan Grubu'yla yaşanan tartışma, Erdoğan'ın çıkar çatışması

Doğrularım...

söz konusu olduğunda, karşısındakini 'hizaya getirmek için' santaj dahil olmak üzere her yönetime başvurmaktan çekinmeyeceğini açıkça gözler önüne seriyor.

Doğan Grubu'nun 'bağımsız basın' savunusunun ne kadar doğru olduğu, sermaye, hükümet, basın ilişkileri üzerine uzun uzun konuşabiliriz, ama AKP'nin mutlak tek seslilik sağlamak istemesinin ürkütücü boyutu fazla konuşmadan da açıkça görülüyor.

Türkiye'yi 'Küçük Amerika' ya da 'Amerikanın Ortadoğu ve Kafkasların temsilcisi' yapmak geleneğinin halefi olan AKP, bu doğrultuda en önemli dönüşümleri toplum hayatında gerçekleştiriyor.

Sosyal devlet kavramını ortadan kaldırıp, tarikatların yardımları, medya önünde cirit atanların sadakaları ile hayatlarını sürdürmeye çalışan insanlardan oluşan bir toplum yaratan AKP, devralıp katmerlendirdiği yoksulluğu, yine devletin olanaklarını ve parasını kullanarak oluşturduğu yardım paketleri ile kendisine oy sağlamak için kullanıyor.

AKP'nin önemli bir dayanağı da, polis teşkilatındaki kadrolaşma. AKP, polis teşkilatında Fethullahçı kadrolaşma ile devletin bu gücünü de kendisi için kullanma olanağı buldu. Ağzından demokrasi, özgürlük ve şeffaflık eksik olmayan AKP yönetimi, 1 Mayıs örneklerinde olduğu gibi, toplumsal olaylarda polis gücünü sonuna kadar kullanmaktan çekinmiyor ve buna yönelik itirazları, eleştirileri de kabullenmiyor.

Durumundan yakınan çiftçiye 'Ananı da al git', 'Bu millet size mi çalışacak?' diyen, yürüyen akademisyenlere 'Ben dünyayı dolaşıyorum onlar Van'a gidiyor yahu' ve 'çevreci Doğan sevsinler seni' diye seslenen, kendi değişimi ile çevrecinin daniskası başbakan bir devlet adamına yakışmayacak tavırları ve kasımpaşa ağzı ile, kimi zaman da demokrasi ve hoşgörüden bahsediyor.

Demokrasi havariliği yapmayı pek seven, sık sık bir takım güç odaklarından şikayet eden Erdoğan aslında kendi güç odağını kurmaya çalışıyor ki bunun sonu diktatörlüktür.

Eylül 2008

Ne olacak bu dünyanın hali...

Küreselleşmenin gözünü seveyim. Eskiden iki kişi bir araya gelice, bir de ortada rakı varsa ikinci dakikada soru hazırdı: Ne olacak bu memleketin hali?! Yaşadığımız dünya ve gerçekler soruyu değiştirdi artık... Ne olacak bu dünyanın hali?

Gerçekten soru önemli: mali kriz, iklim değişimi, açlık. Bütün dünya ve elbette ki basın mali krize kitlenmiş durumda. Ya açlık, iklim değişimi.

Mali kriz sonucu ne olursa olsun, gelişmiş olan ülkelerin açlık çeken ülkelere yardımlarının azalmasına neden olacak. İklim değişimi için hazırlanan projeler rafa kaldırılacak. Kriz yüzünden gıda yardımlarının azalması nedeniyle 100 milyon insan açlıktan ölüm tehlikesiyle burun buruna gelecek.

Dahası, bölgesel savaşları tırmandıracak.

Tek kutuplu hatta şu aralar kutupsuz dünyada herşey değişiyor, dengeler alt üst.

Doğrularım...

“Her ikisinde de McDonald’s zinciri bulunan iki ülke arasında savaş çıkmaz” denirdi, bu teori de son iki üç yıl içinde çöktü. İşte İsrail Lübnan, Rusya Güristan bunlar arasındaki çatışmayı McDonald kültürü de durduramadı...

Gelişmiş ülkelerde görünen mali krizin bu ülkelerde yaşayan insanlara yapacağı etkinin bir diğer yansıması ise bu insanların yardım kuruluşlarına verdikleri bağışların azalması olacak.

Bundan kim etkilenecek? Kızılhaç, World Vision, Oxfam, CARE International. Peki bu ne demek? Yoksul ülkelere daha az gıda yardımı, daha az AIDS aşısı.

Zaten iklim değişimine bağlanan gıda fiyatlarının artması yüzünden dünyadaki aç insan sayısı 967 milyona çıktı.

Başta Wall Street olmak üzere diğer borasalarda kaybedilen bilmem kaç milyar dolar 5-6 yıl içinde geri dönebilir. Ama yoksul Afrika, Latin Amerika ve Asya ülkelerinde ölenleri geri getiremeyiz.

Kasım 2008

Sakin kafa ile Şincan olayları

Olayları ateşli tartışmalar ortamında algılamak, yorumlamak bu çağda çok zor oluyor. O kadar çok bilgi bombardımanı var ki hangisi doğru, hangisi çakma çakılmıyor. Bir de alternative bilgi kaynaklarından noksansanız olayı yalın olarak algılamanız olanaksız.

Olaylardan on gün kadar önce China Daily isimli Çin gazetesinde çarpıcı bir haber yer aldı. Guangdong'da işçiler arasında ölümcül bir kavga olmuş. China Daily isimli gazeteye göre olay Çin'in en sanayileşmiş bölgesi olan güney doğusunda, Guangdong'da bir oyuncak fabrikasında yaşanmış. Fabrikada çalışan Uygur işçiler, yörede çalışan diğer işçilerin saldırısına uğramışlar. Baskının nedeni, Uygur'lu gençler hakkında çıkan "iki Han kızına tecavüz ettikleri" söylentisi. Söylenti internetten yayılmış, öfkeli bir grup fabrikayı sopalarla basmış. İki Uygur işçi ölmüş, yüzü aşkın kişi yaralanmış.

Kısa süre sonra söylentinin asılsız olduğu, söylenti çıkararının da aynı fabrikadan işten atılan bir işçi olduğu ortaya çıkıyor. Tutuklanan işçi, daha önce çalıştığı fabrikada yeniden işe alınmadığını, intikam almak için söylenti çıkardığını itiraf ediyor.

Fabrikanın sahibi Hong Kong'lu bir milyoner. Şincan'la tek ilgisi fabrikasında çalışmak için Çin'in bu öbür ucundan, binlerce kilometre öteden 600 Uygur işçi getirmek. Çin hükümeti "zengin Doğu - fakir Batı farkını azaltmak" adına, Şincan'dan işçi getirip çalıştırmaları için patronlara teşvik verdiğinden, Hong Kong'lu bir milyoner de durumu çıkarları doğrultusunda kullanmakta.

Bu haberin yayınlanmasından birkaç gün sonra Şincan'da yüz elli küsur ölümle sonuçlanan olaylar patlak verdi. Ortalık toz duman oldu. Türkiye hükümeti ve basını, 5 Temmuz olaylarından Çin'in milliyetçi politikalarını sorumlu tuttu. Batı basınının hedefi de zaten hazırды, Çin devletinin baskıcı tutumu. Çin Halk Cumhuriyeti ise, ABD destekli ayrılıkçı Uygurları suçladı.

Olayların Guangdong'daki olayları protesto şeklinde başladığını, Uygurların Hanlara saldırdığını, akabinde Hanların da Uygurları linçe kalkıştığını biliyoruz. 5 Temmuz olayları, Çin'in yakın tarihindeki en büyük toplumsal patlamalardan biriydi. Olayları anlamak için, önce Çin'in yakın tarihinde azınlık politikalarına bakmak gerekiyor.

Azınlıklara yönelik 60 yıllık politikalar şöyle özetlenebilir: Anayurda bağlama, kültürel ve siyasi olarak tanıma, anti-feodalizm, pozitif ayrımcılık.

1949 devriminin ardından, Çin imparatorluğuna gevşek bağları bulunan Tibet, Şincan ve İç Moğolistan, otonom bölgeler olarak Çin'e dâhil oluyorlar.

Bu bölgelerde, Çin'in tümü gibi, feodalizm karşıtı ve sosyalist doğrultuda değişimler yaşanıyor. Toprak reformu, yerel feodal yapıların dağıtılması, zorunlu eğitim gibi. Dini yönetimler tasfiye ediliyor. Hükümet bu değişimlere karşı tepkiye de sert karşılık veriyor. Öte yandan Çin Halk Cumhuriyeti, bu bölgelerde yaşayanlar dâhil tüm azınlıklarını, etnik ve kültürel birimler olarak resmen tanıyor.

Çin'de Hanlar nüfusun yüzde 91'ini oluşturuyor. Hanlar dışındaki yüzde 9, toplam 55 farklı etnik gruptan oluşuyor. Uygurlar da bunlara dâhil. Ve Çin Halk Cumhuriyeti hükümeti "azınlıklarıyla gurur duyduğu"nu her fırsatta tekrarlıyor. Çin, tarihsel olarak bu grupların kültürel ve demografik gelişimlerinin desteklenmesini resmi hedef olarak ilan ediyor.

Ya pratikte? Çin bu açıdan, birçok ülkeden çok ileri. Hatta çoğu ülkede hayal bile edilemeyecek uygulamaları var. Çin banknotlarının üzerinde Çincenin yanı sıra Tibetçe, Moğolca, Tai dilinde, ve de Arap alfabesiyle Uygurca yazılı. Bu çok küçük bir örnek. Diğerlerini de bir bakalım:

- Otonom bir bölge olan Uygurda Kominist Partisinin liderlerinin ve yöneticilerinin en azından yarısı Uygur.
- Uygurlar Mandarin'in yanı sıra kendi dillerinde de eğitim görüyorlar.
- Şincan'da okullarda Han öğrencilere Uygur kültürü öğretiliyor. Buna ek olarak devlet, gerek eğitim sistemi gerek kültürel programlar aracılığıyla azınlıkları ve azınlık kültürlerini Han nüfusa sevdirmeye politikası izliyor.
- Devrimden beri Çin Halk Cumhuriyeti hükümetlerinin, Batı Çin'de görece geri kalmış bölgeleri ve fakir grupları desteklemek çabaları yürüyor.
- Azınlıklar tek çocuk politikasından muaflar. Bu sayede nüfus içinde oranları 1950'den bugüne yüzde elli artmış durumda.

Azınlık mensubu gençler üniversite sınavında ciddi ek puanlar alıyorlar. Öyle ki ek puan almak için kendini azınlık mensubu gösteren Han gençler var.

Peki, herşey güzel de bu olay neden yaşandı?

Yaşanan olayların gerisinde bir nedenler demeti var.

- Çin hükümeti ABD destekli ayrılıkçı odaklar ile Taliban bağlantılı şeriatçı odakları işaret ediyor. Çin toplumu olayları buna bağlıyor.

- Tarihsel ve kültürel nedenler.... Devletin çabalarına rağmen bölgenin geri kalmışlığı, iki etnik grubun yeterince kaynaşmamış olması. Ama Çin toplumu çok eski dönemlerden beri devam eden bu etnik gerginliklerin doğal olduğunu, gelişen ekonomiyle birlikte bu gibi sorunların da zamanla çözüleceğine inanıyor.

- Uygurlar zengin doğu şehirlerinde tam uyum sağlayamamış haldeler.

- En önemlisi, bir kısım Çinli de imparatorluk döneminden kalma azınlıklar için 'bunlara medeniyeti biz götürdük' tavrı. Dahası bir çok Çinli, pozitif ayrımcılık politikalarının azınlıkları şımarttığına inanıyor. Son olaylar karşısında hükümetin daha sert çıkması gerektiğini düşünenler az değil.

-

Bugün, Çin orta sınıfları politika ile ilgilenmiyor. Gerçi orta sınıflar politika ile nerede ilgileniyor ki! Bu da devletin işine geliyor. Son yıllarda tek ideoloji "toplumsal istikrar ve uyum". Ya da gayri resmi olarak "çok çalışıp, tasarruf edip, zengin olma." Yumuşatılmış bir burjuva ideolojisi yani. Bu yetmediginde de milliyetçilik akımları geliyor.

Yine de, ayrılıkçılar, tarihsel nedenler, milliyetçilik olayları anlamak için yeterli değil. Ekonomik boyut da var. Serbest pazar ekonomisinin açtığı sosyal sorunlar ya da 'kapitalizm var'! Guangdong'daki fabrikasındaki Uygur işçilere saldırılar, işsizlik derdindeki başka göçmen işçilerdi. Urumçi'de Hanlara saldırılar da Şincanlı yoksul Uygurlardı.

İlginç bir nokta: tutuklananlar arasında öğrenci yoktu. Sincan'da olayların o ilk gecesi saldırıya uğrayanlar ise Urumçi'nin orta-üst sınıfını oluşturan Hanlardı. Kapitalizminin yeni ürünü ya da sonucu Genç Çinliler.

Çin Halk Cumhuriyeti hükümeti, işin kolayına kaçıp Hong Konglu patronlara ucuz Şincanlı işçi sağlıyor. Aslında Hong Konglu patronlardan düzgün vergi alıp Batı'ya doğrudan yatırım yapsaydı ya da teşvik etseydi bu olaylar olur muydu? En azından ABD destekli bir avuç şeriatçı yeşerecek ortam bulur muydu?

Elbette küresel krizin Çine yasımlarını da gözönüne almak gerek. Peki küresel ekonominin, uluslararası gerginliğin bu olaylarda rolü ne?

Dünyanın en kalabalık nüfusuna sahip Çin'in son yıllarda gösterdiği ekonomik gelişme, başta ABD olmak üzere batılıların Asya pazarı planlarını bozmadı mı?

Ekonomik gelişmeye paralel olarak Çin, Uzak Asya'da kendi ekonomik ve siyasi gücünü yaratırken, nüfusunu Orta Asya ülkelerine yaymaya da çalışıyor. Artan enerji ihtiyacı nedeniyle Hazar Havzasının zengin enerji kaynaklarına ihtiyaç duyan Çin, bu ülkelerde Rusya'dan sonra ABD'nin karşısına çıkan bir diğer güç haline geldi. Bir de 1996 yılında Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan beraberliğiyle oluşturulan Şangay İşbirliği örgütü... ABD ve batıdan bakınca ibre doğuyu göstermeye başladı.

Ekonomik büyüme ve silahlanma kulvarında arayı giderek kapatan Çin'in yumuşak karnı Çin'de yaşayan etnik azınlıklar ile Çin merkezi hükümeti arasındaki gerilimler.

Peki, bu durumda ABD'nin Şincan-Uygur Özerk Yönetimi sınırları içerisinde yaşayan Uygur Türklerinin sorunları ile yakından ilgilenmesi demokrasi ve insan hakları için mi?

Sincan-Uygur Bölgesinin bir diğer özelliği de zengin doğal kaynaklara sahip olması. 1958 yılından sonra zengin petrol ve doğal gaz yatakları keşfedildi. Bu bölgeden çıkarılan doğal gaz 4 bin kilometrelik boru hattı ile Şangay'a taşınıyor.

Doğrularım...

Şincan-Uygur, Orta Asya doğal kaynaklarının Kazakistan üzerinden Çin'e taşınması için önemli bir kavşak konumunda. Kazakistan üzerinden gelen petrol boru hatları, Çin'e Sincan-Uygur Bölgesinden giriyor ve aynı bölgede Çin devlet petrol şirketi PetroChina'nın -şu anda dünyanın en değerli şirketlerinden biri- yoğun bir üretim faaliyeti bulunuyor.

Çin'in en fazla pamuk ve domates yetiştirilen bölgesi olan Şincan'da, devlete ait büyük tarım işletmeleri bulunuyor. Bir düşünün petrol ve pamuğu kesebilerseniz Çin tekstili ile markette savaşmak zorunda kalmazsınız.

Coğrafi konumu da önemli ADB için. Sincan Kazakistan, Kırgızistan, Pakistan ve Tacikistan ile komşu. Afganistan ile de küçük bir sınır bağlantısı bulunuyor. Dolayısıyla coğrafi olarak da kritik bir konumda yer alıyor.

Bir diğer taraf da Uygur halkının sözcüsü olduğu iddasındaki Dünya Uygur Kongresi.

2004 yılında Doğu Türkistan Ulusal Kongresi ile Dünya Uygur Gençlik Kongresi'nin birleşmesi ile oluşan Dünya Uygur Kongresi, Münih merkezli olarak faaliyet gösteriyor. Ancak Kongrenin çalışmaları, Türkiye ve ABD başta olmak üzere İsveç, Avustralya, Fransa, Almanya, Hollanda, Kazakistan, Kırgızistan, Norveç ve Japonya'da yoğunlaşıyor.

Dünya Uygur Kongresi'nin en aktif bileşeni, başkanlığını Seyit Tümtürk'ün yaptığı **Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Vakfı** ile yine başkanlığını Rıza Bekin'in yaptığı **Doğu Türkistan Vakfı**. Ancak Kongrenin faaliyetlerinin ilişkili olduğu asıl kuruluş, **Uygur Amerikan Derneği**.

Uygur Amerikan Derneği 1998 yılında Vaşington merkezli kurulmuş bir sivil toplum örgütü. Derneğin amacı, Uygur Türklerinin zengin kültürlerinin korunması ve geliştirilmesine katkı koymak ve kendi geleceklerini özgürce belirleyebilme haklarına destek vermek olarak belirtiliyor.

Derneğin Başkanlığını Rabiya Kader yaparken, son olaylar sırasında Batı basınına sık sık demeç veren Alim Seytoff da genel sekreterlik görevinde bulunuyor.

Derneğin en ciddi çalışması ise 2004 yılında başlatılan Uygur İnsan Hakları Projesi (The Uyghur Human Rights Project). Proje, Uygur Türklerinin haklarının geliştirilmesi ve insan hakları bilincinin geliştirilmesini amaçlıyor. Bu çalışmanın Dünya Uygur Kongresi'nin kurulduğu günlerde başlaması ise dikkat çekiyor. Projenin donörü yani hamisi, Ulusal Demokrasi Vakfı (NED). NED'in CIA ile bağlantıları olduğu biliniyor. NED Uygur Türklerine yönelik olarak Uygur Yardım Fonu oluşturarak para topluyor. Fon hesabının adresi ise ABD.

Doğrularım...

Kısaca, **NED (The National Endowment for Democracy'nin ne olduğunu hatırlayalım...**

- NED'in Venezuela'da Chavez karşıtı eylem ve etkinlikleri desteklediği biliniyor.
- Honduras'ta darbeyi selamlayan sivil toplum örgütleri de aynı vakıf tarafından finanse ediliyor.
- Vakfın Küba'daki devrim karşıtı faaliyetleri ise artık gizlenme gereği bile duyulmuyor.
- CIA'in Fethullah Gülen cemaatinin kontrolündeki okullara NED yoluyla kaynak aktardığı da iddia ediliyor.

ABD'nin Uygur Türklerine sunduğu bu desteğin gerçek nedeni, Çin ile ilgili ekonomik, enerji, nüfus savaşı olabilir mi?

Yanlış anlamayın ben sadece çıplak göz ile boyumu aşan bir analiz yapmaya çalıştım. Sömüren sarı veya beyaz olmuş fark etmez.

Aptallığıma verin isterseniz ama benim anladığım, beni üzen şu: Gene filler dövüşüyor çimenler eziliyor...

Ağustos 2009

Bu ülke yol geçen hanı değilmiş!

Başbakanımız Tekel işçilerinin amacını aştığını belirterek, bu ülkede yerinize çalışacak milyonlarca işsiz var dedi ve ekledi. Türkiye yol geçen hanı değildir!!!

Dün Başbakanı televizyonda dinlerken afakanlar bastı.

Neden mi?

G20'de olmakla övünen AB'ye girmeye çalışan demokratik bir hukuk devleti olduğu iddiasında bulunan bir ülkenin başbakanı akla eziyet cümleler kurdu.

Ne olacak canım hergünkü işler diyebilirsiniz ama bir yerden başlamak gerek. Şöyle bir sakın kafa ile anımsayalım.

Ne dedi yalnızca kendilerini meşru gören hükümetin başbakanı?

“Bu ülke yol geçen hanı değildir. Bu ülkenin sahipleri var...”

Günlerdir aç susuz bir simiti paylaşarak yiyoruz olayı acite ediliyor. Eğer onlar Tekel işçisi ise değerli arkadaşlarım dün itibari ile hepsinin maaşı takır takır ödendi...

Bizim 4C kapsamında çalışacak işçilere teklif ettiğimiz ücrette çalışacak bu ülkede milyonlarca işsiz var...

Bir işçi eylemi olmaktan çıkmış hükümete karşı yeni bir senaryonun parçası olmuştur...

Pankartlara bakın, sloganlara bakın şahsımı, partimi hedef alan edep dışı terbiye dışı usulup kullanılıyor...”

Sıra ile tüm cümleleri inceleyelim.

“Bu ülke yol geçen hanı değildir. Bu ülkenin sahipleri var...”

Bu ülkeden Amerikan Ordusunun Irak’a geçmesini isteyen kimdi? Herkezin yasa dışı dinlendiği ve sorumluların bunu kabul etti bir ülke yol geçen hanı değil midir?

Yine de bunu söylemesi, Türkiye’nin bir ülke olduğunun farkında olduğunu gösteren gelişmedir.

Peki bu ülkenin sahipleri var derken kimlerden sözediyor başbakan?

Kim bu sahipler sadece AKP’li ve başbakanın yanındakiler mi? Bir ülkenin sahipleri tüm yurttaşları değil midir? Sözde açılım yapan, ülkeyi demokratlaştıracağını söyleyen başbakan kimleri ülkenin sahibi görüyor?

Ya da tersten bakarsan ülkeyi sahiplenmeyenler kim...

İşçiler, hak arayanlar, muhalefet, başbakana gaz vermeyen köşe yazarları, bazı Cumhuriyet savcıları, bazı askerler, bazı eğitimciler, bazı öğrenciler, bazı

eczacılar, sağlık çalışanları...

“Günlerdir aç susuz bir simiti paylaşarak yiyoruz olayı acite ediliyor. Eğer onlar Tekel işçisi ise değerli arkadaşlarım dün itibari ile hepsinin maaşı takır takır ödendi...”

Ama ne maaş! Kira, zorunlu faturalar, çıkınca elde kalan sadece simit parası zaten. Bir de bunu söylerken patron havası var başbakanda, sanırsınız kendi cebinden sadaka veriyor.

Sanırsınız başbakan bir ülke değil holding yönetiyor.

"Bizim 4C kapsamında çalışacak işçilere teklif ettiğimiz ücrette çalışacak bu ülkede milyonlarca işsiz var..."

Bu lafı gelişmiş bir ülkede değil başbakan her hangi bir idareci söylese bir gün bile o koltukta oturamaz. Neden mi? İşsizliği kabul eden bir başbakan ki bunu çalışanlara şantaj olarak kullanıyor. İşsizlik gibi temel sorumlulara çözüm olamak için gelmez mi bir iktidar.

“Bir işçi eylemi olamaktan çıkmış hükümete karşı yeni bir seneryonun parçası olmuştur... Pankartlara bakın, sloganlara bakın sahsımı partimi hedef alan edep dışı terbiye dışı uslu kullanılıyor...”

Başbakan eylemin tipini de beğenmemiş.

Doğru! Pankartlara bakınca şahsına ve özel mülkü gibi gördüğü partisine saldırılar var. Peki muhatap kim, başbakan ve hükümet değil mi? Merak ediyorum ne yazmasını isterdi başbakan edepli, terbiyeli pankartlarda.

Sonra bu edep ya da terbiye kurallarını kim koyacak? AKP demek de biliyorsunuz edepsizlik.

Demokratik olan bir ülkede, tek bilen başbakandan Meclis Başkanına fırça, işçiye fırça, işverene fırça, esnafa fırça, savcıya fırça, askere, öğrenciye, Oda'lara fırça, ...

Ve bu kadar fırçadan sonra akıl tutulması yaşayan pırl pırl Türkiye...!

Şubat 2010

Yandaş medyadan sonra candaş ve yoldaş medya

Recep bey", CHP kurultayı için "CHP'de önemli olan koltuğun değil, zihniyetin değişmesidir. Hafta sonu zihniyetin değişmediği ortaya çıktı. Zihniyetin bir katre dahi değişmediği ortaya çıktı. Medya dünyasındaki çevreler AK Parti'ye destek veren grup varsa 'yandaş medya' damgası vuruyorlar. Bu vesileyle iki medya türedi şimdi. Candaş ve yoldaş medya..."

Öz eleştirisi sıfır olan "Recep bey" Medyaya yüklenmeye devam etti,

"Bu süre içinde çok yoğun mesai sarfettiler. Hala mesai sarfetmeye devam ediyorlar. Medya egemenliği milli egemenliğin üzerinde değil. Medya egemenliği avucunu yalar" dedi.

AKP'nin medya ile ilişkilerine de değinerek, AKP'nin rotasını milletin çizdiğini iddia ederek "Medyayla yürümedik. Onlara rağmen iktidar olduk. Alkış tutanların köşelerinden AK Parti'ye nasıl vurdukları belli" diye konuştu.

"CHP'de olan statükoculuk popülizme kayıyor. Statüko üslup, oyuncu

değiştirdi. İstedığınız kadar cilalayın, parlatın, özü değişmiyor. Tenekeyi istediğiniz kadar altın sarısına boyayın, altın olmaz. Teneke tenekedir. Bu CHP zihniyeti değişmez. Değişirse CHP'den geriye birşey kalmaz” diyerek CHP'ye yüklenen “Recep bey”, “VTR'sinde Ergenekon olayının olduğu kongreden bu ülkeye ne gelir soruyorum size?” dedi.

“Recep bey”, “Vaatlerde bulunuyorlar... Bunlar Kayseri'ye Çankırı'ya deniz getirme vaadi gibidir. Biz Kayseri'ye deniz getiremedik ama baraj yaptık. Kaf dağının ardındakini vadeden siyasetçiden çok çekti bu millet” diye konuştu.

Kılıçdaroğlu'na verilen medya desteğini eleştirmeyi sürdüren “Recep bey” şöyle konuştu:

“Yaşanan her olayda cilaları ve makyajları dökülecek. Manşetle gelen, manşetle gider. Sabah rüzgarıyla gelen, akşam rüzgarıyla gider. Son bir kaç hafta içinde eski gelen başkanlarının nasıl manşetlerle alaşağı edildiğini görsünler. ‘Aday değilim’ deyip, neden aday oldun. Timsahın gözyaşı bunlar.”

“Yeni senaryoyu oynuyorlar ama yelkenleri manşetlerle şişirilenler açık denizde alabora olurlar. Halk kelimesini ağızlarından düşürmeyenler sırtlarını goygoyculara, çetelere dayamışlardır. İşsizliği sözkonusu edenler sırtlarını o işsizliğin en büyük müsebbibi olan satükoya dayadı.”

Zonguldak'ta yaşanan ve 30 madencinin yaşamına mal olan grizu patlaması da “Recep bey”in gündemindeydi.

“İnsaniyetin gereği önce suçlu aramak değil, insanları kurtarmaktır. Bizim sarf ettiğimiz sözler acıları paylaşmaktır” diyen Erdoğan “kader” açıklamasını şöyle savundu:

“Bu tür kazaların işin kaderinde olduğuna dair sözlerim işin doğasına dair sözlerdir. Kusurları örtmeye yönelik değildir. Hukukun gereği neyse o yapılmaktadır. Ancak her zaman yapıldığı gibi acının istismar edildiğine şahit olduk. Herkes cibilliyetinin gereğini yapıyor ve bunlar her zaman bunu yapmaya devam edecekler. Ne Türkiye’de ne de dünyada ilk kez grizu faciası yaşanmıyor. Kimse acılar üzerinden, ölen işçi kardeşlerimiz üzerinden oy

Doğrularım...

avcılığına çıkmasın istismara kalkışmasın.”

“Zonguldak’a gittiğimde orada da şahit oldum. Bu olayda da madenci kardeşim metanet içindeydi. Kendisini tahrik etmek isteyenlere tenezzül etmiyor. Biri gelmiş oraya edep bilmeden adeta intihar komandosu, provokatif eyleminin tek başına yapmaya çalıştı. Ama hamdolsun halkımız gereğini orada yaptı. Olayın olduğu ilk andan itibaren oradaki bakan ve milletvekili arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum.”

Unutmayalım “Recep bey” Somali’ye gittiğinde de katliam görmemişti.

Sayın “Recep bey” bu aralar rakibini tanımayan yarışmacı gibi nereden saldıracağını ya da nasıl bir taktik uygulayacağını bilemiyor. Her saldırıda çok zarif, zarif olduğu kadar da sade ve akılcı ters köşe ataklarına maruz kalıyor Kılıçdaroğlu’ndan.

Son iki üç günde “Recep bey” “Kader” söyleminde çöktü.

İşsizlik formülünü sordu, aldığı yanıt CHP’ye oy versin öğrenir yanıtını aldı.

CHP’ye teneke dedi, aldığı yanıt “Ben havuzlu villada altın olmaktansa halkın arasında teneke olmayı kabul ediyorum”

Kemal Kılıçdaroğlu’nun dediği gibi “Recep Bey’in ezberi bozuldu.

Mayıs 2010

"Hayır" hayırlı mı?

İran'a yaptırım tasarasına Türkiye'den "Hayır" oyu verilmesinden sonra Batı'da rüzgar tersine döndü, el üstünde tutanlar şimdi yerden yere vuruyor! New York Times gazetesi, "Türkiye ABD için uysal bir müttefikken diken haline geldi" diye yazdı.

AKP ve Erdoğan'ı el üstünde tutan ve Erdoğan'ın politikalarının demokratikleşen Türkiye'yi bölgesel süper güç haline getirdiğini savunan batı basını İran ve Gazze konusunda yaşananlar nedeniyle çark etti.

THE NEW YORK TIMES: "Türkiye'yi nasıl hizaya getiririz" diye soruluyor Türkiye giderek artan bir şekilde Washington'da, "Ortadoğu'da büyük güçlerin istekleriyle çatışan şeyler yapan bir ülke" olarak görülüyor Onlarca yıldır Amerika için en uysal müttefik olan Türkiye şimdi dikene döndü. Kendi çıkarları doğrultusundaki Ortadoğu politikalarıyla Amerika'yı provoke ediyor. Türkiye'nin bu yeni politikaları Erdoğan'ı Arap dünyasından bir kahraman haline getirirken Council on Foreign Relations'tan Steven Cook'a göre Türkiye giderek artan bir şekilde Washington'da, "Ortadoğu'da büyük güçlerin istekleriyle çatışan şeyler yapan bir ülke" olarak görülüyor. Cook'a göre şimdi ABD'de, "Türkiye'yi nasıl hizaya getiririz?" sorusu sorulmaya başladı. Davutoğlu'nun vizyonu Washington ile çatışma yaratıyor. Özellikle İran konusunda...

İlişkileri etkiler

Üst düzey bir Amerikalı yetkili, "Evet hedefleri var ve bu onlara dünya arenasında önemli bir rol veriyor. Ama Amerikalılar'ın Türkler'in yaptığını kabul etmeme ihtimali var ve bu da ABD-Türkiye ilişkilerini etkiler" diyor. Pragmatik bir kişi olmasına rağmen dindar bir Müslüman olan Erdoğan, bir sokak kavgacısı fiyakasıyla krizlerde çok daha sesini çıkartan bir kişiliğe sahip. Hilal ve yıldız kitabının yazarı olan Amerikalı Türk uzmanı Stephen Kinzer'a göre "Türkler Amerika'ya soğuk savaş bitti artık daha işbirlikçi bir yaklaşım sergilemeniz gerekiyor. Biz de size yardım edebiliriz" diyor. Ancak Kinzer'a göre "Amerika bu teklifi kabul etmeye hazır değil." Türk ve Amerikalı yetkililer aralarındaki farklılıkları önemsiz göstermeye çalışıyor. Ancak özellikle Hamas ve İsrail'in güvenliği konusundaki kaygılar aşılamaz engeller olarak görülüyor ve bazı Amerikalı yetkililer Türk devletinin gerçekleri görmediğini söylüyor.

THE GUARDIAN: Kimse Türkiye'nin böyle davranmasını beklemezdi Türkiye stratejik

olarak ABD ile yarış halinde. Şu an Amerika'nın düşmanı değil ama "dost-düşman" arasında bir yerde duruyor Arap dünyasında Türkiye'ye destek tüm zamanların zirvesinde. Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı sultanına ve halifesine bağlı olan kişilerin Türk bayraklarıyla Ortadoğu'da yürümesinin ardından ilk kez Ortadoğu halkı Türk bayraklarıyla yürüyor. O zaman halife cihad ilan etmişti. Şimdi yüzünü doğuya dönen Erdoğan İsrail'le ilişkileri feda edip İsrail'e karşı cihad ilan ederek Arap dünyasının en popüler lideri haline geldi. Erdoğan ve Davutoğlu sınırı tanımıyor. Erdoğan'ın kavgacı vaazları aklın hayalin ötesinde. ABD dünya liderliğine oynayıp Erdoğan gibi liderleri desteklemekten vazgeçmedi, ama Türkiye'nin bu şekilde davranacağını kimse beklemezdi. Türkiye için hala umut var. Belki eski çeşit Kemalizmin değişmesi gerekir ama bunu yapacak olan kişi Kemal Kılıçdaroğlu'dur. Türkiye şimdi bir kez daha Müslüman dünyasında liderlik ediyor ancak bir yandan da medeniyetler çatışmasını teşvik ediyor. Stratejik olarak ABD ile yarış halinde. Şu an Amerika'nın düşmanı değil ama "dost-düşman" arasında bir yerde.

THE WASHINGTON POST: Erdoğan konusunda artık endişelenme zamanı geldi. 6 Haziran sayısında Türkiye'nin Washington Büyük elçisi Namık Tan'a bir makale yazdıran Washington Post gazetesi aynı günkü sayısında Türk hükümetine ve Erdoğan'a yönelik bir başyazıyla cevap vermişti. Batılı ülkelerin İsrail'in yardım gemilerine yaptığı saldırıdan endişelenmelerinin haklı olduğuna vurgu yapılan başyazıda, "Ancak batılı ülkeler aynı zamanda bir haftadır İslamcı militanlara destek vererek NATO üyesi bir ülkeye yakışmayan tavırlar sergileyen Erdoğan Hükümeti hakkında da endişe etmelidir" yorumunda bulundu.

Başyazıda şu görüşlere yer verildi:

* Bir karşı sayfada Türk diplomat Namık Tan, Yardım gemisinde masum insanlara saldırıldığını bunlar arasında Nobel ödüllü ve soykırımdan kurtulan insanların da bulunduğunu dile getirdi. Ancak gemideki bu insanlara hiç dokunulmadı bile.

* Tüm çatışma Mavi Marmara'nın güvertesinde yaşandı. Ölenlerin hepsi İslamcı "yardım" kuruluşu İHH üyesiydi.

* İHH ile Erdoğan arasındaki ilişki yapılacak soruşturma kapsamında dikkate alınmalıdır.

*Bu vakıf 2008 yılında ABD tarafından terör örgütleriyle bağlantılı olduğu ilan edilmiş olan "Union of God" koalisyonu üyesidir.

* Erdoğan İsrail'e karşı saldırı sonrasında çok ağır sözler sarfetmiştir. Ancak geçen yıl İran'daki muhalifler öldürüldüğünde hiç sesi bile çıkmadı.

*Erdoğan gitti Ahmedinecad'la bir olarak BM yaptırımlarını baltaladı. Obama yönetiminden PKK konusunda Ermeniler konusunda taleplerde bulundu. Ama şimdi İsrail'e saldırarak Amerikan çıkarlarını tehlikeye atıyor. Erdoğan'ın bu davranışının bir bedeli olmayacak mı?

FT: Türkiye-ABD ilişkisi kırılma noktasında Washington ile Ankara arasındaki ilişkiler geçen hafta İsrail'in Gazze'ye yardım gemisine yönelik saldırısında dokuz kişinin ölmesi nedeniyle gerildi ama ilişkiler, asıl İran oylaması nedeniyle gerilecek. Türkiye ile Amerika arasındaki ilişkiler İran yaptırımları oylaması nedeniyle kırılma noktasında. Amerikalı yetkililer, yaptırım taslağı konusunda Ankara'nın en fazla çekimser oy kullanmasını bekleyebileceklerini söylüyor ama bu bile Washington'un İran karşısında uluslararası bir söz birliğinin altını çizme çabasını zorlaştıracak. Türkiye ile böylesine kritik bir konuda ihtilaf yaşanması ise Obama'nın geçen yılki ifadesiyle "model bir ortaklığa" darbe vurabilir. O zamandan bu yana Amerika, Başbakan Erdoğan'ın güzergâhından rahatsız. İran'la ilişkileri güçlendiren Erdoğan, bu ülkenin Amerikan dış politikasına ilişkin bazı görüşlerini de aksettirdi. Erdoğan, Amerikan karşıtlığının Pakistan'la kıyaslanacak hale geldiği bir ülkeye liderlik ediyor. Ancak Amerika'nın eski güvenlik danışmanlarından Zbigniew Brzezinski ise genel anlamda bölgede Türkiye'nin daha aktif bir rol oynamasının, son derece yapıcı olabileceği yorumunu yaptı.

Mavi Marmara operasyonunun ardından Filistin sokaklarında Türk bayrakları değişmeyen bir sembol haline geldi. Mısır'ın başkenti Kahire'de, kendi hükümetlerini eleştiren Mısırlılar, "Bizim siyasetçilerimiz otururken, Türkler Gazze kuşatmasının kaldırılması gerektiğine dair daha çok şey yaptı" dedi. Suudi Arabistan'ın önde gelen yazarı ve analisti Halid el Dakhil'in, "Arap sokaklarında Türk hükümetinin popülaritesinin arttığına şüphe yok. Bu Arap hükümetlerinin güçsüzlüğü göz önünde bulundurulduğunda, doğal bir şey" ifadesini kullandı.

Haydi "hayır"lısı...

Haziran 2010

İşte size demokrasi : Başbakan'ı protesto etmek suç!

Basketbol şampiyonasında Başbakan Erdoğan'ı protesto eden izleyiciler, kamera kayıtları ve koltuk numaraları yoluyla bulunmaya çalışılıyor. Yaşasın adalet... 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası sırasında stadyumda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı protesto eden kişilere karşı ava çıkıldı.

Kamera kayıtlarından görüntüleri tespit edilen protestocuların, oturdukları koltuk numaralarından kimliklerine ulaşılmaya çalışılıyor. Bunun için de biletlerin satıldığı internet sitelerindeki bilgiler ile kredi kartı kayıtları inceleniyor.

Erdoğan şampiyona sırasında iki defa, hem Rusya maçında hem de final maçı sonrası madalya töreni sırasında izleyiciler tarafından protesto edilmişti. Egosunun büyüklüğüyle bilinen Recep Bey, tüm dünyanın gözleri önünde halkı tarafından protesto edilen bir lider görüntüsü vermeyi kaldıramadı.

Nedeni nedendir bilinmez!!! Erdoğan'dan önce basketbol milli takımınının kaptanı Hidayet Türkoğlu, ardından da Basketbol Federasyonu Başkanı Turgay Demirel, "seyircilerin bu edepsizliği" nedeniyle özür dilediler. Ancak, anlaşılan o ki, Erdoğan bu kişilerin peşine düşülmesi emrini verdi.

Denizfener ve benzeri konularda kılını kıpırdatmayan başta emniyet, maçlardaki kamera kayıtlarını izleyerek protestocuları saptadı. Ardından oturdukları koltuk numaralarından kimliklerine ulaşmaya çalışıldı. Bu koltukların satın alınma bilgileri üzerinden, Başbakan'ı protesto eden kişilerin kimliklerinin tespit edilmesi hedefleniyor.

Radikal gazetesinden Tarık Işık'ın haberine göre, yetkililer bu protestocuların "özellikle bu amaçla oraya geldiğini" düşünüyor. Erdoğan'ın protesto edilemeyeceğini düşündüğü anlaşılan Başbakanlık yetkilileri, habere göre, bu şahısların herhangi bir parti veya örgüte üye olup olmadığını ortaya çıkarmaya çalışacak. Yine habere göre bir yetkili, yuh çekenlerin sıradan kişiler olmadığını ve seyircileri provoke ettiklerini gözlediklerini iddia etti.

Özellikle yurtdışındaki "halkı tarafından sevilen büyük lider" imajına düşkünlüğü bilinen Erdoğan, kendisinin tüm dünyanın izlediği maçta protesto edilmesini kaldıramadı. Erdoğan'ın emriyle protestocuların peşine düşülmesi ise, "Başbakan'ı protesto etmek suç mu?" sorusunu akla getiriyor.

AKP'li yetkililerin stadyumda Erdoğan'ı protesto edenleri tespit etmeye yönelik bu akıl almaz girişimi, akıllara geçen haftaki U2 konserini de getirdi. Konser sırasında U2 grubundan Bono AKP'ye ve Egemen Bağış'a övgüler düzmeye kalkınca Olimpiyat Stadı'nı dolduran seyirciler birdenbire yuh çekerek tepki göstermiş, Bono da konuyu değiştirmek zorunda kalmıştı.

Sıra U2 konserine ne zaman gelecek. Bono'nun önünde AKP'nin karizmasını çizdiren Olimpiyat Stadı'ndaki seyircilerin de kimlik tespitinin yapılıp yapılmayacağı merak konusu.

Ayrıca Ankara'nın burnunun dibinde ki Polatlı'ya gittiğinde 2 bin sürür polis ile korunan bir başbakan gerçekten sevildiğine inanabilir mi?

Eylül 2010

İstanbul'dan İstanbucube'ye

'Ucube' heykel yıkılmalı diyen Başbakan Erdoğan kendilerinin sanata herkesten çok sahip çıktığını söylemişti. Osmanlı dönemiyle övünen kendisine genç Osmanlı ya da Neo Osmanlı denmesinden hoşlanan AKP'nin, Osmanlı'nın en büyük eserleri dahil sanat mirasını yerle bir etmek üzere olduğu ortaya çıktı. Cehaletten mi bilinmez ama Alman Çeşmesi tazyikli suyla otomobil muamelesi yapılarak "yıkandığı" için büyük zarar gördü.

Erdoğan'a göre ise kendileri gerçek sanat dostları!!! "Bugün konuşanların tarihe, sanata saygıları yok. Bize sanat dersi vermeye kalkıyorlar" demiş, kendilerini sanat dostu olarak tanımlamıştı.

Türkiye'nin dünyada çok az ülkeye nasip olan zengin kültürel mirası, AKP'lilerin elinde tarihin en büyük tehlikelerinden biriyle karşı karşıya.

"Büyük Osmanlı Mirası" diye diye dolaşan AKP nadide kültür eserlerini dahi büyük tahribata uğrattıyor.

Son örneği Alman çeşmesi:

Alman İmparatoru ve Prusya Kralı II. Wilhelm'in 1898'de İstanbul'a gelişinin anısına, Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'e armağan ettiği ve Sultanahmet'de Osmanlı döneminden kalma en önemli sanat eserlerinden bir olan Alman Çeşmesi'nde akıl almaz bir olay yaşandı.

Dünyanın gelişmiş bir ülkesinde cam içinde korunacak Alman Çeşmesi basınçlı suyla yıkandı ve bu işlem sırasında çeşmenin altın varak ve mozaiklerin ciddi şekilde zarar gördü.

İstanbul İl Genel Meclisi'nin CHP'li üyeleri Müfit Yetkin ve Yetkin İnan'ın ihbarı üzerine çeşmeyi inceleyen İstanbul İl Genel Meclisi Kültür ve Sanat Komisyonu, 11 Ocak'ta hazırladığı raporda şu açıklama kullandı:

“Sultanahmet Meydanı'nda bulunan Tarihi Alman Çeşmesi'nde yapılan incelemede, tarihi yarımadanın yayalaştırma çalışmaları sırasında, kültürel miraslarımızdan Alman Çeşmesi'nin bakım ve onarımı yapılırken basınçlı su ile yıkandığı belirlenmiştir. Basınçlı su, derz dolguların ve bazı altın varak mozaiklerin dökülmesine neden olmuş, boşalan derz aralarının tahta çiteler ile kapatıldığı görülmüştür. Kültürümüzün en önemli eserlerinin bakım ve temizliği yapılırken bu işlemin eserin kıymetini bilen yetkili uzmanların denetiminde dikkatlice olması gerektiğine inanmaktayız.”

Başka örnek mi?

Topkapı Sarayı'nı çatlakları:

Osmanlı padişahlarının yüzyıllarca kullandığı, dünya'nın en önemli müzelerinden birine ev sahipliği yapan Topkapı Sarayı'nın duvarları, Marmaray Projesi inşaat çalışmaları nedeniyle çatladı. Saray kompleksinin altından geçen tünel kazısı nedeniyle Sur-u Sultani olarak bilinen tarihi yapılarda büyük çatlaklar meydana geldi.

Çatlaklar o kadar ciddi boyutlardaydı ki, sura bitişik bulunan İslam Bilim ve Teknoloji

Doğrularım...

Tarihi Müzesi'nin de bir kısmı kapatıldı.

Bir örnek daha ... Yerebatan Sarnıcı:

Bizans'tan kalma bir miras olan Sultanahmet bölgesinin en önemli eserlerinden Yerebatan Sarnıcı'nın başı da sanatsal eserleri korumayı hiçbir biçimde gözetmeyen ya da beceremeyen iktidarın tercihleri nedeni ile tramvay inşaatıyla dertte.

Sultanahmet'ten geçen tramvay, Yerebatan Sarnıcı'na ciddi zarar veriyor.

Koruma Kurulu, sarnıcın korunması için tramvay dahil Sultanahmet'teki her türlü araç geçişinin sonlandırılması gerektiğini belirtiyor.

AKP'li Belediye ne diyor?

Başkan Kadir Topbaş açıkladı! "Tramvay güzergahı değişmeyecek"

Bir soru daha bu güzergahı değişmeyecek olan tramvay Ayasofya'ya ne kadar zarara veriyor?

Büyüklerimiz daha iyi bilir ama hiç değilse At Meydanı kısmında yumuşak tekerlekli bir toplu taşımacılık yapılamaz mı?

Bu dört eserin de yer aldığı imparatorluklar başkenti Tarihi Yarımada, Kentsel ve Arkeolojik SİT alanı.

Neyse canım neden bunlar ile kafa yoruyoruz, koskoca Kültür Başkentliği yapmış bir kente kaç turist geliyor ona bakalım!

Şubat 2011

Ben oy verirken lafa değil icraata bakarım!!!

Buyurun beraber bakalım. Evet “lafa değil icraata bakarım “ sloganı ile seslenmeye çalıştı AKP, şey pardon AK parti! Her ne kadar TAPeLerle, aklığına bol miktarda leke yapışsa da daha halen büyük kısım ak olarak görmekte AKP’yi. Ben de dedim ki son aylarda her Allahın günü çıkan, her birine hadi canım bu kadar da olur mu dedirten TAPeLere bir göz atalım. Halen iddia olarak söylenen, ki ben gerçek olduğuna adım kadar eminim, bu TAPeLer bakalım akları ne kadar kara eyledi?

İlk olarak 17 Aralıkta başbakanın oğluna evdeki paraları sıfırlayın talimatı ile kara lekeler başladı.

Hükümette görevli dört bakanın rüşvet almaları lekeyi büyüttü.

Bakan çocuklarının birkaç kuruş diye belirttiği miktarın ortalama bir yurttaş için hayal edilemez bir para olması bir büyük kara leke daha ekledi.

Bedelini ödedikten sonra yapılamayacak bir iş olmadığı, hatta bakanın seni korumak için önüne yatabilir olması lekenin en koyusu idi.

Başbakanın oğlu Bilal Erdoğan’ın ve bir çok akrabasının idareci olduğu, ailenizin vakfı TÜRGEV’in neden kurulduğu ve nasıl çalıştığı, ayrıca Bosphorus 360 şirketinin gizli ortakları, Etiler polis okulunun peşkeş çekilmesi bir ayrı kara leke.

Yoksulluk, yolsuzluk ve yasaklar ile mücadele diye diye iktidar olan Erdoğan’ın Urla ve Çatalca’daki yasa tanımaz yöntemlerle yaptırdığı villalar

Doğrularım...

lekeleri daha da sabitledi.

Alo Fatih başta olmak üzere Tayyip Erdoğan'ın medyaya doğrudan baskısı, hatta beğenmediği köşe yazarlarını kovdurması, muhalefete doğrudan sansür uygulaması hatta medya kuruluşlarının el değiştirmesindeki çabaları bir başka kara leke.

En acılarından en kara lekelerden biri de Gezi parkının eylemcilere açılmaması için başbakanın kırılmayan inadı sayesinde kaybedilen canlar.

Daha neler var bu kara lekelerden sıralayabileceğimiz:

Kafanıza göre yasa tanımaz bir şekilde polis ve savcıların yerlerinin değiştirilmesi,

AKP'nin Yargıtay ve Danıştay'da kadrolaşması,

Sayıştay raporlarının meclise gönderilmemesi için harcanan büyük çaba,

Başbakanın rektör atamalarındaki doğrudan seçici olması ve kıstasın yandaşlık olması,

Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanlık seçimine müdahalesi...

Kara leke leke üstüne ama aşağıdakiler Türkiye'yi aşan lekeler:

Türk Hava Yolları ile Nijerya ya silah taşınması

En son da bugün kara leke mi desek bilmiyorum ama... MİT Müsteşarı, Dışişleri Bakanı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı ve Genelkurmay 2. Başkanı'nın seçim öncesi gerekirse Suriye ile savaş çıkarılabileceği konuşması tek basına kara bir leke desek de bence daha büyük olan leke, ülkenin en üst düzeyinde ne kadar güvenlik zafiyeti olduğudur.

Allah, TAPElerden razı olsun diyesi geliyor insanın, ufkumuzu açtı.

Bu kara lekeler nasıl temizlenir bilemem ama oyunuzla belki rengini biraz açabilirsiniz.

Başbakanın deyimi ile AKP'ye oy veren de vermeyen de NE KADAR SAFMIŞIZ...!

Cuma namazı mı? Sokak gösterisi mi?

Sosyal medyada geçen haftalarda Ankara metrosunda çekilmiş bir fotoğraf gördüm. Tüm yürüme yolun Cuma namazı kılanlar tarafından kapatılmış... Yolu kullanmak isteyenler de merdivenlerde namaz kılanları bekliyor. Bekleyenlere sevap yazılır mı bilmiyorum ama aklıma bir sürü soru takıldı. Cuma namazına gitmeyen biri olarak 'sana ne' diyebilirsiniz. Beni namaz kılma hakkı olduğu gibi o yolu kullanmak isteyenlerin hakkı da ilgilendiriyor.

Sokaklarda, istasyonlarda olur olmadık her yerde Cuma namazı kılanları görmeyeniniz yoktur. Peki, ne oluyor neden bu sokaklar namaz kılanlarla ki özellikle Cuma namazı kılanlarla dolup taşıyor.

Şöyle bir şartlara bakalım.

Cuma namazının farz olabilmesi için iki şart var.

- 1- Vücub şartları,
- 2- Eda (yerine getirme) şartları.

Vücub şartları:

Cuma namazının Vücub şartları 9 adet:

- 1- Mukim (ikamet eden) olmak, seferi olmamak.
- 2- Sağlam olmak, hasta olmamak.
- 3- Hür olmak.
- 4- Mahpus olmamak. Düşmanın yakalama korkusu olmamak.
- 5- Âkıl ve bâliğ (yaşlı) olmak.

Doğrularım...

6- Kör olmamak.

7- Yürüeyilmek. Arabası olsa bile felçliye, ayaksıza farz değildir.

8- Erkek olmak.

9- Çok yağmur, kar, fırtına, çamur, çok soğuk olmamak.

Eda şartları da yediymiş

1- Namazı şehirde kılmak. Bugün muhtarı veya jandarması bulunan köyler şehir hükmündedir.

2- İzinli olarak kılmak. [Gayrimüslim ülkelerde, cemaatin seçeceği imam, Cuma namazını kıldırır. Cumanın kabul olması şüpheli olan yerlerde, Cuma namazının son sünneti ile vaktin sünneti arasında dört rekat zuhr-i ahir [son öğle] namazı kılmalıdır.]

3- Öğle namazının vaktinde kılmak.

4- Vakit içinde hutbe okumak.

5- Hutbeyi namazdan önce okumak.

6- Cuma namazını cemaat ile kılmaktır. İmandan başka, Hanefi'de 3, Maliki'de 12, Şafii ve Hanbeli'de 40 erkek gerekir.

7- Cami herkese açık olmalı. Kapıyı kilitleyip içerde kılmak caiz olmaz.

Eda şartlarından biri yoksa, namaz geçerli olmazmış ama vücut şartları yoksa, geçerli olmuştur.

Cuma namazının şartları bunlar.

Peki ortam şartları ne? Yani ne kadar cami var.

Diyanet İşleri Başkanlığı istatistiklerine göre, Türkiye'de **84 684** cami bulunuyor.

Varsayalım Türkiye'de tüm erkekler müslüman, sağlıklı, genç, özürsüz değil seyahat etmiyor ve Cuma namazı kılma şartlarına uygun...

Türkiyenin erkek nüfusu ne kadar **38 473 360** (TÜİK 2013)

Bunların yaklaşık 9 milyonu 14 yaş altı.

Anlayacağınız en fazla namaz kılabilen nüfus **28 823 360** sağlıklı erkek **84 684** cami ortalama **1 000** kişi olsa ki bunların avluları da var. Büyük camiler için komik bir öngörü.

Namaz kılınabilecek yerde 84 684 000 kişi için uygun.

Sonuç olarak, yaklaşık 29 milyon insan 85 milyonluk cami kapasitesine neden sığmıyor?

Organizasyon bozukluğu mu?

Yoksa Türkiye nüfusu 170 milyon da bize mi söylemiyorlar?

Doğrularım...

Sokakta namaz kılanları görünce bir düşünün bu konuyu derim. Başka bir amaç olabilir mi?

Neyse Allah kabul etsin!

Bir de ramazanda teravi namazında, bayramda bayram namazında camiye sığanların Cuma namazında sığamamaları çok şaşırtıcı değil mi?

İlgilenenler için illere göre cami sayıları (Çoktan aza doğru sıralanmıştır.)

İstanbul : 3 190,	Adana : 1 362,	Hatay : 982,
Konya : 3 087,	Van : 1 350,	Elazığ : 965,
Ankara : 2 875,	Sivas : 1 327,	Yozgat : 961,
Samsun : 2 639,	Çorum : 1 306,	Karabük : 935,
Kastamonu : 2 577,	Kahramanmaraş : 1 301,	Gaziantep : 935,
Antalya : 2 130,	Kayseri : 1 289,	Malatya : 934,
Ordu : 2 045,	Sakarya : 1 278,	Ağrı : 871,
Trabzon : 1 952,	Bolu : 1 232,	Çanakkale : 808,
Diyarbakır : 1 945,	Kütahya : 1 190,	Bartın : 775,
İzmir : 1 823,	Denizli : 1 187,	Eskişehir : 769,
Şanlıurfa : 1 755,	Tokat : 1 151,	Adıyaman : 730,
Manisa : 1 686,	Kocaeli : 1 142,	Çankırı : 716,
Bursa : 1 660,	Afyonkarahisar : 1 124,	Isparta : 711,
Balıkesir : 1 654,	Aydın : 1 114,	Amasya : 682,
Erzurum : 1 547,	Sinop : 1 083,	Artvin : 681,
Giresun : 1 490,	Muğla : 1 082,	Düzce : 664,
Mersin : 1 486,	Mardin : 1 079,	Bitlis : 656,
Zonguldak : 1 464,	Rize : 1 050,	Siirt : 624,

Batman : 619,

Kars : 503,

Edirne : 392,

Muş : 602,

Şırnak : 503,

Kırıkkale : 353,

Aksaray : 581,

Hakkari : 498,

Kırklareli : 288,

Erzincan : 565,

Karaman : 497,

Ardahan : 273,

Bingöl : 564,

Tekirdağ : 495,

Bayburt : 244,

Osmaniye : 551,

Nevşehir : 486,

Iğdır : 240,

Uşak : 544,

Kırşehir : 485,

Kilis : 213,

Burdur : 522,

Niğde : 411,

Yalova 155,

Gümüşhane : 521,

Bilecik : 408,

Tunceli 120.

Mart 2015

Devlet mi Şirket mi?

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Balıkesir’deki bir ödül töreninde yaptığı konuşmada, başkanlık sistemine geçilmesi gerektiği mesajını verdi. Başkanlık sistemine karşı olanların, ülkenin darbelerle şekillenen sistemle idare edilmesini istediklerini savunan Erdoğan, “Bu sistemde ısrar etmek milletimize haksızlıktır” dedi. Dedi de konu ne şöyle bir bakalım.

Türkiye’de bir zamanlar bir reklam vardı sloganı “Ağızı olan konuşuyor”. Uzun bir süredir özellikle politika konusunda siyasetçiler, sözde yorumcuların birçoğu konuşuyorlardı da ne diyorlar belli değil.

Bugün sizinle Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın, Balıkesir’deki bir ödül töreninde yaptığı konuşmada söylediği, kısaca “Benim derdim, bir anonim şirket nasıl yönetiliyorsa Türkiye de öyle yönetilmelidir” sözüne bir bakalım. Bu sözlerde adı geçen iki adet tüzel yapı var. Birincisi Devlet, ikincisi Anonim şirket.

Peki nedir bunlar?

Devlet; kısaca toprak bütünlüğüne bağlı olarak siyasal bakımdan örgütlenmiş millet veya milletler topluluğunun oluşturduğu tüzel varlıktır.

Devlet tüm sosyal yaşamı kapsar ve tanzim eder: Sosyal refah, iç düzen, halk sağlığı için uğraşır, bundan meşruiyet kazanır. Kural koyar, düzenler, yetkilendirir, yasaklar...

Tüm dünyada temel soru ise neler devlet kontrolüne bırakılmalı, neler bireye bırakılmalıdır?

Bu soruya genelde verilen yanıt "Yalnızca bireyi ilgilendiren konular bireye, birden fazla kişiyi etkileyen konular devlete bırakılmalıdır." Doğru mu başka bir zaman tartışırız

Tarih boyunca birçok devlet tanımı yapılmıştır ama devlet kurumunun oluşmasına yol açan etkenlerin başında tarım devriminin geldiğini biliyoruz.

Devlet;

Platon'da "birlikte yaşama zorunluluğundan doğan" ,

Aristoteles'te "doğal bir oluşum",

Ancillon'da "dil gibi iletişim ve toplumsallıktan doğan",

Hobbes'da "herkesin herkese karşı savaşını sona erdirmek için ortaya çıkan",

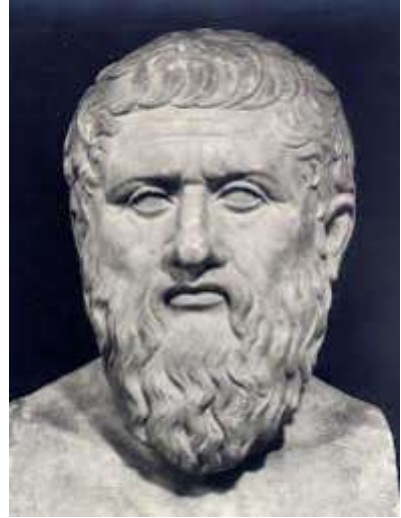
Rousseau, Spinoza ve Locke'da "toplum sözleşmesinin sonucu",

Fichte'de "saf insan amacının yüce aracı",

Schelling'de "mutlak olan",

Hegel'de "tözel irade olarak ahlaksal tin",

Cicero'da "hukukun sonucu" olarak betimlenir.

Günümüzde de birçok siyaset bilimci ve filozofun yaptığı ayrı tanımlar vardır. Hukuki açıdan devlet, genellikle unsurlarından hareketle tanımlanır. Buna göre devlet; "Ülke adı verilen belirli bir toprak üzerinde yaşayan insan topluluklarının bir egemenlik anlayışı ve hukuku içinde bir siyasi iktidar altında

örgütlenmesidir."

Günümüzde devlet üç temel unsurla tanımlanır:

İnsan unsuru: Halk, halklar ya da millet unsuru olarak da adlandırılabilir. Belirli bir alanda birlikte yaşayan ve çeşitli bağlarla ortak yaşama iradesi gösteren insan topluluğudur.

Egemenlik unsuru: Siyasal iktidar unsuru olarak da adlandırılan bu unsur, Devletin esas kurucu unsurudur. Belirli bir yeryüzü parçası üzerinde yaşayan insan topluluğunun üstün irade çerçevesinde örgütlenmesidir. Egemenlik kavramı otoriteden farklı olarak ülke içinde biricik meşru güç kaynağı olmayı ifade ederken ülke dışında (uluslararası alanda) bağımsız olmak anlamına gelmektedir.

Ülke unsuru: Ülke, coğrafi anlamda bir bütünlük teşkil eden ve sınırları belirlenebilir bir kara, deniz hava parçasını ifade eder.

Televizyonlardaki tartışmalardan gördüğüm kadarı ile kısaca devlet ile hükümet arasındaki farkları da belirlemede fayda vardır diye düşünüyorum:

1.Hükümet, devletin bir parçasıdır.

2.Devlet, devamlı ve süreklidir. Hükümet ise geçicidir, kısa ömürlüdür.

3.Hükümet, devlet otoritesinin işletilmesini sağlayan bir araçtır. Hükümet sadece devletin beyni olma görevindedir.

4.Devlet, kişisel olmayan bir otoritedir. Memurlar bürokratik usullere göre işe alınır ve görevliler, hükümetin ideolojik isteklerine duyarsız olacak şekilde, seçilir.

5.Devlet, ortak iyiyi ve genel iradeyi temsil etmeye çalışır. Fakat hükümet ise belli ideolojileri temsil eder.

Peki, devlet şekilleri neler?

Üniter Devletler: Siyasi otoritenin tek merkezde toplandığı, merkezî otoritenin tek bir anayasa ile sağlandığı devletlerdir. Yasama organının yaptığı kanunlar bütün ülkede uygulanır. Örnek... Danimarka, Fransa, İngil-

tere, İsrail, İtalya, İrlanda, Norveç, Yunanistan, Türkiye...

Karma Devletler: Birden fazla devletin kendi aralarında gerçekleştirdikleri bir anlaşma ile birleşmeleri sonucu oluşan devletlerdir. Dünyada iki tip örneği var.

Konfederasyon: Bağımsız devletler tarafından egemenliklerini koruma şartı ile oluşturulan ve üye devletlere diledikleri zaman ayrılma hakkı tanıyan karma devlet biçimidir. Örnek, Almanya, ABD

Federasyon: Ortak bir anayasa altında birleşen devletlerin oluşturduğu devlet biçimidir. Bu tip devletlerde ayrıca her federasyonun kendi anayasası, yürütme ve yargı organları vardır. Örnek: Kanada, Avusturya, İsviçre, Avustralya

Devletin yönetim şeklide Egemenliğin kaynağına göre belirlenir.

Monarşik Devlet: Egemenliğin tek kişiye ait olduğu devlettir.

Oligarşik Devlet: Egemenliğin belli bir sınıf veya gruba ait olduğu devlet biçimi.

Teokratik Devlet: Egemenliğin kaynağının dine dayandığı devlet biçimi. Din adamlarının sözü geçer. Her şeye din adamları karar verir.

Demokratik Devlet: Egemenliğin halka ait olduğu devlet biçimidir.

Deme ki neymiş bir ülke federasyon olunca demokratik olur diye bir şey yokmuş! Ülke, üniter demokratik olabildiği gibi. Federative monarşik ya da teokratik de olabilir.

Anlayacağımız bazılarının dediği gibi federasyon o ülkeyi demokratik kılmıyor. Önemli olan egemenliğin kimde olduğudur.

Bugünkü Türkiye hangi devlet şeklindeki egemenlik yönetiminde ve hangi devlet şeklinden egemenlik tipine döndürülmek isteniyor?

Konuşmaya konu olan ikincisi yapı Anonim şirket.

Anonim şirket nedir?

Doğrularım...

Ticari bir işletmeyi bir ticaret ünvanı altında işletmek amacıyla kurulan, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan ve borçlarından dolayı yalnız mal varlığı ile sorumlu bulunan şirket türüdür.

Anonim Şirketlerin özellikleri şu şekilde özetleniyor:

- * Her türlü iktisadi ve ticari etkinliği yapabilmesiyle geniş bir faaliyet alanına sahiptir. Ancak bu faaliyetin şirket ana sözleşmesinde yer alması gerekir.
- * Gerçek arasında kurulabileceği gibi tüzel kişiler veya gerçek ve tüzel kişiler arasında da kurulabilir.
- * Bir Anonim Şirketin kurulabilmesi için en az 5 gerçek ya da tüzel kişi gereklidir.

* Anonim Şirket sermayesi minimum 50 bin TL'dir.

* Anonim Şirketlerin yapılanmaları ve organizasyonları Türk Ticaret Kanunu'ndaki düzenlemelere tabidir. Ancak, bunun yanısıra ortak sayısı

250'yi geçen ya da borsada kota edilmiş hisse senedi ve tahvil ihraç eden Anonim Şirketler aynı zamanda Sermaye Piyasası Kanunu'na tabidir.

* Anonim Şirket sermayesi, değeri birbirine eşit hisselerle bölünmüştür. Anonim Şirket hisseleri tedavül kabiliyetini haiz kıymetli evrak niteliğindeki hisse senetleri şeklinde bastırılabilir. Anonim Şirket hisse senetlerinin nama ya da hamiline olarak düzenlenmesi mümkündür.

* Anonim Şirketlerde kararlar farklı bir oran öngörülmemişse çoğunluk oyu ile alınır. Ancak Türk Ticaret Kanunu bazı hallerde ağırlaştırılmış oranlar da içermektedir.

* Anonim Şirketlerde şirketi temsil ve ilzam görevini üstlenen organ Yönetim Kuruludur. Yönetim Kurulu en az üç üyeden oluşur.

Gelelim konunun başına:

“Benim derdim, bir anonim şirket nasıl yönetiliyorsa Türkiye de öyle yönetilmelidir”

Anlayacağınız en az beş kişilik bir grup ve onlardan biri CEO* olacak. Kalanlar da CEO'nun kölesi. Ne de olsa sandığın dışında siyasetle uğraşması yasaklanan halkın yüzde ellisinin bir fazlasının seçtiği kişi CEO oluyor. Ve buna halkın iradesi denecek.

Ve elbette bu şirketin amacı doğal olarak kar etmek olacak ya da olmalı. Peki devlette bu nasıl olur: Çok kolay ne sistem değiştirmeye gerek var ne de başka bir şeye...

Egemenlik, yani halkın iradesi elinde olduğuna göre direk ve dolaylı vergileri topla gelir kısmına yaz.

Yol, okul, hastane, sosyal yardım gibi gider kalemlerini kaldır. Al sana kar!

Yönetim Kurulu en az üç üyeden oluşuyor ya, hanım, kız bir de oğlan al sana yönetim kurulu.

Merak etme bu sistem yeni dediğinizde Tanrı'nın izni ile 10 yıl daha gider.

10 yıl sonra kim öle kim kala...

Şaka bir yana, üzücü olan Cumhurbaşkanı bu sözleri söyleyince orada kelli fellli dinleyenlerin alkışlamaları!

Hocam ne anladınız da neyi alkışlıyorsunuz?

*Bu arada CEO lafına da sinir oluyorum. CEO - Chief Executive Officer- yani Türkçesi İcra kurulu başkanı. Yok canım Cİ İ O deyince sanırım daha havalı oluyor İKB de neymiş.

Mart 2015

İki sarhoş ve birkaç ayık adam.

Tüm dünyada eskiden değer verilen haysiyet, onur, saygı, göreve bağlılık, sorumluluk, zeka, nükte, zarafet, erdem ya değer yitiriyor ya da bazı ülkelerde baskı ile yok edilmeye çalışılıyor. Ama bu değer yitirme Türkiye`de diğer ülke ya da kültürlerle göre çok daha hızlı. Bu konuyu inceleyip yazıya döktüğünüzde sanırım binlerce sayfalık bir araştırma elde edebilirsiniz. Biz bugün hedefi ve zamanı daraltarak iki makamda oluşan değer yitimlerine bakalım.

Hedef makamlarımız, Devlet başkanlığı / Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık.

Amacımız kişileri kıyaslamak değil de makamları kıyaslamak olsun. Olsun da o makamların değerini o makamlara gelenler belirlediğine göre gene elimizde liderler ve o liderleri oraya öyle ya da böyle oraya getiren insanlar var.

Peki, nasıl bir kıyaslama yapabiliriz? Kistasımız ne olabilir?

Söz kişinin aynasıdır demiş büyükler. Söyledikleri, tarihe geçen sözler sanırım

iyi bir kıyaslama yöntemi olur. Bu sözler o kişilerin dünya görüşlerini, sağ duyularını ve ülkelerini bize anlatır.

Avrupadan bir örnek: FRANSA

Charles de Gaulle 1950-1969: *"Politika, politikacılara bırakılmayacak kadar önemli bir konudur. "*

François Mitterrand 1981-1995: *"Öldüğümde tanrıyla karşılaşsam "evet şimdi inandım sana" derim ve o da "hoş geldin" der. Çünkü evreni yaratacak kadar yüceyse sanırım bana da hoşgörü gösterirdi."*

Nicolas Sarkozy 2007-2012: *"Havlayan köpekler"* Canard Enchaîne gazetesi için

Batıdan başka bir örnek:ABD

Franklin Delano Roosevelt 1933-1945: *"Bir insanı ahlaken eğitmeden sadece zihnen eğitmek topluma bir bela kazandırmaktır."*

John F. Kennedy 1961-1963: *"Demokrasilerde bir seçmenin cehaleti bütün halkın güvenliği için tehlikedir."*

George Walker Bush 2001-2009: *"Kendime özgü fikirlerim var. Güçlü fikirler. Ama bu fikirlerle her zaman aynı fikirde değilim. "*

Bir de dünyanın doğusundan Müslüman bir ülkeden örnek : PAKİSTAN

Zülfikar Ali Butto 1971-1977: *"Yaşam bir sevme işidir. Doğanın her güzelliğinde bir romantizm var. "*

Benazir Butto 1993-1996: *"Ben iktidara geldiğimde veya babam iktidarda olduğunda iyi şeyler olduğunu gördüm. "*

Pervez Müşerref 2001- 2008: *"Tecavüze uğramanın birçok kadın için başka*

Doğrularım...

ülkelere göçmen kabul edilmenin ve zengin olmanın kapılarını açtığı” şeklinde, Kanada Washington Post gazetesine verdiği demeç.

Gelelim Yurdum idarecilerine...

Elbette örnekler çok ama, birinci Cumhurbaşkanı ve Başbakan ile son Cumhurbaşkanı ve başbakandan örnekler sunalım.

M.K.ATATÜRK *"Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, ancak Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."*

R.T.ERDOĞAN *"Cumhuriyeti biz kurduk!" Sevsinler seni, nasıl da kuruyorsun! "* (Ocak 2007 - Seçim hazırlığına giren AKP)

M.K.ATATÜRK *"Gençliği yetiştiriniz. Onlara ilim ve irfanın müspet fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız."*

R.T.ERDOĞAN *"Ben "dindar bir nesil yetiştirmek hedefimiz" dedim. Bu*

sözlerimin arkasındayım. "

M.K.ATATÜRK *"Ekonomik kalkınma, Türkiye'nin hür, müstakil, daima daha kuvvetli, daima daha refahlı Türkiye idealinin belkemiğidir."*

R.T.ERDOĞAN *"Maaşım yetmediği için ticaret yapıyorum."* (2004)

M.K.ATATÜRK *"Adalet gücü bağımsız olmayan bir milletin, devlet halinde varlığı kabul olunamaz."*

R.T.ERDOĞAN *"Mahkemenin başörtüsü ilgili söz söyleme hakkı yoktur. Söz söyleme hakkı din ulemasınındır. "*

M.K.ATATÜRK *"Çalışmak demek, boşuna yorulmak, terlemek değildir. Zamanın gereklerine göre bilim ve teknik ve her türlü uygar buluşlardan azami derecede istifade etmek zorunludur."*

R.T.ERDOĞAN *"Çok okuyan arkadaşlar şimdi sefilleri oynuyor. "*

M.K.ATATÜRK *"Kadınlarımız için asıl mücadele alanı, asıl zafer kazanılması gereken alan, biçim ve kılıkta başarıdan çok, ışıkla, bilgi ve kültürle, gerçek faziletle süslenip donanmaktır. Ben muhterem hanımlarımızın Avrupa kadınlarının aşağısında kalmayacak, aksine pek çok yönden onların üstüne çıkacak şekilde ışıkla, bilgi ve kültürle donanacaklarından asla şüphe etmeyen ve buna kesinlikle emin olanlardanım."*

R.T.ERDOĞAN *"Sen Ruanda mı olmak istiyorsun, buyur ol. "* (TBMM'de kadın kotası isteyen Ka-Der Başkanı Hülya Gülbahar'a bu yanıtı verdi. Milletvekili adayları olan kadınlara kota ayıran Ruanda dünyada kadınların en yüksek oranda temsil edildikleri ülkeydi.)

M.K.ATATÜRK *"Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu yeterlidir."*

Doğrularım...

R.T.ERDOĞAN *"Türkiye'nin yarınında artık Kemalizme ve Kemalizm benzeri rejimlere yer yoktur. Kemalizmin yeniden kendini üretmesi söz konusu değildir. Bizim için en üst belirleyici, İslam'ın ilkeleridir. Her şey ona göre belirlenir."*

M.K.ATATÜRK *"Biz cahil dediğimiz zaman, mektepte okumamış olanları kastetmiyoruz. Kastettiğimiz ilim, hakikati bilmektir. Yoksa okumuş olanlardan en büyük cahiller çıktığı gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikati gören gerçek alimler çıkabilir."*

R.T.ERDOĞAN *"Zannediyorum, arkadaşımız Fransız mı? Ama Türkiye'ye de Fransız. Biz de böyle güzel bir söz var: Türkiye'ye çok Fransızsınız"*

M.K.ATATÜRK *"Bir millet ki resim yapmaz, bir millet ki heykel yapmaz, bir millet ki tekniğin gerektirdiği şeyleri yapmaz, itiraf etmeli ki o milletin ilerleme yolunda yeri yoktur. "*

R.T.ERDOĞAN *"Artistlik yapma! İyi bir sanatçısın. İyi bir sanatçısın terbiyesizlik yapma! "*

İ.İNÖNÜ *"İrtica başbakan'dan cesaret bulursa, kim onun sokağa dökülmesini önleyebilir? İrticanın sokağa dökülmesi ise ülkenin kana bulanmasıdır. "*

R.T.ERDOĞAN *"Hem laik, hem Müslüman olunmaz. Ya Müslüman olacaksın, ya laik. İkisi bir arada olunca ters miktatıslanma yapar. Mümkün değil, ikisi bir arada olamaz. "*

İ.İNÖNÜ *"Gerekirse yeni bir dünya kurulur ve Türkiye de orada yerini bulur"*

A.DAVUTOĞLU *"Hattı diplomasi yoktur, sathı diplomasi vardır. O sath bütün dünyadır"*

İ.İNÖNÜ *"Tarih, okuyana kendi gözünün görme derecesine göre yol gösteren bir kılavuzdur. "*

A.DAVUTOĞLU "Nasıl bir cihan devletinin küçülme süreci 12 yılda gerçekleşmişse, bir cumhuriyetin; güçlü bir cumhuriyetin cihan devleti olma ideali de önümüzdeki 12 yıl içerisinde gerçekleşir. "

İ.İNÖNÜ "Bir memlekette, namuslular, namussuzlar kadar cesur olmadıkça, o memlekette kurtuluş yoktur"

R.T.ERDOĞAN "Demokrasi bir tramvaydır, gideceğiniz yere kadar gider orada inersiniz. "

Bu örnekleri çoğaltmak hiç de zor değil...

"Hadi ananı al da git buradan!" dan "Bitaraf olan bertaraf olur. " a kadar

Peki, son dönem yöneticileri başarılı değil mi ya da başarılarını ne ile taçlandırıyorlar?

Yanıt hazır: Yol, borsa, ihracat, kişi başına gelir vs...

Bunları küçümsemek elbette olası değil... Verilen sayılar doğru mu değil mi onu tartışacak değilim.

Benim kafama takılan o kazanılan dolarlar ile kaybedilen haysiyetler, onurlar, saygılar, sorumluluklar, zeka, nükte, zarafet, erdem satın alınabilir mi?

Kimsenin evet diyeceğini sanmıyorum ama alınabilir diyenler varsa demek ki bunları satanlar da vardır.

Sizden ricam bu seçimlerde oy verirken sizi temsil edecek olan kişileri ne kadar bağırdığına ya da ne kadar popüler olduğuna değil de ne kadar onur, saygınlık, sorumluluk, bilgi, zeka, zarafet ve erdem taşıdığına bakarak seçmeniz.

Mart 2015

Lafla peynir gemisi yürümez...

Keşke lafla peynir gemisi yürüseydi. İnanın son 50 yılda Türkiye dünya ekonomisinde ilk 10'a girerdi, hele son 13 sene patlama olurdu. Bilmem kaç kişi farkında ama tarım devriminde başarı gösteren Türk toplumu matbaa ve sanayi devriminden sonra bilişim devrimini de kaçırıyor.

Yaklaşık son 15 yıldır, İngiltere, Hollanda, yaşadığım Avustralya ve diğer gelişmiş toplumlar ülkelerine 'bilişim ve iletişim' yatırımlarını çekme, devlet eliyle yapma ve geliştirme yolunda çeşitli projeler geliştirip uygulamaya koyuyor.

Adını saydığım, sizin de aklınıza gelecek bu ülkelerin dünya ekonomisindeki yerlerinin neden önde olduğunu anlamak için dahi olmak gerekmiyor. Elbette bu ülkelerin ekonomik gelirleri ya da GSMH'si sadece bilişim alanındaki yatırımlar ile açıklanamaz ama bir ülkenin gelişmişliğinde bilişimin önemli bir öğe olduğunu düşünüyorum.

Yetkililer konuştuğunuz zaman, bizimkiler gibi fitrat, kader filan gibi boş sözler yerine adı geçen ülke yetkilileri "Bu çağda, en iyi atılım yapılacak endüstri budur" diyorlar.

Doğrudur; bilişim sektörü fazla yatırım yapmadan, para kazanmaya başlanan ve günün sonunda da müthiş başarılarla imza atılabilen bir sektör. 17-25 yaş grubunda kişilerin kurduğu ama bugün Türkiye GSMH'sine yaklaşan değerlere ulaşan Google ve Facebook'u düşünün.

Bu haliyle de bilişim sektörü, önce matbaa, sonra sanayi devrimini kaçırın ve sermaye birikimi düşük, genç nüfusu yüksek ülkemiz açısından önemli bir fırsat olabilir mi?

Lafta bakarsanız oldu olacak... Ama araştırmalar öyle söylemiyor.

Türkiye'nin de üyesi olup bilgi paylaştığı, International Telecom Union – ITU (Uluslararası Bilişim Birliği) tarafından açıklanan rapora bakarsanız, 'Bilgi Toplumu 2014' araştırmasında Bilişim - Haberleşme endeksinde 68'inciyiz. İlk sıraları boş verin üstümüzde

kim var diye bakınca birçoğumuzun haritada yerini gösteremeyeceği 67'nci sırada Trinidad Tobago var.

'Dünyanın en büyük 10. ekonomisi olacağız' hedefini koyanlar için ne demeli? Sürekli olarak 'Küresel İnternet Erişim Endeksi' ya da 'Küresel Bilişim-haberleşme Endeksi' gibi listelerde de ya yerimizde sayıyoruz ya da geriliyoruz. Bugün bireysel kullanım bir yana, ticaret ya da finans ya da devlet işlemleri için 'internet' ya da 'bilişim' olmazsa olmaz.

10. büyük ekonomi olmayı hedefliyorsanız, nerede bunun iletişim ayağı? Türkiye genişbant sahipliğinde 69'uncu ve mobil internet sahipliğinde 60'ıncı sırada. Dahası kendi ayağına sıkın bir kafa... Neden mi?

Okuduğum birçok haber ya da rapora göre Türkiye'de fiber yatırım engelleniyor ya da en azından önemsenmiyor. Önce belediyeler tarafından 'yasal kazı izni verilmeyerek', sonra 'Türk Telekom'dan izin alınmasını getiren bir yönetmelik' yoluyla. Türk Telekom'un yerinde olsanız rakiplerinize izin verir misiniz?

Fiber hatların döşenmesinin yavaşlatılması ya da engellemesi neye yol açıyor dersiniz bunun yanıtı açıklanan başka bir ITU raporunda yer alıyor. Buna göre Türkiye hem mobil hem de sabit genişbant sahipliğinde (hükümetin cafcıflı açıklamalarının tersine) ilk 50'ye bile girememiş durumda. Rapor da demin yukarda verdiğim değerleri onaylıyor ve 'sabit genişbant sahipliğinde 69'uncu sıradayız, mobil sahipliğinde ise 60'ncı sırada gözüküyoruz' diyor.

Bir de "Türkiye'nin genç bir nüfusu var ve sosyal medyada dünyada ilk sıra-

Doğrularım...

lardayız” diye boş boş konuşulduğunu görüyoruz. Çünkü aynı araştırmaya göre sosyal medya kullanımı konusunda da sıralamanın gerisinde gözüküyoruz. Türkiye’de sosyal medya kullanıcılarının yüzde 44 olduğunu gösteriyor. Ama örneğin Kanada’da bu rakam yüzde 82.

Eeeee...

Türkiye’nin genç nüfusuyla heyecan verici bir ülke olduğu gerçek de Türkiye’nin önünün ’10’uncu ekonomi olacağız’ propagandası yapan siyasiler tarafından bizzat kesiliyor olması anormal. Bunun nedenlerinin ise; sosyal, siyasi ya da bazı firmaların kayırılması gibi nedenleri olduğunu konusunda sanırım büyük bir çoğunluk aynı fikirdedir.

Ama bugün sadece özel hayatlar değil, ticaret de, sanayi de, finans da artık internet ve bilişimin üzerinden yürüyor. Buradaki duraklama ya da geride kalma, gerçek dünyayı etkilemeyecek sananlar büyük bir ön görüşsüzlük içindedir.

Tarım devrimi sonrası gerek birikim gerek deneyimleri sonucu fırsatları iyi kullanan Türk toplumu Osmanlı imparatorluğunu kurarak uzun yıllar süper güç oldu. Sonra buhar gücü, keşifler ile sanayi devrimi gelince bunu kaçıran Osmanlı göçtü. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti sanayi devrimini arkadan yakalamaya çalışarak ilk on yılında bir sıçrama yarattı. Sonra kör total bugünlere biraz icraat bol laf ile geldi.

Bugün gene dünya tarihinde kırılma noktasındayız... Bilişim devrimi. Bu sefer geri kalanların bu yüz yılı yakalama şansı yok. Türkiye bu treni kaçırmış görünüyor

Peki, son vagonu yakalayabilir mi?

Ya da betondan başka bir şey düşünmeyen tuğla kafalar ile yakalana bilinir mi?

Bence biraz zor ama yakalamaya çalışacaksak acaba önce nereden başlamalı?

Nisan 2015

Türkiye'nin tek sorunu lakaytizm!

Lakayt, Arapça bir sözcük kaytın olumsuz anlamını veriyor, ilgisiz, umursamaz demek. İzm eki ise bir siyasi sistemin modellenmesini içerir.. Anlayacağınız Lakaytizm, bugünkü Türkiye'nin sistemi ilgisizliklerin sistemleşmesinden dolayı benim uydurduğum bir kelime... Sanırım Türkiye'ye cuk oturuyor. Neden mi?

–İzm eki bir doktrini yani öğretiyi gösterir. Elbette ki çözümlenme modelleri olması da gerekir ama Lakaytlık bence Türkiye'de yaşayan her görüşteki insanların ezici çoğunluğunun kanına işlemiş durumda... Eee, bunca yıllık davranış biçimi kendi modellerini yarattı ve LAKAYTİZM ünvanına hak kazandı.

Marksizm, Sosyalizm, Kominizim, Faşizm, Liberalizm derken şimdi bu Lakaytizm nereden çıktı diyeceksiniz?

Uzun yıllar baskıcı dönemlerden geçen Türkiye'de baskı son 10 hatta son 5 yılda tavan yaptı. Seksenden bu yana bu topraklarda yaşayan insanlar kendi yaşamlarını sürdürebilmek için kendi modellerini geliştirdiler diye düşünüyorum. Bunun yanında güzel ürünler de çıktı elbette akıl sağlıklarını kaybetmek için sokakta ve son yıllarda sosyal medyada mizahı geliştirdiler.

Doğrularım...

Lakayt ya da Türkçesini kullanırsak ilgisizliğin temelinde sorgulamayı, önemsemeyi bırakmak var. Baskılar yüzünden insanların akıl sağlıklarını korumak için doğal olarak geliştirdiği bir yöntem. Bunun üstünde sos olarak bir de bu davranış biçimini destekleyen bir eğitim sisteminin olması Lakaytizm'e giden süreci hızlandırdı.

Bir eğitim sistemi düşünün ki sonuç olarak size sorulan soruya yorum yapma, yanıt verme hakkı vermiyor. Sadece size verilen yanıtlardan birini seçmeyi öğretiyor. Kısaca diyor ki 'sen düşünme, ilgilenme. Biz sana yanıtları hazırladık.'

Bu yaşama doğrudan yansıyor.

Binlerce örnek verilebilir ama size beni şaşırtan yaşadığım iki örnek vereceğim.

Birincisi bir tatilde Ankara'dayız yollar kapanmış, Belediye başkanı üstü açık bir arabada millet alkışlıyor. Ne oluyor diye sorduğumda altgeçit açılışı var dediler. Eeee, taman belediyenin görevi değil mi? diye sordum.

Yanıt ilginçti. Planlara göre alt geçit 16 ayda bitecekmiş ama 8 ayda tamamlanmış. Herkes bu olayı başarı olarak algılıyor. Kimse demiyor ki 16 ayda planlanan bir işi 8 ayda bitirme ile 32 ayda bitirme arasında fark yok. İkisinde de planlamada %100 hata var. Sen 16 ay planladıysan ve 8 ayda bitirdiysen ya planlama yapmasını bilmiyorsun ya da sağlam bir yapı yapmadın. Üstüne üstlük işçilik, maliyet her şey değişir...

Daha kısa bir örnek verelim. Türkiye'de son moda raylı sistem inşaatları... Kesinlikle gerekli. Hatta toplu taşıma kesin çözüm büyük kentler için..

Peki, bir raylı sistemde kaç ana öge var?. Bunu bilmek için sanırım mühendislik eğitimi almak gerekmiyor.

- 1.Ray sistemi yani hat
- 2.İstasyon
- 3.Tren ya da vagon.

Ayrıntılara girince eminim elektronik sistemler, güç kaynağı, destekleyici sistemler, güvenlik, bilet sistemi ve daha pek öge sayılabilir.

Ama başta saydığımız 3 öge olmasa raylı sistemden söz edemeyiz. Eee n'ol-

muş, değininizi duyuyor gibiyim. Proje yapıyorsunuz ve üç ana ögeden birini yanlış alıyorsunuz. Milyonlarca avroluk vagonları yağmur altında çürümeye bırakıyorsunuz. Sonuç: gazetede bir gün haber o da muhalif gazetelerde! Ertesi gün soran yok. Kim yaptı bu projeyi? Bırak üniversite diplomasını bence bu proje yapanın ilkokul diploması var mı bakmak gerek!

Demim dediğim gibi örnekleri çoğaltmak çok kolay. Türkiye’de her gün gazetelerde en az bir, sokakta yürürken 10 örnek görürsünüz. Elbette eğer “Lakaitizm”in bir ürünü değilseniz.

Peki, insanlar neden Lakaitizmi seçiyor?

Çoğumuzun vereceği ilk yanıt tembellik olacaktır. Bence yanıtın kendi de tembellikten geliyor. Tembellik Türkiye’de asıl ilgisizlikten geliyor sanırım. Onlarca yıllık baskı, kendini koruma içgüdüsünü tetikleyerek insanların ‘bana mı kaldı’ tavrını geliştirmelerine, hatta çaba harcayanlara da ‘biraz aptal bun-

Doğrularım...

lar' diye bakmalarına yol açtı. Çok da haksız sayılmazlar. Her canlıda olduğu gibi öncelik hayatta kalmaktır.

Belki bunların üzerine eğitim gibi başka etkenler de eklenince insanlar daha da tembelleşiyor. Örneğin demin söz ettiğim eğitim sisteminin yanıtları hazır vermesi gibi. Düşünün kişilerin düşünüp sorgularayak varabilecekleri sonsuz sayıda yanıt, sistem tarafından baştan dört seçeneğe indirgeniyor!

Soruları da zaten sistem hazırlıyor.

İnsanlar da her gün yinelenen sorular karşısında

- a. Solcuların
- b. Mütedeyyinlerin
- c. Milliyetçilerin
- d. İslamcıların

yanıtlarını kendi sosyal durumuna göre seçiyor.

Düşünmek kolay değil.

Hele uzun yanıt vermek ölüm!

Kim uğraşacak şimdi dediğinizde siz de artık Lakaytizmin bir bireyi olarak LA-KAYTSINIZ.

Peki, bir de her gün televizyonlarda boy gösteren kanaat önderlerimiz, bilim insanlarımız, soru soramayan ama ezberden hep aynı yanıtları veren gazetecilerimiz var... Dün televizyonda bir bilim kadını, iktidardan önemli bir siyasetçi, bir gazeteci ve bilim adamı gibi durup ama sürekli cumhurbaşkanını savunan zatın katıldığı tartışma programı izledim. Konu Türkiye'ye başkanlık rejimi gerekli mi yoksa parlamenter sistem iyi mi?

Ne anladın diye yorarsanız yanıt veremem ama anlamadıklarım daha önemliydi benim için... Tartışma uzun sürdü. Kilit noktası şuydu ki verilen örnekler ABD, İngiltere, Danimarka. Kişi başına gelirleri yüksek. Bilmem kaç bin dolar falan. Bunlar başkanlıkla yönetiliyor, demek ki, başkanlık daha iyi.

Anlamadığım konu ise, kişi başına gelirin sisteme değil üretim ile ilgili oluşuna kimsenin değinmemiş olması. Kimse, “örneğin başkanlık sistemine geçerse de parlamenter sisteme devam edersek gökten para mı yağacak?” diye sormadı.

Kimse hiçbir şey ile ilgilenmiyor dersem acımasız olur ama büyük bir çoğunluğun toplumun sorunları ile ilgilenmediğini gönül rahatlığıyla söyleyebilirim. İlgileniyor gibi yapıyorlar bence, yanıtlar da belli sorular da belirlenmiş.

Ekonomi biraz iyi gitse, gelir dağılımı da biraz düzelme olsa tamamdır, kim tutar bizi diye de düşünebilirsiniz.

Beni korkutan da bu...

Çünkü lakaytızmin diğer tüm –izm’lerden daha çabuk yayılma ve yerleşme sansı var. Çünkü akli tembelleştiriyor ve tembellik aslında güzeldir.

Eeee, niye bu kadar söz söyledim, neden korkuyorum?

Tek örnek:

Raylı sistemde yanlış vagon alan beyin, dünyanın en tehlikeli şeyi oluşuna inandığım “Nükleer Enerji”yi kullanmaya kalkıyor.

Biraz düşünür, etrafınızı gözler ve hazır yanıtlardan vermezseniz birçok risk göreceksiniz.

Nisan 2015

Söyleşiler

Türkiye'yi kurtarmak Çarşıya mı kaldı?

Beşiktaş'ta hüzünlü bir eylül günü, akşam üzeri beş suları. Hüzün benden mi İstanbul'dan mı yoksa bugün bir çınarı yolcu etmekten mi bilemiyorum. Bu öğlen Tuncay Kurtiz'i son yolculuğuna gönderdi İstanbul. Beşiktaş'a Çınaraltı Çaybahcesinde, o alçak tabüelerde oturarak, neredeyse üst üste kahve içiyor, yan masalara kulak kabartıyorum. Lise arkadaşım Doğan'ı aradım. Doğan eski Beşiktaşlı kombineden, telefon kartından değil, nüfus kağıdından Beşiktaşlı hem de. Çarşı grubunun sözcülerinden Bülent (Ergenç) ile bir söyleşi ayarlayacaktı. Telefonda Bülent e ulaşamadığından yakınıyor. Ben geleyim de bizimkilerin takıldığı yerlere bakalım diyor. Yaklaşık yirmi dakkika sonra geliyor, Çarşı'nın takıldığı yere gidip iki bira söylüyoruz.

Grup sözcülerinden Cem ile tanışıyorum. Aradan 10 dakika geçmiyor ki, sokaktan Bülent geçiyor. Doğan'la selamlaşıp konuşuyorlar. Bülent bizim masaya oturuyor, tanışma faslı filan derken derdimi anlattım, sağ olsun kırmadı.

Tam 3 saat Çarşı, Türkiye, Taksim, 80 öncesi, Enver hoca, Çavuşesku, sosyalizm, kapitalizm filan derken anılarımızı tazeledik. Ve sonra baktık ki bunca yıldır ne yaptıklarımızı değil de ne yapamadıklarımızı konuşmuşuz.

Bu tatlı muhabbetten kopamadığımızdan dolayı bizim söyleşi yalan oldu. Ama Bülent'in söylediği bir söz söyleşinin başlığına oturdu

“TÜRKİYE’Yİ KURTARMAK ÇARŞIYA MI KALDI?”

Cumartesi akşam üzeri Çarşı’da aynı mekanda Cem ile buluştuk yanında Özgür. Cem, abi dedi soracağınız her soruya Özgür yanıt versin, daha iyi olur. Gerçekten de iyi oldu. Bu söyleşi için başta çabalarından dolayı Doğan’a, o güzel sohbet için Bülent’e, yakın ilgisinden dolayı Cem’e ve elbette söyleşiden ve içtenliğinden dolayı Özgür’e teşekkür ederim..

- Çarşı nasıl kuruldu?

- Beşiktaş semtinde yaşayan gençler var. Sene 80-81 bu gençler bu semtte yaşıyorlar, Beşiktaşlılar ve maçlara gidip geliyorlar. Bu gençler söyle bir şeye karar veriyorlar. Ya biz zaten maçlara gidip geliyoruz, bir taraftan da arkadaşız, kendimize bir isim verelim diyorlar. Tamamen bildiğimiz formlar dışı bir hareket. Yaşları 16-17 olan birkaç gencin bir araya gelip kendilerine isim verme hali. Tabi bu hal 80 darbesi ve Beşiktaş’tan bağımsız değil. Sosyokültürel ve psikolojik olarak bölgeden bağımsız bir tavır değil. Aslında bütün hikaye bu... Başlangıçta daha derin bir durum yok

- Futbol idare edenler tarafından afyon olarak algılanırken bugün başta Çarşı olmak üzere Türkiye’de idare edenlerin elinde kalan bir bomba gibi. Siyaset stadlara tasındı mı, ne düşünüyorsun?

- Siyaset statlara taşınmadı hocam, bu ilk kezde olmadı. Bu dünya tarihinde futbolunun kitleler tarafından benimsenmesi, sevilip kitlelerin kendisini onda tarif ettiği andan beri aslında siyaseti üreten bir şey.. Şöyle bir örnek verebiliriz belki. Liverpool'da, 1800 küsürlerde İngiliz İşçi Partisi, İngiliz Kominist partisinin etkinliği olan liman işçileri sendikasının kurduğu Liverpool günlük yaşamda kendini buldu. Kop türbünü bugün kendini bir yerde tarif ediyor.

Siyaset dediğin şey futbolun kitleliliğinden dolayı bir şekilde içinde oldu zaten. Senin sorduğun bağlamda bugüne döndürürsek olayı Biz siyaset yapmadık. Çarşı siyaset yapmıyor. Çarşı'nın şöyle bir duruşu ya da iddiası yok. Çarşı, bir tarafta durup ona göre davranan bir yapı değil. Çarşı, bir çeşit ahlak ve vicdan hareketi, doğal ve refleksi olan bir hareket, ahlaki olan bir refleks.. Bunun bugünkü karşılığı litaratürde sol olabilir ama bu bizim ile ilgili bir şey değil litaratür ile ilgili bir şey.

- Yani siz yaptığınız eylemleri sol olduğunuz için yapmıyorsunuz?

- Evet tam o. Biz ahlaken yapıyoruz.

- Benim bildiğim Çarşı'nın bir çok sosyal sorumluluk projeleri var. Kan bağı-şı, özürlü sandalyesi benim anımsadıklarım .. Birkaç örnek daha verebilir misin?

- Abi çok fazla var.. Yakın tarihten geçmişe doğru gideyim daha iyi hatırlanıyor. Van'da deprem oldu. İki üç ay geçti, insanlar depremi unuttu dedik.. Birileri ne yapalım insanlara hatırlatmak için dedi.. Bak abi, birileri dedi. Bu önemli. "Birileri" diyor "belli birileri" karar vermiyor. Biri çıkıp soyunalım dedi örneğin. "Biri" diyor! Anomim olmanın karşılığı böyle bir şey. Biri Van'ın plaka nosu 65, o dakikada soyunalım dedi. İyi soyunalım, dedik. Aylardan Aralık filan. Van'dakiler üşüyordu çünkü. Onlar üşüyor biz de üşüyelim. Sonra onlara atkı gönderelim. Nasıl? Atkıları sahaya atalım.. Bu bütünü ile bir refleks.

Yane şöyle işlemiyor. Üç kişi beş kişi oturup biz Çarşı'yız, sosyal sorumluluklarımız var, haydi bir şey yapalım gibi bir sistematik yok. Tamamen refleks.

- **O yüzden Taksim olaylarına iyi oturdu Çarşı diyebilir miyiz?**

- Aslında Taksim, Çarşı oldu. Yani millet Gezi modu yapıyor ama, aslında Gezi Parkı Çarşı oldu. Çarşı, Gezi Parkı değildi. Biz zaten yıllardır öyle yaşıyorduk. Biz trübünde zaten söyle yaşıyorduk. Sağcısı, solcusu, faşisti, milliyetçisi, İslamcısı, sucusu bucusu, gol olduğunda sevinip birbirimize sarılıyorduk. Bu kendi gerçekliğimiz.

- **Çarşı'nın logosundaki A, Anarşizimin A'sı mı yoksa bazılarının dediği gibi Asinin A'sı mı?**

- Yok, Anarşizimin A'sı bilerek konuldu. Bizim bir Engin diye ağabeyimiz çizdi. 1995'lerde Forsa diye bir dergi çıkardık, onun için çizildi. Anlayacağın Çarşı'ya bir logo yapalım diye çıkmadı.

- **Çarşı'nın, güncel söyleyiş ile marka değerinin klübe bir katkısı var mı?**

- Var. Son on yıldır yeni Beşiktaşlı olan herkez Çarşı nedeni ile Beşiktaşlı oldu. Böyle bir değeri var.

- **Ekonomik değeri yok mu?**

- Ekonomik değeri bizim için yok. Onlar (klüp) bazı ürünler çıkardılar Çarşı diye ama çok saçmaydı.

- Taksim olaylarının içinden biri olarak sence olaylar bir direniş miydi yoksa ayaklanma mı?

- Gezi süreci, Taksim süreci ben buradayım, ben de varım haliydi.

Bunun adı direniş midir tartışmaya açık. Kendi adıma Türkiye'de insan hayatına müdahale edildiğine filan pek katılmıyorum... İnsanlar bir şekilde yaşıyorlar. Söyle bir hikaye yok, sen şunu yapıyordun da artık yapamıyorsun!! Sadece şu vardı Taksim'de. "Ben de varım!"

- Şunu söyleyebilir miyiz? İnsanlar birey olduğunu farkına vardı.

- Evet. Birey olma hali ve o bireyin diğer bireyler ile güçlü olduğunu hissetme hali. Ben bir bireyim, varım ve birileri ile daha güçlü varım.

Yoksa direniş ya da ayaklanma filan, benim bireysel olarak o tür kavramlar ile ilgili sorunum, abi.

Sonuç olarak birileri, ben bu ülkede yaşıyorum, varım, ben kendimim dedi Taksim'de.

- Çarşı Taksim olaylarına nasıl katıldı?

- Abi bak hikayeyi anlatıyorum (karşı masayı göstererek) şurada oturuyorduk. Gece sabaha karşı parka saldırmışlar, çocukların üzerine gaz sıkmışlar. . Abi, Taksim'de böyle bir şey olmuş filan, aramızda konuşuyoruz. Gitmek lazım filan... Bu kadar!

- **Yine vicdan devrede ya da gelenek.**

- Zaten abi, ben olduğum için gitmek lazım diyorum. Ben derken, öyle bir "insan" olduğu için gitmek gerek diyor. Ve sen sadece şöyle bir şey söylüyorsun orada:

Çocukları dövdüler, gitmek lazım. Hadi gidelim.

Şöyle bir şey değil. Siyaset yapmak, bir sonraki adımı planlamak ve kendini konumlandırmaktır. Bizim durumumuz öyle bir şey değil ki, biz burada oturuyorduk.

Olaylar kendini planlayan bir şeydi. Kendini, o an üreten bir durumdu. Biz de öyle var olduk bu durumda.

- **Taksim sonrası Çarşı taraftarı olarak bir baskı hissediyor musunuz?**

-Evet hisediyorum ama baskıyı devletten değil bu taraftan hissediyorum yani Gezi tarafından, muhalefetten ya da neyse adı.

Abi, şöyle düşün. Benim kişisel olarak duruşum, siyasi tarihim başka bir şey. Biz taraftarız, Beşiktaşlıyız, işimiz gücümüz Beşiktaş. Bunu konuşuruz. Bugün saat 7de maç mı var, abi biz 1 de buluşuruz içmeye başlarız. Sonra maça gider onu yaşar ve dağılırız.

Bu arada şöyle bir şey var artı olarak ekliyorum Çarşı'yı oluşturan bireylerin hayata karşı bir duruşları olduğundan, olaylara karşı bir duruşu, duyarlılığı olur. Örnek Hasan Keyif'e dokunma pankartı açarız, 1 Mayıs'a gideriz, Trabzonspor'a deriz ki HES yapma filan... Bunlar günlük hikayelerdi.

Abi, Gezi'den sonra şuna döndü. Her olaydan sonra şimdi Çarşı ne yapacak?

Abi, bir gün bana bir soru geldi. Adamın biri . Soru şu: demokrasi mücadelesinde Çarşı ne yapacak. Dedim ki bir şey yapmayacak.

- **Dün Bülent (Ergenç) ile konuşurken, Türkiye'yi kurtarmak Çarşı'ya mı kaldı demişti, sanırım gelinen nokta bu.**

-Abi, Çarşı bir şey yapmayacak. Çarşı'nın demokrasi mücadelesinde bir yeri yok. Demokrasi mücadelesi, dernekler, örgütler, partilerin sorunu. Bu Çarşı'nın derdi değil.

Abi, bunu siz çözün diyorum hep. Bunu kendinize sorun. Sen kırk yıllık partiyim, örgütüm de sonra beceremediğin şeyi Çarşı'ya nasıl yüklüyorsun abi???

Bunu dön kendine sor.

Ben senin ile şunu yaparım, kendimi anlatırım. Ben, 1 Mayıs'ta onbin kişi yürüyorum, atmış yıllık parti elli kişi yürüyor. Benim sorunum mu bu?

- Peki Polis taraftar ilişkisi?

- Türkiye'de taraftar olduğun an, hele de böyle harbi taraftar, KESK'lerden daha çok gaz yemiştir, HES'ciden daha çok jop yemiştir. Futbolun bir küt olduğu dünyanın her yerinde taraftar ile polisin arası açıktır. Ve bu açıklığın taraftarın politik hali ile bir ilgisi yoktur.

Lazio taraftarı faşisttir, onlar da polis ile çatışır. Taraftar olduğun zaman dünyanın her yerinde polis ile çatışsın abi. Hikaye budur.

- Sizin bir dezavantajınızda muhterem (Başbakan) size komşu.

- Oho abi.. onun refleksi var, filan... 1 Mayıs'ta burada çatışmalar sabah sevizde başladı akşam beşe kadar sürdü. 11 Mayıs'ta Geçerbirliği maçı var, polis havaya ateş açtı. Çatışmalar sabah başladı akşama kadar sürdü. Anlayacağın taraftar olma halinin otorite ile çatışma hali var.

Son yaşanan süreçte kritik noktaya, abi sana bir örnek vereceğim. Bundan bir buçuk ay önce bizim Avrupa şampiyonu olan çocuk dopinkten ceza aldı. Nevin Yanık. Spor bakanı açıklama yapıyor abi, durumu söyle açıklıyor. Bizim diyor, ödül sistemimiz çok yüksek, madalya kazanan sporculara çok ödül veriyoruz, 300 altın 500 altın neyse, o yüzden dopink yapıyorlar. Ödül sistemini

Doğrularım...

yeniden düzenleyecek.

Kafa bu abi. Aynı kafa Çarşı için, iki yüz lira para aldı diyor. Bu bakış ile ilgili abi, o kafa buna bakıyor, adam kendini böyle varetmiş. Adam, örgütlenme hali ve var oluşunu çıkar ile tarif etmiş. Şöyle tarif etmiş Sen bizden ol, seni müdür yapacağız, seni belediyeye alacağız. Adamın kendi durumu da bu, o yüzden kavrayamıyorlar.

Vijdanı, gönüllülüğü anlamıyorlar.

Herif şunu anlamıyor, bilmem ne halkevi eylemlere katılanlara burs veriyormuş, efendim burs verdikleri için eylemlere katılıyorlarmış. Ulan ölüyor adam, öldü öldü!!! Burs aldığı için katılıyor dediğin adam öldü...

İşte Nevin Yanık'ın durumunu açıklayan kafa var ya abi, aynı kafa başka bir şey olabileceğini kavrayamıyor. Çünkü ona birileri zamanında demiş ki üni-

versiteye giderken, okulu bitir gel işin hazır.

- **Çarşı'nın diğer taraftar gurupları ile ilişkisi nasıl? 1 Mayıs'ta filan kolkolaydınız.**

- Abi söyle bir şey var... Birbirimizi sevmiyoruz. Sokak birleştiren yürüyoruz.

O kadar.

- Fenerliyim ya da Galatasaraylıyım, yükselenim Çarşı söylemi benim çok hoşuma gitmişti. Bu konudaki düşüncen?

- Bizi yoruyor ama... İşin bu yanı bizi yoruyor. Biz taraftarız. İş bu basitlikte kavramadıkça durumu anlamıyorsun ve başka bir şeye dönüştürüyorsun. Bu duruş dünden oluşmadı 30-40 yıllık bir gelenek.

1453 de Beşiktaş taraftarı Karagümrük de... Ama bir gelenek yaratmışsın bir davranış şekli, kökenleri 80 öncesine dayanan, semte dayanan... Sene 91-92-93 abi. Bölgede çatışmanın yoğun olduğu dönemler, psikolojik harbin başladığı ve faşistlerin trübünlerde örgütlendiği dönemler. Güven Sazak Fenerbahçe başkanı, tüm klüplerde psikolojik harb işliyor. Ne yapıyor abi? Her trübünde bir şeyler oluyor. Her maçta İstiklal marşı okunmaya başlandı falan. Trübünlerde bozkurtlar yapılıyor. Tabi bizim trübünde de bozkurtlar yapılıyor, sonra birileri müdahale ediyor, bozkurt engellenip yerine bir şey konuyor. İşte Kartal Pençesi.

Bizim trübünde hala Kartal Pençesi yapılır İstiklal marşı okunurken. Bu bir gelenek oldu. İdeolojik hegemonyayı bilirsiniz hocam. Hani İdeolojik hega-

monyaya hali vardır ya hocam evet bizim trübünde ideolojik hegemonyaya vardır. Sen faşistin, Karagümruk'sün, Asya'sın, 1453'sün, sayın da çok az değil ama yapamıyor abi. Hala bozkurt yapamıyorsun.

Neden çünkü geleneksel olarak ideolojik hegemonyaya var. Semte uymuyor, bu espriyi anlamayınca durumu kavrayamıyorsun. Yoksa bizim trübünde daha az faşist yok daha az sağcı yok. Mesela bizim trübüne Che li atkı ile girmek mesele değil. Ya da giren ben Che atkısı ile girdim diye övünmüyor. Niye ideolojik hegemonyaya. Che, Galatasaray trübünde bir şey. Ama bizde değil, doğal yani. 1453 gibi 50 tane grup var ama onların da bu kadar şişmesinin sebebi solculardır.

Solcular bu kadar konuşmaydı ciddiye bile alınmazlardı. Millete adres gösterdik.

Ben devrimciyim Özgür olarak. Bu trübünde o kadar rahatım ki. Nedeni o hava. Bunun da hikayesi 80 öncesi ve semt ile ilgili... Abi semt solcu ve Çarşı'yı kuran çocukların hepsinin devrimci ağabeyleri var. Bunların solculuğu lümpen solculuk değil, başka bir şey. Ordan bir kültür almışlar, mahalle kültürü almışlar, bir ağabeylik kardeşlik hikeyeleri almışlar.. İşte o yüzden ahlak ve vijdan. Abi düzgün adam olmazsan, abi olabilir misin? Ahlaklı olmazsan adaletli olmazsan? Ancak patron olursun, reis olursun. Biz de yemiyor.

- Peki, Başbakanın İstanbul mitinginde açılan Çarşı bayraklarına de diyor sun?(Çarşı'nın A'sı normal yazılmıştı)

- Açımlar semten abi, tanıdığımız adamlar, trübünden. Millet onu bilmiyor. Açımları tanıyoruz ama bizim A'yı koyamaz, olmaz ya da yapamıyor. Bizim trübünde la ilaha illallah atıldığı zaman da oldu. Demin bahsettiğimiz hegemonyaya olmasa üst kültür altında olanlar diğerlerini ezmeye kalkar, hala bunu ister ama yapamıyor.

Herkez konuşuyor abi, üzerine konuşması kolay... Takvim gazetesi son Galatasaray maçından sonra başlık atmış abi.. Hedefleri önce stadı sonra şehri karıştırmaktı. Ulan normal koşullarda bile staddan şehre gelemiyorsun.

- Vedat helikopter kullanmayı öğrendi mi?

- Abi, Vedat ağabeyi tatile gönderdik sizin oraya Bondai plajında...

Duran Adam ile bir söyleşi:

Vatan diye bir şey kalmadı ki!

Cuma akşamüstü buluşmak üzere sözleşmiştik Erdem Gündüz, ya da diğer adıyla DURAN ADAM ile. Çarşamba günü İstanbul'a geldim, cuma söyleşi yapıp, Cumartesi de Avustralya'ya uçacaktım. Çarşamba öğleden sonra, haber geldi, Erdem Cuma günü Almanya'ya uçacaktı, söyleşiyi hemen o gün yapmamız gerekiyordu. Koşturmalı bir İstanbul gününün ardından akşam onda Nisantaş'ında Erdem ile buluşabildik. Çay kahve eşliğinde, kısa ama içten bir tanışma faslından sonra kayda başladım.

Kendini nasıl tanımlıyorsun?

Ben dansçiyim. Dansa aslında 23-24 yaşlarında başladım, geç sayılacak bir yaşta dans etmeye başladım yani. 16 yaşımdayken tiyatroya başlamıştım. Benim hayatımda sadece bir şey yok. Lisede Basketbol oynadım. Orta okulda basketbol, santraç ve müzik ile ilgileniyordum. Bu arada Ankara'da yüzdüm. Ankara doğumluyum. Bir dönem karete de yaptım. Ben kimim... Şu anda dansçım. Ama donanımlı bir dansçiyim. Dans olmasa heykel yaparım. Önemli olan dert ve bu derdi anlatabilmek.

Herşeyin dinamik olduğu bir anda durmak tokat gibi birşeydi. Bunu planladın mı? Nasıl nasıl oluştu bu eylem?

Planlamadım. Tamamen kendiliğinden gelişti. Ama şimdi olayları yine gözden geçirince... Ben aslında İstiklal'deydim, olayın çıkış yeri orası. Direniyorduk KESK ve DİSK Taksim'e çıkacaktı. Ama ulaşamadık çünkü Fransız Konsoloslukunun orada barikat vardı. Orada oturduk.. Orada oturmak da bir şeye yaramadı üç kişiden ikisi sivil polisti.

Doğrularım...

Bu şeye benziyor Gezide eylemci kalmadı ama polislerin bundan haberi yok. Eylemin bittiğini bilmiyorlar!!!

Ben bu durumdan hoşnut olmadım.. Sokaklara da baktım, Sıraselviler caddesini polis tutmuş, Mis sokak, Bekar sokak taraflarına da baktım sonra tekrar İstiklal'e geldim. Orada durmanın ya da beklemenin bir anlamı olmadığını fark ettim.

Baktım turistler Taksim'e gidip geliyor ama biz gidemiyoruz. Tamam o zaman dedim ben de turistim, aldım çantamı yürüdüm gittim Taksim Meyda'nına ve durdu. Bu kadar basit. O an durdum elimde gözlük varmış. Ben de bunu sonradan videodan gördüm. Elim cebimde, kolumda gözlük. Hatta birçok 'insan elin cebinde, Atatürk'e karşı saygısızlık değil mi' de dedi.

Atatürk'e karşı saygısızlık onun ilke ve inkılaplarını anlamamak. Kendisinden, posterinden sana ne! Sana ne sağlar ki? Atatürk ilkeleri ve inkılapları sen olmanı sağlar bence, özgür olmanı sağlar. Akı hür vicdanı hür olmanı sağlar. Mesela Atatürk Kültür Merkezi'ne karşı durdun, deniyor. Evet AKM'de ben bir çok kültür festivali, dans festivali seyrettim. Bir çok önemli iş de seyrettim.. Ben 1999'da İstanbul'a ilk geldiğimde Mahir Günsıray'ın 'Efrasiyab'ın Hikayeleri'ni izledim mesela büyüleyiciydi. Kocaman bir sahne, kocaman kostümler.. Hatta Latin grubu ile AKM'nin küçük sahnesinde dans bile ettim.. Demek istediğim, sonuç olarak AKM çok önemli bir yer ama POLİS DİNLENME MERKEZİ olmuş. Polisler yemek yiyor, dinleniyor, TOMA'lara ilaçlı sular orada dolduruluyor.

İki tane bayrak var, bir Atatürk resmi. Evet, biz Türkiye'de yaşıyoruz. Sonra iki tane ağaç var orada, bütün bunlar çok önemli. Bulduğum yerin şöyle bir önemi daha var. 1 Mayıs olaylarında tüm televizyonlar Taksim meydanından saat 14:00 de yayın yapıyorlar bakın Taksim'de kimse yok diye...

Çünkü Beşiktaş'ta Dolambahçe'de kavga var.

Evet Beşiktaş'ta kavga var, Kurtuluş'un bütün sokakları dolu. Osmanbey kilit. Ama bakın 1 Mayıs'ta Taksim'e geleceğiz dediler ama kimse yok, her şey sülman diye göstermek için.

Yine aynısını yapacaklardı. '1 Mayıs gibi, biz size eylemler bitecek dedik bitti. Taksim sütliman!' Ama orada biri durursa bakın Taksim meydanında hiçbir Şey yok diyemiyeceklerdi. Çünkü biri orada dikiliyor. Ve gerçekten de öyle olmuş. DHA haber yaptıktan sonra polis beni fark ediyor. Bunu bana bir gaze-teci arkadaşım söyledi. DHA'dakiler de o kadar zeki. Yayını yapıyor sonra kendileri kamera ile geliyorlar ve polisin tepkisini çekiyorlar.

Bir Şehir efsanesi sanıyordum, gerçekmiŐ. Polis merkeze bildiriyor,

- *Amirim bir eylemci var Taksimde ne yapalım?*

- *Durdurun.*

- *Zaten duruyor amirim...*

İnanılır gibi değil ama bu konuşma gerçek.

Peki benim seyrettiğim o sahnelerde polisin senin sırt antana araması var ve sen sinirleniyorsun?

Evet çünkü, biri geliyor senden izin almadan antana karıŐtırıyor, üstünü arıyor ve bunları senin rızan olmadan yapıyor. Tabi burası Türkiye, burada herşey oluyor. Gözaltında insanları çıplak soyuyorlar. Ben de o yüzden sen soy-ma, ben soyunurum dedim ve soyunmaya baŐladım Hemen orda. Dur dedi-ler.

Durduktan sonra hayatın nasıl değişti?

İlk günlerden başlayayım. İlk günlerde telefonumu açamıyordum, zaten hemen kapattım, başka bir numaraya yönlendirdim, kullanamıyordum. Özgürlüğüm kısıtlanıyordu. Telefonla internete de girmek istemedim, heklerler diye.. İlk üç gün sesiz geçti, ta yalan haberleri duyana dek. Aslında ilk gün dinlendim ertesi günü sokağa çıktım. Her zaman ne yaptıysam onu yaptım, çayımı içtim gazetemi okudum. Sonra Tünel'e indim. Tünel'de beni biri tanıdı, onunla çay içtik tavla attık ama etrafımda sivil polisler vardı.

Senin hakkında bir sürü şey yazıldı -zaten eylemlere katılırdı filan gibi.

97 gibi Ege üniversitesinde okurken Dünya Kadınlar Günü vardı. İnsanlar halay çekiyorlar, ne güzel dedim ben de katıldım.. Ama insanlar aynı eda ile halay çekmiyorlardı. Bir çoşkunun sonucu değildi o halay. Haa ben yanlış bir şey yapıyorum dedim ve çıktım.

Bu siyasi durumlara da pek inanmıyorum.. Biliyorum ki insanlar kullanılıyorlar. A partisi B partisi sağ ya da solda, hiç fark etmiyor.

Demin dedim ya, DISK ve KESK diye. Ben yürüyüşlere inanan biri değilim, yürüyüşler ile birşeyler olsaydı Türkiye'de bir şeyler olurdu. Türkiye'de bu çalışmıyor.

Ama o gün önemli bir gündü. Ben o gün yürüyüşe katılma cesaretini gösterdim ve katıldım. Ne oldu? Tam bir hayal kırıklığı. Bir gece önce 300 kişi alınmıştı, Kazılıçeşme mitingi buyrulmuştu, ondan önceki cumartesi Gezi'ye çok büyük bir şiddet ile girilmişti. Ve bütün bunlardan sonraki pazartesi idi. Artık insanların korktuğu, sindirildiği, insanların nerelerde tutulduğunun bilinmediği, kayıtsız gözaltıların olduğu bir dönemdi. Benim duyduklarım bunlardı. İnsanlar korkuyordu sadece Türkler değil burada yaşayan yabancılar da. Mesela ilk vurulan kız Suriyeli.. Kendisi de dansçymış.

Kendini siyasi olarak yelpazenin bir yerinde görüyor musun?

Sola oy veririm. Ama bence bugünü sol ya da sağ diye ayırmamak gerek. Bu hükümet herşeyin altını deşti. Ama herşeyin! Bugün heryer Taksim heryer Gezi sloganını heryer Metro yaptılar. Herşeyin altını deşip, içini boşaltıyorlar.

Eğitimin içini boşaltılar, ordunun içini boşaltılar.. Doktorluk, gazetecilik, mimarlık, mühendislik bunların hepsinin içini boşaltılar ve değersiz kıldılar. Vatan diye birşey kalmadı ki...

Bazı söyleşilerimde "ben bu ülkede yaşayan bir vatandaş olarak gidip durdum" dedim. Keşke şunu diyebilseydim. "Ben bir Türk vatandaşı olarak gittim durdum." Anlatabildim mi? Herşeyin altını deşiyorlar.. Artık Türk asimilesi var. Türk diyemiyorsun.. Türk'üm doğruyum diyemiyorsun mesela..

Nasıl bir ülke hayal ediyorsun?

Bir kere bu sistem deşşmeli. A partisi gider B partisi gelir aynı sistem yürür. Bu sistem derken kapitalizm, emperyalizm dediğimiz sistem. Bu sistem işe yarasaydı ikinci dünya savaşı çıkmazdı. Bizde ise ileri demokrasi adı altında insanlar kültürsüzleştiriyor, eğitimsizleştiriliyor...

Örneğin integral alıyorsun ama integral almanın neye yaradığını bilmiyorsun, türev alıyorsun türevin neye yaradığını bilmiyorsun türev almanın bir anlamı yok. Tın giriyor tın çıkıyor.

Buradaki en önemli şey eğitim. İnsanları tek bir yönde eğitirsen tektipleştirirsin. Çoklu eğitim ile zekanın gelişmesine ön ayak olmalı. Eğitim ile doğru ve yanlış ayırt edebilirsin.

Peki sence dediğin gibi bir eğitimi verecek kişiler ya da kadrolar var mı Türkiye'de? Daha doğrusu kaldı mı?

Öyle bir sorun var. Dedim ya herşeyin altını boşaltılar.

Peki forumlar konusundaki düşüncen nedir?

Şöyle birşey oldu formlar ile, insanlar birleşip konuşmaya başladılar. 50 kişi bir yerde bağlasan insanlar durmazlardı ama şimdi 100 kişi 200 hatta 300 kişi toplanıyorlar. Bunun bence gideceği bir yer yok ama insanlar bilinçleniyor, paylaşıyor ve daha önemlisi insanlar birbirlerini tanıyorlar. Belki şunu da diyebiliriz daha önce birbirlerini tanımaları gereken insanlar birbirlerini tanımamışlardı. Şimdi tanışma imkanı buldular.

Formlar bir yere gider mi gitmez mi? Sistem kendini yeniden kurmak zorunda, gene sisteme geri döndük ama.

Eskiden sendikalar vardı hepsini parçaladılar böldüler. Haber kanalları vardı, gazeteler vardı onlar da bitti. Satın alındı, gazeteciler işten atıldı veya haber yapması engellendi yada öldürüldü. Ordu tasviye edildi. Sosyal medya vardı onu da bitirdiler. Hem korkutarak hem de sahte haber ile. Mesela siz sosyal medyada bir etkinlik düzenliyorsunuz. Polis sizden önce oraya gidiyor, oradaki yerel halkı size karşı örgütlüyor, siz gittiğinizde dayak yiyip geliyorsunuz. İşte Yedikule Bostanları'nda olduğu gibi.

Windows Office2003 word dosyası ile ancak doc uzantılı dosya üretelbilirsin, docx açamazsın, üretemezsin. Adamın bilgisayarında olduğu ve onun yazdığı idda ediliyor ve o yüzden hapiste. İkiyüz küsür sayfa yazıyı dört dakikada yazdığı idda ediliyor. İmkanı var mı? İşte böyle bir ülkedeyiz.

Eylemine dönersek, dururken ne düşündün?

'Ey Türk Gençliği' aklıma geldi. Birinci vazifen, Türk istiklalini, Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegane temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dahili ve harici bedbahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkan ve şeraitini düşünmeyeceksin.

Evet düşünmedim...

Yurtta sulh Cihanda sulh!

Senin ülkende barış yokken Suriye'nin işine ne için karışıyorsun? Yıllardır

Irak'ın terorist beslemesinden yakındık, şimdi biz terörist besliyoruz. Bu nasıl bir mantık!

Bunların nedeni, şu an iktidarda olan insanlar hayal edemeyeceğimiz baskılar içinde yetiştirilmişler... Yalan dolan içinde yetiştirilmişler. Şimdi kusuyorlar. Halkuki bu baskıyı size, sizim imam dediğiniz, hoca dediğiniz kişiler yaptılar ve siz hincinizi bu halktan alıyorsunuz. Ben böyle düşünüyorum.

Başka bir şey. Atatürk ne yaptı? Ulusalıcı oldu. Din işleri ile devlet işlerini ayırdı. Kadınlara hak verdi. Neden, büyük bir savaş vermişsiniz kadınlar eğitilsin, üretime katılsın. Bu hakkı vermessen kadınlar üretemez. Eğitim alamaz ise ilerleyemez. Ama şimdi bu eşitlik gitmek üzere.

Latin alfabesine geçildi. Bir örnek vereceğim kendi hayatımdan. Her çocuk gibi ben de kuran kursuna gittim. İmam bizi kovdu. Nedeni, biz bu ne, bu ne anlama geliyor, bu nasıl böyle oluyor gibi sorular sorunca velilerimize gelmesinler demişler. Söz de yaramazlık yapıyormuşuz. Bence olay soru sormamızdı. Bütün diğer çocuklar tekrar edip duruyorlardı.

Ama adamlar ne diyor, harf devrimi yapıldı kültürümüzü kaybettik. Yazı dili ile konuşma dili ayrı şeyler bence asıl kültürsüz olmak eğitimsiz olmaktır.

Doğrularım...

Arapçayı sekiz ayda okuyabiliyorsun ama anlamlarını bilmiyorsun. Çünkü Arap değiliz ki.

Kaç saat durmuştun?

8 saat

Nasıl durdun?

Aslında teknik olarak 3 saat durulur. 3 saat sınır. Tıpkı Gezi direnişindeki insanların korku eşiğini geçmeleri gibi, artık ne gaz işliyor, ne polis sireni, bir müddet sonra hiçbirşey işlemiyor. Aslında özgürlüğün içinde olduğunu ve yaşadığını hissediyorsun direnerek.

Aynısı benim için de geçerliydi. Benim direniş şeklim farklıydı. Gittim durdum. 3 saatten sonra aklıma yine Atatürk'ün bir sözü geldi ve durdum

"Vatan mevzubahis ise gerisi teferruattır"

Gittim, durdum yani ben önemli değilim.

Çoğu zaman adın ne diye sorduklarında da ben bir Türk vatandaşım demek istediğim. Ben Erdem olmuşum dansçı olmuşum kareograf olmuşum hiç önemli değil.

Peki özgürlük dedin, özgürlüğü nasıl tanımlarsın?

Sadece fikrini söylemek, fikrini açıkça dile getirmek özgürlük olamaz. Ya da giyim tarzına karışıp karışmamaları. Benim anladığım anlamda özgürlük, yeraltı kaynaklarını, yerüstü kaynaklarını kullanabilirsen özgürsün. Eğer kömürün var çıkartamıyorsan, petrolun var çıkartamıyorsan, bor madenin var, kromun var çıkartamıyorsan nasıl özgürsün? Mesela biz kromu çıkartıyoruz Çin'e gönderiyoruz sonra Çin'den çelik ithal ediyoruz. Yani bunu işleyemiyorsan ya da altının var, bunu devlet istimlak ediyor ve yabancıya satıyorsa, kömür var ama çok kaza oluyor diye orayı kapatıp yabancıya satıyorsa, yabancı çıkartıyorsa o zaman özgür değilsin.

Özgürlük üzerine konuşmalar yapacaksak önce bunları konuşmalıyız. Biz güneş enerjimizi kullanamıyorsak, bize nükleer santral satıyorlarsa, gaz satıyorlarsa!!!

Özgür müsünüz? Hayır değiliz abi. Neresine özgürüz? Kendi ağacını koruyamıyorsan, su kaynaklarını koruyamıyorsan, toprak parçanı koruyamıyorsan abi neren özgür?

Ödüllerin?

Ödül bir tane var. Uluslararası Potsdam Medya ödülü, Almanya'da aldım. Benim için önemi Avrupa medyasını kullanabilmek. Potsdam'da bir basın klübü gibiler. Türkiye'de olumsuz olayları anlatabilirim diye düşündüm. Türkiye'de Türk medyası yanlış haber yapıyor, yabancı basın da Türk basını ne ulaştırırsa onu veriyor. Bunun bir örneği mesela Esat kimyasal silah kullandı diye haber yaptılar. Ruslar elimizde resim var Esat atmamıştır diyor hala bizimki-ker Esat attı ısrarındalar. Sonunda ne oldu? Kim haklı çıktı?

Bir de Hollanda'dan bir bakan 50 tane kadar milletvekili imzası ile birlikte Avrupa Parlemontosu Barış ödülüne beni aday göstermiş. Ama o daha sonuçlanmadı.

Bir de Hollanda'dan bir bakan 50 tane kadar milletvekili imzası ile birlikte Avrupa Parlemontosu Barış ödülüne beni aday göstermiş. Ama o daha sonuçlanmadı.

Erdem, çok güzel bir söyleşi oldu. İçtenliğin için de çok teşekkür ederim. Sana bol şans ve başarılar diliyorum bundan sonrası için. Gerçekten de senin başarıların bizim de umudumuz olacak.

Kasım 2013

Cemil Eren ile söyleşi

İçimde birçok Ressam var

Ankara`da bir sonbahar akşamüstü sevgili Cemil Eren`i ziyaret ediyorum. Cemil Abi kapıyı açıyor, üç basamak inerek atölyeye giriyoruz. Cemil Abi bir yarım resmin başından kalkmış. Resim yarım ama konu tam! Taksim`deki Kırmızılı Kadın. İçeri geçip, çaylarımızı alıp başlıyoruz muhabbete. Gönül muhabbet ister söyleşi bahane diyerek kayda başlıyorum...

Resimlerinde öne çıkan temalarla adlandırabileceğimiz dönemlerin var Cemil Abi, örneğin Don Kışot, kuşlar, kayalar... nasıl ortaya çıkıyor bu temalar ve bir dönem oluşturuyor senin için?

Ben kendi içimde bir şey keşfettim. Benim içimde bir çok ressam var. Dönemleri o ressamlar belirliyor.

Nasıl ortaya çıkıyor bu ressamlar?

Uyuyorlar galiba sonra biri öne çıkıyor. Gülüşüyoruz.

Kaya resimleri çok ilginç. Onlar nasıl ortaya çıktı?

“Sen de biliyorsun zaten, birlikteydik. İlk gidişimde Güzelcehisar`da kıyıda kayalar vardı, kitaplar gibi yan yana dizilmiş. Öylesine görmüştüm, hiç aklıma gelmedi böyle bir çalışmaya kaynak olacağı. Bir gün orada resim çekerken, aşağıda elimle dokunacağım bir düz mermer gibi bir kaya üstünde bir kadın resmi gördüm. Baş tarafının arkasında bir güvercin resmi var. O beni şak diye çarptı. Sonra geldim resimlerini çektim, taradım hepsini. İkinci üçüncü gidişlerimde de yine resimlerini çektim.

Güzelcehisar`da küçük bir ev tutmuştum, güzel bir terası vardı. Gece kimse

yok, ıssız. Çevresi zifiri karanlık. Bir gece bilgisayarda bakıyorum resimlere. Onları büyüterek bakıyorum. Öyle resimler çıkıyor ki... Ya bunlar nedir diyorum! Başıma gelen nedir böyle. İşte o gece orada çıldırıyordum onları göre göre. Ertesi sabah kalkınca, tuvallar vardı zaten, hemen çalışmaya başladım. Kayaların resmini çekerken bir gün, bir köy delikanlısı geldi yanıma, sordu.

Sen nesen? Sinemacı mısın?

Yok. Televizyoncu mu?

Yok.

Fotoğrafçı mısın? Ne yapıyorsun burada?

Fotoğrafçı değilim. Yalnızca kayaların resmini çekiyorum.

Niye?

Gel bak. Görüyor musun? Bak şurada bir kadın var. Uzanmış. Şu başı, şu saçları, gözleri... Görüyor musun? Şurada gövdesi...

Ben bunları anlattıkça gözleri açıldı delikanlının.

Nasıl yani bu kadın bu kayaların içinde mi yani?

Evet, dedim muziplik olsun diye. Bunu duyunca kaçtı delikanlı bir daha yaklaşmadı yanıma.

Cemil Abi ben çok merak ediyorum senin için öne çıkan bir tablon var mı? Sattığın ya da satmadığın.

Var elbette. Şimdi aklıma geldi hemen biri. Soyut dönemimden. 80X100 boyutunda bir resim vardı. Güzel bir resimdi. Koyu renk. Bir Amerikalı aldı götürdü. Ne resmi var ben de ne bir şey. Aklıma gelir ara sıra, ne oldu hiç bilmiyorum. Bir de bazı resimlerim var satmasaydım elimde kalsaydı derim. Elimde kalsa ne olacaktı sanki. Kapitalist bir kafayla belki de elimde olsaydı diyorum. İnsanların alıp gitmesini de seviyorum elbette alanlara saygım var, bu kadar paraya kıyıp alıyorlar, değer veriyorlar.

Son çalışmaların petunyalardan oluşuyor. Onlara nasıl başladın peki?

Biraz araştırmacıyım. Gördüğümle yetinmiyorum, acaba daha ne var diye dünyaya aç gözlü bir bakışım var. Şurada küçük bahçede geçen yıl petunyalardan

Doğrularım...

diktim. Onlar bir çiçek açtı. Gelip gidip onları seyrediyorum. Bakıyorum, fotoğraflarını çekiyorum.. Biri soluyor yerine yenisi geliyor. Beni çok etkilediler. Sonra bir tanesinin resmini yaptım derken bir tane bir tane daha... Ben yapabileceğim kadar yapıp bırakıyorum. Sonra cumhuriyet gazetesinden gelmişlerdi. Utku, Işık Kansu... hepsinin nefesi kesildi. Aman dediler bunları bizim galeride sergileyelim. Olur yaparız ama henüz bunları sergileyecek hale geldiğinden emin değilim

dedim. Bir süre küçüklerini yaptım çerçevelettim, dizdim. Onlar gördüler Bayıldılar. Öyle bir teşvik de gelince, yani resimle ilgisi olmayan insanların değerlendirmesi, demek ki dedim, resim konusunda bilgisi olmayan insanlarla bile iletişim kurabiliyorum. Yani ben yaptım ben beğendim demek yeterli gelmiyor bana. Önce kendim için yapıyorum ama bunu değerlendiren insanların da olması gerek, güç veren insana o.

İlk sergiyi hangi yıl açmıştın.

1957 yılında.

Peki önümüzdeki ay da bir sergin var. Hala aynı heyecanı duyuyor musun?

Evet hala sürüyor. Hala güvendiğim insanların beğenmesi önemli. Ben beğensem de acaba diyorum hala, nasıl karşılanacak.

Kaç sergin oldu toplam?

Yüzü geçmiştir. 17si ABD’de Avrupa’da. İki tanesi Arabistan’da Ürdün’de. Diğerleri İstanbul, İzmir, bazı küçük yerlerde, çoğunluğu ise Ankara’da.

Evet bunca sergiden sonra hala aynı heyecanı duyman muazzam bir şey. Belki de resim yapma heyecanıyla ilgili. Yoksa zaten böyle üretemezsin.

Evet her sergi öncesi moralim sifıra düşer. Sergiye götürürüm, dizerim, şuraya gelsin buraya gelsin. Derken resimler asılır, mesafeler ayarlanır. Ha oluyor gibi derim. Sonra insanlar gelir. Ondan sonra anlaşılır zaten. Yüzlerinden, sözlerinden. Resim yaparken müthiş keyif alıyorum yaşam sevinci duyuyorum ama birileri ile paylaşmak da çok önemli.

Bir resim ne zaman bitiyor?

Bitmiyor. Çok zaman alıyor. sonra bile bazı resimleri değiştirdiğim oluyor. İki tane çıplak resim çalışmam var. İkisini de sanırım 2005de sergiledim. Sonra ikisini de değiştirdim. Bir türlü bitmedi. Birisi gayet iyi oldu, ikincisini de o hale getirmeye çalıştım. Bakalım, oldu sanırım. Resim benim elimden giderse bitmiş oluyor aslında, yok elimde kalırsa bir şey beni kurcalıyor, şunu yap bunu yap diye.

Peki şu anda içinde yeni bir ressam var mı? Çalışmak istediğin yeni bir konu?

Nü yani çıplak resimler yapmak istiyorum. Ama beyazlar içinde.

Beyazların Ressamı nereden geliyor?

Türk Amerikan derneğinde bir sergi açmıştım. Hep beyazlar içindeydi resimler. Tekneler falan... Bir beyaz alemi. Hasan Hüseyin Korkmaz geldi. O bir yazı yazdı. Yazının başlığı Beyazlar Ülkesinin Egemeni Cemil Eren'di. Oradan kaldı. Sonra başkaları da kullanmaya başladı. Şimdi beni anlatırlarken bu beyazların ressamı, beyaz tuale beyaz resimler yapıyor diyorlar.

Çok zor ama beyaz resim yapmak? Renksiz, yalnızca beyazın tonlarıyla anlatmak, değil mi?

Evet. Bu yaz gittiğim, evinde kaldığım arkadaşım Selda vaktiyle İstanbul'daki bir sergimden bir resim almış. Resim tamamen beyazlar içinde. Ortaya doğru iki küçük figür var. O resmi uzun süredir görmemiştim. Adaya getirmiş, yukarıda kendi odasında hep seyredirmiş onu. Aşağıya getirdi, salona asalım de-

di. Astık. Baktım resim hakikaten güzelmiş.

Kim yaptıysa iyi yapmış yani! Gülüşüyoruz yine.

Evet öyle kim yaptıysa iyi yapmış. Şimdi aklım yine oraya takıldı.

Yine beyaza dönmek mi?

Beyazdan kopamıyorum zaten, mutlaka beyaz kullanıyorum da sırf beyazla resim yapmak... Bu yaptığım Don Kışot resimleri çok renkli resimlerdir ama onlardan birinde de bak şundaki, beyaza dönmüştüm.

Çok sevdiğim bir Don Kışot resmin var. Tualin hem önünde hem arkasında resim var. Onun bir hikayesi vardı değil mi?

Onun şöyle bir hikayesi var. Bir arkadaşım vardı Vedat Mavitan, ressam. Can arkadaşlarımdandı, İzmir’de otururdu. Ölünce, ondan kalan tualleri karısı bana verdi. Marangozluğu da vardı. Kendisi yapmış tuallerini. Bir tanesi bir metreye bir metre, arkasında da dört bölüm var, destek koymuş. Önce ön tarafına resim yaptım. Sonra dedim arkasını boş bırakamam. Öyle olunca arkasına da, Don Kışot’un jeneriği gibi, Don Kışot’u, Sanço Panza’yı bir de Don Kışot’un sevgilisi Dulcina’yı koydum. Öyle çıktı o resim.

Beyazlar Bodrum’dan çıkma bir şey mi?

Hayır. Hayır, Bodrum’dan çıkma değil. Ben soyut resim yapıyordum, yine saydam renkler, şekiller üst üste biniyordu. Yani en üste koyduğunun altındakini de görüyorsun. Onları yaparken koyu koyu yapıyordum. Bir mimar arkadaşım vardı, o geldi. Dünder Elburus. Çok yönlü bir sanatçıydı da, müzik, heykel, resimle ilgilenirdi... Kontrabas çalardı. O soyut resimlerden istedi ama beyaz istedi. Olur dedim bana uyar, yaparım. ODTÜ’de hocaydı. Öldüğü zaman o resmi ODTÜ’ye armağan etmişler. Sonradan gittim gördüm resmi. O kadar kirlenmiş ki. Beyazı kalmamış. Dedim bana verin de temizleyip getireyim. Vermediler.

Ankara Resim Heykel’de kaç resmin var?

Orada kaç resmim var? Emin değilim. Resim Heykel’de var, Güzel Sanatlar’da

var, Kültür Bakanlığı'nda büyük bir Don Kişot resmi ve müzede Kapadokya'dan bir sokak var. Bir tane daha var mı yok mu bilmiyorum.

Ben üç tane resmin var diye anımsıyorum Resim Heykel'de.

Olabilir. Anımsayamıyorum. Orası çok uzun süre kapalı kaldı.

Işıklandırması çok kötü olmuş. Osman Hamdi Beyin bir resmi çok büyük, tek başına bir odaya koymuşlar. Ama üstüne spot koymuşlar resmi göremiyorsun.

Evet, böyle restorasyonlarda mutlaka bir ışık mühendisi getirmek gerekiyor. Paris'de bir müze var, eskiden gardı. Oraya impresyonistleri koydular. Üst katında bir odaya da yalnızca kağıt üzerinde yaptıkları resimleri koymuşlar. Hiç ışık yok. Merak ettim, sordum. Resimler görülemiyordu doğru dürüst. Bu resimler ışıktan etkilenir, renkleri değişir. O yüzden yapay ışık kullanmıyo-

Doğrularım...

ruz dediler.

Evet doğru, bunları da iyi düşünmek gerek.

Sana başka bir ilginç anımı daha anlatayım. Vaktiyle gene soyut resimlerimden bir tanesini bir mimarın hanımı aldı, götürdü evine. Onlarla görüşmeye devam ediyorduk. Bir gün mimar geldi, ya dedi, benim hanım senin resmi banyoda yıkadı. Öyle sabunla falan yıkamış.

Bu da önemli bir gösterge elbette resim alanların kültürel profiline. Peki, bir sanatçı olarak nasıl görüyorsun, resim alanların Türkiye genelinde profili şimdi nasıl?

İstanbul'u karıştırmayacağım bu profile. Orası bir pazar yeri oldu. Açık pazar. Ressamlar da kendilerini pazarlıyor. Ne kadar çok satarsan o kadar ünün

artıyor. Bu müzayedeler de bu duruma yol açtı. Alıcılar aralarında anlaşip resmin fiyatını yükseltiyorlar. Böylece ressamın fiyatı yükseliyor

Elinde o ressamın başka resimleri varsa, epeyi bir kazanç sağlamış oluyor. Ticari bir alan yaratıyorlar o zaman, sanata değer vermek, sanatçıyı teşvik etmekle ilgisi kalmıyor.

Evet. Katalogdan seçtirerek siparişe resim yapan, çok kazanan ressamlar da var. Karşılaştım. Bşka bir şehirden gelmiş, katalogdan beğeniyor. Ressam, gel bir ay sonra al resmini diyor. Tamam ama yine aynı resmi yapıyor.

O zanaat oluyor işte.

O çok resim satanlardan ismini vermek istemiyorum. Aynı resimden 20 tane yapan var. Yetiştiremediği için yardımcı alıyor, onlara yaptırıyor, son üstünde kendi vuruşlarını yapıyor. Çok para kazanıyor yaşarken ama ölünce geriye ne kalacak!

Ankara'da öyle değil. Hala amatör alıcılar var. Beğendikleri resimleri alıyor. Sergileri gezmiş, resme göz koymuş oluyorlar.

Yurtdışındaki sergilerinden söz edelim mi?

Polonya'da oldu. Almanya'da bir kaç yerde oldu. Fransa, İspanya, Ürdün'de bir kaç tane, Amerika'da New York'ta Florida'da sergilerim oldu.

Bunların en çok hangisi seni etkilemişti?

Polonya'da yaptığım güzel bir sergiydi. Kaliteli bir sergiydi. Ondan bazı fotoğraflar var bende. Polonyalı bir arkadaşım, bir hanım ressamın önerisiyle oldu. Voslov diye bir şehir var, orada güzel bir galeri vardı orada açtım. O sergiyi sonra başka yerlere de götürdüler. Yine soyut resimlerin ağırlıklı olduğu bir sergiydi.

Ney York'ta açtığım bir sergide, şimdi Türkiye'de büyük patronlardan birinin oğlu oradaydı, okuyordu, bir resmi almak istedi. Alamamıştı o zamanlar, sanırım şimdi bir yerde rektör.

Ama en dokunaklı olan Florida'da açtığım sergiydi. Çünkü... Sergiyi açtık büyük bir galeri. Ben Alabama'da kalıyordum. Arkadaşım vardı. Haftasonları

gidiyor, geri dönüyorduk. İkinci haftasonu galeri sahibi bir not getirdi, sizi birisi arıyor diye. Gelince lütfen bizi arasın demiş. Aradım. Türkçe konuşan bir kadın. Bizi yemeğe davet etmek istiyormuş. Arkadaşıma sordum. Tamam dedi. Gittik. Türkiye'den sürülen bir Ermeni, orada bir Amerikalı kadın polis-le evlenmiş. Annesi, kendisi. Bir sofraya hazırlamışlar. Bir Anadolu rakı sofrası yahu. Yani İstanbul'da nasıl böyle bir sofraya hazırlanırsa öyle. Yıl 1978-79 idi. Çok duygulanmıştım.

Amerika tuhaf bir ülke. Amerikalı bir hanım arkadaşım beni New York'ta gezdirdi, görmeyi akıl edemediğim yerlere götürüyor. Bir gün bir dükkana girdik, bir ayakkabı mağazası. Türkçe konuşuyorduk. Çevremizde bir adam, yaşlıca, esmer, bizi çembere aldı. Ne yapacak kulağı bizde. Sonra dayanamadı, geldi. Gundura vereyim, gundura, dedi. Harput'tan gitmiş bir Ermeni imiş. Ondan kundura değil de yazlık bir ayakkabı almıştım.

Ürdün sergin nasıl geçmişti?

Ürdün çok ilginç geçmişti. Oraya önce devlet sergisi olarak çağırdılar. Gittik. Kraliçe gelecek dediler. Bekledik kapıda bir saat. Bu arada Fahrünissa Zeid oradaydı. Beni gördü. Kucaklaştık. Onu İstanbul'dan tanıyorum. Kraliçe geldi sonra, sergiyi açtı. O sergiden sonra, onların bir National Galerie diye bir galerileri var. Başında, Ürdünlü bir prenses ve ressam hanım. Bizi yemeğe davet ettiler. Orada kendisinin yardımcısı olan Ürdün'ün önemli ailelerinden biri ile tanıştım, Bisharat ailesi. Evlerinin büyük bir kısmını galeri yapmışlar. Onlar benim bir sergimi yapmak istediler. Sonraki yıl Amman'da oldu sergi. Senin burada 14 tane resmini satacağım dedi. Peylemiş hepsini. Sattı da. Ürdün'de kaldım bir süre. Suluboya resimler yaptım. Ben orada yokken Akaba'da suluboya resimlerle bir sergimi açtı. O sıra ben Almanya'da idim. Sergide bulunamadım. Kendisi daha sonra Boston'da bir galeri alıp orada da sergimi açacaktı. Üç ay kaldım Boston'da, kiliseden dönme bir evi vardı, bana bıraktı evini, orada resimler yaptım ama Boston'daki galeriyi alamadım.

Dolap kapaklarına yaptığın resimler nasıl çıktı?

Barış, bana bir Alman fotoğrafçının kitabını getirdi. Müthiş fotoğraflar çek-

miş Afrika'da. Benim de Bodrum'da evin kapılarını çam ağacından yaptırmıştım, klasik kapılar. Kapıları değiştirdim, eskimişti ama göbekleri sağlamdı. Bunlara ben resim yapacağım dedim. Öyle çıktı. Sergilendi onlar. Bana da ödül verdiler. O, Sanat Çınarı ödülü. Sonra orda zengin bir adam yıkılmış bir ev almış, bütün mutfak dolap kapaklarını bana getirdi.

Yani resim yapmak için tuval gerekmiyor, iste yeter ki malzeme bulursun. Yaratıcılık olduktan sonra. Bir de senin mürekkep balığı hikayen var, öyle bir sergin de var.

Evet onu bazı yerlerde kullandım, çok değil. Bodrum'daydım. Mürekkep balığı getiriyorlar, yiyoruz, mürekkeğini döküyoruz. Şunu bir deneyim dedim. Mürekkep balığının adı batı dillerinde sepya. Sepya aynı zamanda çok koyu kahverenginin de adı. Ondan bir kağıda desen çizip bıraktım. Bir yıl sonra baktım bugün yapmışım gibi duruyor. Don Kişotların bir kısmının eskizlerini ondan yaptım, Türkiye'de bir sergi oldu öyle.

Kullandığın başka, çok farklı malzeme türü var mı?

Taş kullandım. Bodrum'da inşaat yaparken, duvarları hep taş yaptık. Onların içinde öyle taşlar vardı ki beni al diyen, onları aldım, üzerlerine boyalar sürdüm. Ben her taş alışımında ustalar, ne yapacaksın, ne görüyorsun ki orada diyordu. Ben görüyorum, sen anlamazsın diyordum. Şimdi orada Bodrum'daki evde bir cinler koridoru var.

Bodrum'daki evi de mutlaka görmek gerek. Yoksa içimde ukde kalacak.

Oraya bayılırsın.

Sen orada oturmuyorsun artık.

Hayır oturamıyorum. Bir tepenin üzerinde. Enerjim yok orada zaman geçirecek.

Çok güzel bir söyleşi oldu. Çok teşekkürler Cemil Abi.

Türkiye'den bir genç kız profile

Geçen senenin sonlarında Türkiye`deyken bir çok söyleşi yaptım. Bunların bir kısmını yayınladım. Bu söyleşi, birbirinden çok farklı yönleri olan ve bu konularda başarılı olduğunu kanıtlamış bir genç kız ile yapıldı. Göksu Hınçal. Göksu, hem başarılı bir sporcu hem de sanat eğitimi sürdürüyor.

Merhaba Göksu. Bize kendini tanıtır mısın?

22 yaşındayım. Liseyi, Güzel Sanatlar Lisesi'nde okudum. Üniversiteyi de Hacettepe Seramik'te okuyorum, son yılım. Güzel sanatların yanında sporla ilgileniyorum.

Kaç yıldır spor yapıyorsun?

10 yıl oldu. Yüzme ile başladım temel olarak. Yüzmenin yanında ek branş olarak modern pentatlon ile devam ettim. Uzun bir süre modern pentatlon yaptım.

Modern pentatlon ne açar mısın?

Modern pentatlon beş branştan oluşuyor. Eskirim, yüzme, binicilik, atış ve koşu. Ne yazık ki Türkiye koşullarında yürütülemediği için bıraktım bu sporu. Uzun bir ara verdim spora, sadece yazdan yaza yüzme maratonlarına katıldım. Şimdi tekrar antrenman yapıyorum.

Hangi yarışlara katıldın?

Çanakkale Boğazi ilk yarışımdı, onun ile başladım. Çanakkale Boğazi yarışı

yaklaşık 7.200 metre. Kaş – Meis arasını yüzdüm bir sonraki yıl, orası 8 km. İzmir – Urla vardı, orası 5 km benim yaş gurubum için. İstanbul’da Fenerbahçe – Yassı ada arasını yüzdüm orası 12 km. ama bu etkinlik yarış değildi, kültürel bir etkinlikti.

Peki bu yarışlarda aldığın dereceler neler?

Yassı Ada’da derece yoktu, tamamen kültürel bir etkinlikti. Sertifika, madalya filan verildi ama yarış değildi. Onun dışında İstanbul Boğazı var. ‘İki Kıta Bir Yarış’ diye geçiyor. Asya’dan Avrupa’ya. Bu yarışa da iki yıldır katılıyorum. İki yıl önce yıl yaş kategorimde birinci olmuştum.

Geçen yıl üçüncü oldum. Bu sene bakalım!!

Çanakkale’de ilk girdiğim yıl ikinci oldum, genel klasmanda dördüncü oldum. Daha sonraları derecelerim gittikçe gelişti. 2011’de genel klasman kadınlarda birinci oldum.

Çanakkale uluslararası mı?

Evet uluslararası ve yaklaşık 500 sporcu katılıyor. Bu yıl 600 kişi aldılar bunun 300ü Türk sporcusu 300ü yabancıydı. Katılan ülkeler Avustralya, Kanada, İngiltere, Afrika ülkeleri var. Ama Çanakkale Savaşı anısına olduğu için Avustralya’dan katılımcı çok oluyor.

İstanbul’dakine de çok yabancı sporcu katılıyor. Bu yıl 1200 kişi vardı. Çünkü daha popüler bir yarış.

Peki spor konusunda bir hedefin var mı?

Yüzmeyi spor olarak bıraktığım dönemde, keyif için yüzüyordum. Yüz-

Doğrularım...

meyi çok seviyorum. Tamamen keyif için yapıyordum. Hedeflerimi daha bu yıl belirlemeye başladım. Türk milli takımına katılmak için bu sene yarışlara katılacağım. Ona göre hazırlanıyorum.

Daha önce milli takıma girmedin mi?

Benim ana branşım yüzme ama ben pentatlonda milli takıma girdim. Milli olarak pentatlon yarışlarına katıldım. Şimdi ona vakit ayıramıyorum. O yüzden yüzme yapıyorum.

Peki yüzme de günlük antrenmanın ne kadar?

Bir yarışa hazırlanıyorsam bir günde sabah ve akşam 12 kilometreyi buluyor suda, ayrıca kara antrenmanı var. En yoğun dönemde 14 km filan. Ayrıca dayanıklılık, güç, kondisyon setleri oluyor. Asıl olan haftalık yaptığımız toplam km.

Üniversite eğitimine gelemim, Seramik'e...

Seramik alanında ne yapacağımı daha karar veremedim. Liseyi tamamen sanatçı olabilmek amacı ile okudum Üniversiteye girdiğimde de hayallerim çok büyüktü çünkü sanatçı ruhumu gerçekten yansıtmak istiyordum. Bu konuyu iş olarak görmüyordum da, insanın yaratıcılığının, hayal gücünün neler yapabileceğini gösterebilmek için çok hırslıydım. Ama üniversitede bu düşüncelerim değişti özellikle bu yıl anladım ki bunu iş olarak yapacağım zorunlu olarak. İçimdeki sanatçı ruhunun da köreldiğini düşünüyorum.

Seramik bölümünü bitirince sanayide de çalışma sansin var, sanat alanında da değil mi?

Evet. Devlet memuru olmak ilk tercihim değil hala sanatçı olma yönlerinde bir umudum var ama o hevesi, ışığı kaybettim en azından şimdilik. Bulabilir miyim bu bulunduğum çevreyle, aldığım destekle, ilerlediğim yol ile ilgili. Belki de şu anda sporla çok içli dışlı olduğumdan seramik sanatçılığını bir kenara itmiş olabilirim. Gene de okuyorum, araştırıyorum, bilgi üstüne bilgi katmaya çalışıyorum. Şu anda önceliğim spor ama, mutlaka yapacağım iş seramik olacak.

Peki Türkiye’de bir genç kız olmak nasıl bir şey?

Gittikçe zorlaşıyor bence.

Ne hissediyorsun? Çevre baskısı mı yoksa oto kontrol mu güçleniyor?

Çok korumacı bir ailem olduğu için henüz o çevre baskısını hissetmiyorum. Bu yaşıma kadar attığım her adımda onlar vardı. Henüz gerçek hayatı gördüğümü düşünmüyorum. Kendi ayaklarımın üstünde durabilir miyim!!! Durabilirim!!! Bir kızın okuması ile erkeğin okumasını farklı olarak görmüyorum.

Okumak değil de bir genç kız olarak sokağa çıktığında kendini rahat hissedebiliyor musun? Rahatsızlık hissediyorsan nedenleri nedir?

Mesala özellikle Ankara’da bazı yerlerde rahat giyinemezsin. Giyinmenin bir

kuralı olmak zorunda. Biraz açık giyinsen insanların bakışları ile tecavüz ediliyor. Laf atanlar çok fazla. Anlayacağınız giyim olarak çok serbest bir ülke değiliz. Bunu kaldıracak bir ülke değiliz. Oto kontrol kendi içinizde geliyor. Sonuçta özgür giyinmiyorsun, etrafa göre giyiniyorsun. Çok yobaz karakterler var o yüzden o baskıyı hissediyorsun. Bu durum bilinçaltına yerleşiyor.

Genç bir insan olarak bu ülkede koyduğun hedeflere ve da değişiklik yapabileceğine inanıyor musun?

Aslında ülkenin gidişatına göre hedeflerim de değişiyor. Ülkemi çok seviyorum ama burada yaşamak gittikçe zorlaşıyor.

Zorlaşıyor derken senin yapıdaki insanlar için zorlaşıyor eminim bazıları için kolaylaşıyordur.

Evet tabi bir sanatçı olarak zorlaşıyor, bir sporcu olarak zorlaşıyor. Aslında yurt dışına çıkmak istiyorum. Kazancım ne olursa olsun şu anki hedefim o. Yurtdışında yaşamayı düşünüyorum.

Peki senin yaş grubundan, okul çevresinde bu yurtdışında yaşama eğilimi çok mu?

Benim çevremdekiler yurduna çok bağlı insanlar, ben kopmam diyorlar ama iş imkanı olarak yurt dışına yöneliyorlar. Nasıl yırtsam da yurt dışına gitsem kazancımı orada sağlasam diye düşünüyorlar. Okuduğum bölüm nedeni ile sanatçı olarak bu ülkede hayat yok ama yurt dışında daha el üstünde tutuluyor daha fazla değer görüyor. Kısacası bir sanatçı adayı olarak yurtdışına ayak basmayı istiyor herkes. Diğer bölümleri bilemiyorum.

Bu eğilim sırf sanatçı olduğundan değil de gelecekte umutlu olmamakla bağlantılı olabilir mi?

Benim umudum yok kendim için, ülke için, gençlik için.

Oy kullanan bir birey olarak nasıl bir ülke hayal edersin?

Atatürk'ün kurduğu, bıraktığı ülkenin gerilememiş hali ile bir ülke. Bu kadar batırılabilir! Şu an bir yılda yapılanı on yılda toparlayamazsın.

Hayal ettiğim ülkede, çalışan bir insan işlediği hedeflere ulaşabilmeli diye düşünüyorum. İnsanın çalışıp çalışıp haksız olarak aynı noktada kalması insanı depresyona sokuyor. Bugün Türkiye'deki değişim daha baskıcı, yapmacık,

kapalı. İnsanların birbirinin arkasından iş çevirdiği, yüzüne güldüğü bir dönem. Anlayacağınız işler çirkinleşiyor.

Ama ben mesela Gezi olaylarında çok etkilendim. Hiç umut olmadığını düşünüyordum. Gezi olaylarında gördüğüm gençler, direnişleri... Ayrıca gerek okulda gerekse çevremde Gezi'yi desteklemeyen bir kişi görmedim. Ama beni şaşırtan, oylara gelince işler nasıl bu kadar farklı anlamıyorum.

Sence Taksim olayları neden oldu?

Bence yönetenlerin paniğinden ve beceriksizliğinden oldu. Güya özgür bir ülkedeyiz. İnsanlar düşüncelerini söylemek istiyordu.

Yükse lisan yapmayı düşünüyor musun?

Evet istiyorum. Daha bir yılım var, tam karar vermedim. Bir kaç haftaya karar vermem gerekiyor. Araştırıyorum. Benim içime sinmesi gerek.

Kaç yıldır yarışyorsun Göksu? Kaç madalya aldın?

Bilmiyorum saymadım ama yüze yakın sanırım. Yedi yıldır yarışıyorum.

Yurt dışında yarıştın mı?

Evet, Bulgaristan'a gittim. Balkan şampiyonasına. Bir de kamplar oldu Bulgarlar ile ve Litvanyalılarla kamp yaptık. Onlar çok planlı. Biz daha çok bilmeden adım atıyoruz hubala hubala gidiyoruz. Onlar emin oldukları yola adım atıyorlar. Yani yolun sonunu hesaplamadan başlamıyorlar. Biz bodoslamadan dalınca, eğer çıkmaz yola girmişsek orada kalıyoruz.

Teşekkürler Göksu sana spor ve sanat yaşamında başarılar diliyorum...

Mart 2014

Önemli...

Nedir bu Küresel Isınma?

İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi yaratması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma deniyor. Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse dünyanın yüzeyi güneş ışınları tarafından ısıtılıyor.

Dünya bu ışınları tekrar atmosfere yansıtıyor ama bazı ışınlar su buharı, karbondioksit ve metan gazının dünyanın üzerinde oluşturduğu doğal bir örtü tarafından tutuluyor.

Bu da yeryüzünün yeterince sıcak kalmasını sağlıyor. Ama son dönemlerde fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, hızlı nüfus artışı ve toplumlardaki tüketim eğiliminin artması gibi nedenlerle karbondioksit, metan ve diazot monoksit gazların atmosferdeki yığılması artış gösterdi. Bilimadamlarına göre işte bu artış küresel ısınmaya neden oluyor. 1860'tan günümüze kadar tutulan kayıtlar, ortalama küresel sıcaklığın 0.5 ila 0.8 derece kadar artığını

Doğrularım...

gösteriyor.

Bilimadamları son 50 yıldaki sıcaklık artışının insan hayatı üzerinde farkedilebilir etkileri olduğu görüşünde.

Üstelik artık geri dönüşü olmayan bir noktaya yaklaşıyor.

Hiçbir önlem alınmazsa bu yüzyıl sonunda küresel sıcaklığın ortalama 2 derece artacağı tahmin ediliyor.

2007'nin de dünya genelinde kayıtların tutulmaya başlandığı son 150 yıllık dönem içinde en sıcak yıl olabileceği öngörüsü var.

Peki bu sıcaklık artışı yani küresel ısınma nelere yol açıyor, hayatımızı nasıl etkiliyor?

Dünya iklim sisteminde değişikliklere neden olan küresel ısınmanın etkileri en yüksek zirvelerden, okyanus derinliklerine, ekvatordan kutuplara kadar dünyanın her yerinde hissediliyor.

Kutuplardaki buzullar eriyor, deniz suyu seviyesi yükseliyor ve kıyı kesimlerde toprak kayıpları artıyor.Örneğin 1960'ların sonlarından bu yana Kuzey Yarıküre'de kar örtüsünde yüzde 10'luk bir azalma oldu. 20'inci yüzyıl boyunca deniz seviyelerinde de 10-25 cm arasında bir artış olduğu saptandı.

Küresel ısınmaya bağlı olarak dünyanın bazı bölgelerinde kasırgalar, seller ve taşkınların şiddeti ve sıklığı artarken bazı bölgelerde uzun süreli, şiddetli kuraklıklar ve çölleşme etkili oluyor.

Kışın sıcaklıklar artıyor, ilk bahar erken geliyor, sonbahar gecikiyor, hayvanların göç dönemleri değişiyor. Yani iklimler değişiyor.

İşte bu değişikliklere dayanamayan bitki ve hayvan türleri de ya azalıyor ya da tamamen yok oluyor.

Küresel ısınma insan sağlığını da doğrudan etkiliyor

Bilimadamları, iklim değişikliklerinin kalp, solunum yolu, bulaşıcı, alerjik ve bazı diğer hastalıkları tetikleyebileceği görüşünde.

Biz neler yapabiliriz ? sorusunun cevabı, Neler yapabiliriz ? başlıklı içeriğimizde. Ayrıca Yapmamız Gerekenler başlığına da bakabilirsiniz.

Küresel Isınmanın Nedenleri: Hava koşullarının uzun bir zaman kesiti içinde ortalama durumu iklim olarak tanımlanır. Dünya son bir milyar yıl içinde yaklaşık ikiyüzelli milyon yıl süren sıcak dönemler ve bunların ardından gelen dört büyük soğuk dönem geçirmiştir. Dünya yaklaşık elli milyon yıl önce soğuk bir döneme daha girmiş, bu dönemde yüzbin yılda bir on bin yıl süreyle görülen sıcak dönemlerin haricinde soğuma eğilimi göstermiştir. Şu an bu sıcak dönemlerden biri yaşanmaktadır. Dört bin yıl önce başlayan sıcaklık

düşüşleri sonucunda Dünya'nın soğuma eğiliminin artması beklenmekteydi fakat bu artış son yüzelli yıldır gerçekleşmemiştir.

Güneş gibi doğal etkenlerle büyüyen bu artışın nedeni, özellikle son dönemlerde, büyük ölçüde insan kaynaklı olan sera etkisiyle oluşan küresel ısınmadır.

Küresel ısınmanın sebepleri:

Doğal Nedenler :

Güneşin Etkisi:

ESA bilim adamlarından Paal Brekke; iklim bilimcilerinin uzun süredir Güneş beneklerinin 11 yıllık döngüsel hareketini ve Güneş'in yüzyıllık süreçler içinde parlaklık değişimini incelediklerini belirtmiştir. Bunun sonucunda Güneş'in

Doğrularım...

manyetik alanı ve protonlar ile elektronlar biçiminde ortaya çıkan güneş rüzgarının, Güneş sisteminde kozmik ışımalarla karşı bir kalkan görevinde olduğu açıklanmaktadır. Güneş'in değişken aktivitesiyle zayıflayabilen bu kalkan, kozmik ışımları geçirmektedir. Kozmik ışımların fazla olması bulutlanmayı arttırmakta, Güneş'ten gelen radyasyon oranını değiştirerek küresel sıcaklık artışına neden olmaktadır.

Güneş'ten gelen ultraviyole ışınım aynı zamanda kimyasal reaksiyonların olduğu (ve dolayısıyla atmosferin tamamını etkileyen) ozon tabakası üzerinde değişikliğe yol açacaktır.

Dünya'nın Presizyon Hareketi:

1930 yılında Sırp bilim adamı Milutin MİLANKOVIÇ Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin her doksanbeş bin yılda biraz daha basıklaştığını göstermiştir. Bunun dışında her kırkbir bin yılda Dünya'nın ekseninde doğrusal bir kayma ve her yirmi üç bin yılda dairesel bir sapma bulunduğunu belirtmiştir. Günümüz bilim adamlarının bir çoğu Dünya'nın bu hareketlerinden dolayı zaman zaman soğuk dönemler yaşadığını ve bu soğuk dönemler içindeyse yüz bin yıllık periyotlarda on bin yıl süreyle sıcak dönemler geçirdiğini bildirmektedir. Bu da Dünya'nın doğal ısınmasının bir nedenini oluşturmaktadır.

El Nino'nun Etkisi:

"Güney salınımı sıcak olayı" olarak tanımlanabilecek El Niño hareketi, 1990-1998 yıllarında tropikal doğu Pasifik Okyanusu'nda deniz yüzeyi sıcaklıklarının normalden 2-5° daha yüksek olmasına neden olmuştur. Özellikle 1997 ve 1998 yıllarındaki rekor düzeyde yüzey sıcaklıklarının oluşmasında, 1997-1998 kuvvetli El Niño

olaylarının etkisinin önemli olduğu kabul edilmektedir. 1998'deki çok kuvvetli El Niño bu yılın küresel rekor ısınmasına katkıda bulunan ana etmen olarak değerlendirilebilir.

Yapay nedenler :

Fosil Yakıtlar:

Kömür, petrol ve doğalgaz

dünyanın bugünkü enerji ihtiyacının yaklaşık u'lik bölümünü sağlamaktadır. Yapılarında karbon ve hidrojen elementlerini bulunduran bu fosil yakıtlar, uzun süreçler içerisinde oluşmakta fakat çok çabuk tüketilmektedir. Dünyanın belirli bölgelerinde toplanmış bu yakıtların günümüz teknolojiyle $\frac{3}{4}$ 'ünün yarısının çıkarılması imkansız; diğer yarısının ise çıkarılması teknik olarak çok pahalıdır. Bu da fosil yakıtları yenilenemeyen ve sınırlı yakıtlar sınıfına sokmaktadır.

Sera gazları:

Sera Gazları Oluşumu:

Güneş'ten gelen ışınların bir bölümü ozon tabakası ve atmosferdeki gazlar tarafından soğurulur. Bir kısmı litosferden, bir kısmı ise bulutlardan geriye yansır. Yeryüzüne ulaşan ışınlar geriye dönerken atmosferdeki su buharı ve diğer gazlar tarafından tutularak Dünya'yı ısıtmakta olduğundan yüzey ve troposfer, olması gerekenden daha sıcak olur. Bu olay, Güneş ışınlarıyla ısınan ama içindeki ısıyı dışarıya bırakmayan seraları andırır; bu nedenle de doğal sera etkisi olarak adlandırılır

Sera etkisinin Önemi:

Sera etkisi doğal olarak oluşmakta ve iklim üzerinde önemli rol oynamakta-

Doğrularım...

dır. Endüstri devrimi ile birlikte, özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra, insan aktivitesi sera gazlarının miktarını her geçen yıl arttırarak yüksek oranlara ulaştırmıştır.

Bu etkinin yokluğunda Dünya'nın ortalama sıcaklığının -18°C olacağı belirtilmektedir. Ancak yaşamsal etkisi olan sera gazlarının miktarının normalin üzerine çıkması ve bu artışın sürmesi de Dünya'nın iklimsel dengelerinin bozulmasına neden olmaktadır.

Bu doğal etkiyi arttıran karbondioksit, metan, su buharı, azotoksit ve kloroflorokarbonlar sera gazları olarak adlandırılmaktadır. Ozon tabakasının incilmesi de başka bir etkidir.

Sera Gazları : Karbondioksit (CO_2):

Dünya'nın ısınmasında önemli bir rolü olan CO_2 , Güneş ışınlarının yeryüzüne ulaşması sırasında bu ışınlar karşı geçirgendir. Böylece yeryüzüne çarpıp yansadıklarında onları soğurur.

CO_2 'in atmosferdeki konsantrasyonu 18. ve 19. yüzyıllarda 280-290 ppm arasında iken fosil yakıtların kullanılması sonucunda günümüzde yaklaşık 350 ppm'e kadar çıkmıştır. Yapılan ölçümlere göre atmosferdeki CO_2 miktarı 1958'den itibaren %9 artmış ve günümüzdeki artış miktarı yıllık 1 ppm olarak hesaplanmıştır.

Dünyada enerji kullanımı sürekli arttığından, kullanılmakta olan teknoloji kısa dönemde değişse bile, karbondioksit artışının durdurulması olası görülmemektedir.

Sera Gazları: Metan (CH_4):

Oranı binlerce yıldan beri değişmemiş olan metan gazı, son birkaç yüzyılda iki katına çıkmış ve 1950'den beri de her yıl %1 artmıştır. Yapılan son ölçümlerde ise metan seviyesinin 1,7 ppm'e vardığı görülmüştür. Bu değişiklik CO_2 seviyesindeki artışa göre az olsa da, metanın CO_2 'den 21 kat daha kalıcı olması nedeniyle en az CO_2 kadar dünyamızı etkilemektedir.

Amerika ve birçok batı ülkesinde çöplüklerin büyük yer kaplaması sorun ya-

ratmaktadır. Organik çöplerden pek çoğu ayrışarak büyük miktarda metan salgılamakta, bu gaz da özellikle iyi havalandırması olmayan ve kontrol altında tutulmayan eski çöplüklerde patlamalara ve içten yanmalara neden olmaktadır. Daha da önemlisi atmosfere salınan metan oranı artmakta ve bunun sonucu olarak da sera etkisi tehlikeli boyutlara varmaktadır.

Sera Gazları: Azotoksit ve Su Buharı:

Azot ve oksijen 250°C sıcaklıkta kimyasal reaksiyona giren azotoksitleri meydana getirir. Azotoksit, tarımsal ve endüstriyel etkinlikler ve katı atıklar ile fosil yakıtların yanması sırasında oluşur. Arabaların egzozundan da çıkmakta olan bu gaz, çevre kirlenmesine neden olmaktadır.

Sera etkisine yol açan gazlardan en önemlilerinden biri de su buharıdır. Fakat troposferdeki yoğunluğunda etkili olan insan kaynakları değil iklim sistemidir. Küresel ısınmayla artan su buharı iklim değişimlerine yol açacaktır.

Sera Gazları: Kloroflorokarbonlar (CFCs):

CFC'ler klorin, flüorin, karbon ve çoğunlukla da hidrojenin karışımından oluşur.

şur. Bu gazların çoğunluğu 1950'lerin ürünü olup günümüzde buzdolaplarında, klimalarda, sprelerde, yangın söndürücülerde ve plastik üretiminde kullanılmaktadır. Bilimadamları bu gazların ozonu yok ederek önemli iklim ve hava değişikliklerine neden olduklarını kanıtlamışlardır. Bu gazlar; DDT, Dioksin, Cıva, Kurşun, Vinilklorid, PCB'ler, Kükürtdioksit, Sodyumnitrat ve Polimerler'dir.

Sera Gazları: Kloroflorokarbonlar (CFCs):

1- DDT: 1940-1950 yılları arasında dünya çapında tarım alanlarındaki böcekleri zehirmek için kullanılmıştır. Kimyasal adı 'diklorodifeniltrikloroetan'dır. Klorin içeren bu gazın insan dahil diğer canlılar için de öldürücü olduğu fark edildikten sonra üretimden kaldırılmıştır.

2- Dioksin: 100'ün üstünde çeşidi vardır. Bitkilerin ve böceklerin tahribatı için kullanılır. Çoğu çeşidi çok tehlikelidir; kansere ve daha birçok hastalığa neden olmaktadır.

3- Cıva: Cıvanın en önemli özelliği diğer elementler gibi çözünmemesidir. 1950-1960 yılları arasında etkisini önemli ölçüde göstermiş, Japonya'da bir-

kaç yüz balıkçının ölümüne neden olmuştur. Bir ara kozmetik ürünlerinde kullanılmışsa da daha sonra son derece zehirli olduğu anlaşılıp vazgeçilmiştir.

4- Kurşun: Günümüzde kalemlerin içinde grafit olarak kullanılmaktadır. Vücudun içine girdiği takdirde çok zehirleyicidir; sinir sistemini çökertip beyne hasar verir.

5- Vinilklorid: PVC yani 'polyvinyl chloride' elde etmek için kullanılan bir gaz karışımıdır. Solunduğunda toksik etkilidir.

6- PCB'ler: PCB, İngilizce bir terim olan 'polychlorinated biphenyls' ten gelmektedir. Bu endüstriyel kimyasal toksik ilk olarak 1929'da kullanılmaya başlanmış ve 100'ün üstünde çeşidi olduğu tespit edilmiştir. Bunlar büyük santallerdeki elektrik transformatörlerinin yalıtımında, birçok elektrikli ev aletlerinde aynı zamanda boya ve yapııştırıcıların esneklik kazanmasında kullanılmaktadır. Bunun yanında kansere yol açtığı bilinmektedir.

7- Sodyumnitrat: Füme edilmiş balık, et ve diğer bazı yiyecekleri korumak için kullanılan bir çeşit tuzdur. Vücuda girdiğinde kansere yol açtığı bilinmek-

Doğrularım...

tedir.

8- Kükürtdioksit (SO₂): Bu gaz sülfürün, yağın, çeşitli doğal gazların ve kömürle petrol gibi fosil yakıtların yanması sonucu açığa çıkar. Kükürtdioksit ve azotoksidin birbiriyle reaksiyonu sonucunda asit yağmurlarını oluşturan sülfürük asit (H₂SO₄) oluşur.

fürürük asit (H₂SO₄) oluşur.

9- Polimerler: Doğal ve sentetik çeşitleri bulunmaktadır. Doğal olanları protein ve nişasta içerirler. Sentetik olanlarıysa plastik ürünlerinde ve el yapımı kumaşlarda bulunup naylon, teflon, polyester, spandeks, stirofoam gibi adlar alırlar.

Sera Gazları: Ozon:

Ozon tabakasının incilmesi "Küresel Isınma"yı dolaylı yoldan arttırmaktadır. USNAS'ın 1979'da yayınladığı raporda, ozon tabakasında %5 - arasında bir azalma olduğu gözlemlendiği öne sürülmüştür.

Oysa bundan bir yıl önce Kasım 1978'de uzaya fırlatılan Nimbus-7 uydusundan alınan verilere göre toplam atmosferik ozon seviyesi 1979-1991 yılları arasında orta enlemlerde %3-%5, yukarı enlemlerde %6 ila %8 arasında azalmıştır (Gleason 1993). 1992 yılında Antartika'daki Ozon seviyesi ise 1979'daki seviyenin P'sine inmiştir. 1950 ve 60'lı yıllardaki ozon kalınlığı da 1990'lı yıllardan sonra 1/3'üne kadar inmiştir. "The National Research Council"ın 1982 Mart raporuna göre CFC salınımı bu şekilde devam ederse 21. yy'nin sonunda stratosferdeki ozon miktarı %5 ile arasında bir değerde azalacaktır.

Sera Gazlarının Bilinen ve Olası Etkileri:

Dünyanın sıcaklığı sanayi devriminden bu yana 0,45°C artmıştır. Bunun esas nedeni fosil yakıtların yanması sonucu açığa çıkan CO₂ ve diğer sera gazlarıdır. Artan nüfus ve büyüyen ekonominin enerji gereksinimleri de fazlaşmaktadır. Bu gereksinimin karşılanması ise fosil yakıt tüketiminin artmasına ve atmosferdeki CO₂ miktarının büyük ölçüde çoğalmasına neden olmaktadır. Sıcaklık artışının olası etkileri teoriler biçiminde incelenmektedir.

Şehirlerin Isı Adası Etkisi:

Güneşli ve sıcak günlerde, yoğun nüfuslu ve yüksek binaların sıklıkla görüldüğü kentsel bölgelerin çevrelerine göre daha sıcak olmaları, şehirlerin ısı adası etkisini oluşturur. Bu asfaltlanmış alanlar, bitki topluluklarının köreltilmiş olduğu bölgeler ve siyah yüzeyler "ısı adası etkisi"nin başlıca nedenleridir.

Kentleşmiş alanlarda hava dolaşımının yapılaşmanın

Doğrularım...

artışıyla engellenmesi ve doğal iklim ortamının bozulması yerel bir ısınmaya yol açar. Bu tür yerel ısınmalar da küresel ısınmayı artırıcı etkidir.

Şehir planlamasında ve bina yapımında güneş ile yapı arasındaki ilişkinin iyi ayarlanması ısı adası etkisini engelleyecektir.

Örnek Şehirler: Detroit (USA), Los Angeles (USA) ,Hong Kong (ÇİN)...

Smog:

Havaya salınan fazla miktardaki gazlar, atmosferdeki havayı yoğunlaştırır, gaz tabakasını kalınlaştırır. Bu yüzden gelen güneş ışınları daha fazla emilir, daha az yansıtılır ve yapay bir sera etkisi oluşur. Gazlar, özellikle büyük şehirlerde, Hava Yoğunluğu (Smog) oluşturarak etkili olmaktadır.

Smog oluşumunun bulunduğu yerleşim yerlerinde yaşayan insanlarda

- Akciğer ağrıları
- Hırıltı
- Öksürük
- Baş ağrısı

- Akciğer iltihapları görülür.

Sera Gazlarının Bilinen ve Olası Etkileri:

Kuraklık ve seller: Sera etkisi çeşitli iklim değişikliklerine yol açacaktır. Önlem alınmadığı takdirde bazı doğa olaylarının olumsuz etkileri çok büyük boyutlara ulaşacaktır.

Güç üretiminde azalma: Elektrik güç santrallerinin tamamı suya ihtiyaç duymaktadır. Sıcak geçen yıllarda elektrik istemi artacak fakat su miktarının azalmasından dolayı elektrik üretimi düşecektir. Bu da devlet ve halklara ekonomik sıkıntılar yaşatacak, çeşitli sorunlara neden olacaktır.

Nehir ulaşımında problemler:

Sıcaklık artışına bağlı olarak nehir sularının alçalması, suyu ticaretine engel oluşturup ulaşım giderlerini arttırmaktadır.

Eylül 2008

Ferruh Dinçkal
2015